

Kumenya Ijwi ry’Imana

HARVESTIME INTERNATIONAL INSTITUTE

Ico cigwa kiri mu bigize **ikigo mpuzamakungu** citwa **Harvestime**, porogarama yagenewe gutegura abemera kugira ngo bashobore kwimbura neza mu vy’impwemu.

Insiguro y’ishimikiro y’ayo mahugurwa ni iyo kwigisha ivyo Yesu yigishije, ivyo vyafashe abagabo bari abarovyi, abatozakori n’ibindi, bikabahindura abakristo b’ivyaruka bashitse mw’isi yabo n’Injili mu kwerekana ububasha.

Iki gitabu ni inyigisho imwe muri kimwe mu bice vyinshi vy’inyigisho bituma abemera bava mu vyo kwiyumvira biciye mu guserukira, mu kugwiza, mu gutunganya no mu gukoranya abantu kugira ngo bashike ku ntumbero yo kwamamaza ubutumwa bwiza.

© Harvestime International Institute

<http://www.harvestime.org>

IBIRIMWO

Uko wokoresha iki gitabo	3
Ivyiyumviro vyo kwiga mu mugwi	4
Intangamarara	5
Intumbero z'Ivyigwa	7
1. Kumenya Ijwi Ry'Imana	8
2. "Nihagira Umuntu Azokora...Azomenya"	18
3. Ubushake Bw'Imana	30
4. Kuja Mu Nzira Itariyo	41
5. Icitegererezo C'Ubugombe Bw'Imana	50
6. Ingene Imana Ivugana n'Umuntu	66
7. Igisaka kiracariko kirasha	79
8. Ivyiyumviro biteye amakenga	91
9. Icitegererezo co muri Bibiliya co gufata ingingo	102
10. Wagerageje Urananirwa?	107
11. Ubugombe Bw'Imana N'imibabaro	115
12. Intambwe Zitandatu Z'Ihishurirwa	134
Inyishu zo kwigerageza	140

INGENE WOKOresha IKI GITABO

UBURYO IGITABO KIMEZE

ICIGWA COSE GIFISE:

Intumbero: Izo ni zo ntumbero ukwiye gushikako mu kwiga igice. Bisome imbere y'uko utangura icigwa.

Umurongo w'ingenzi: Uyu murongo urashimika ku cyumviro nyamukuru kiri muri ico kigabane. Bifate mu mutwe.

Ibiri mu kigabane: Niwige igice cose. Koresha Bibiliya yawe kugira ngo urondere ibitabu vyose bitacapwe muri ico gitabu.

Umwimenyerezo: Ukore iki kigeragezo umaze kwiga ikigabane. Gerageza kwishura ibibazo udakoresheje Bibiliya yawe canke iki gitabu. Niwamara gusozera ikigeragezo co kwisuzuma, nusuzume inyishu zawe mu gice c'inyishu kiri ku mpera y'igitabu.

Kugira Uronke Ibindi Vyigisha: Iki gice kizogufasha kubandanya wiga Ijambo ry'Imana, uryohore ubuhanga bwawe bwo kwiga, wongere ushire mu ngiro ivyo wize mu buzima bwawe no mu busuku bwawe.

Ikibazo ca nyuma: Nimba wanditswe muri iri shure kugira ngo ubone amanota, wararonse ikizame ca nyuma hamwe n'iri shure. Uhejeje iri shure, ukwiye kurangiza iki kibazo ukagisubiza kugira ngo kiguhe amanota nk'uko vyategetswe.

IVYO KWONGERAKO BIKENEWE

Uzokenera Bibiliya y'igitabu ca King James.

IVYIYUMVIRO VYO KWIGIRA MU MIGWI

ITERANIRO RYA MBERE

Gufungura: Gufungura n'isengesho n'intangamarara. Mumenye kandi mwandike abanyeshure.

Gushinga urutonde ku Mugwi: Numenye uwuzorongora amakoraniro, isaha, ahantu n'amatariki y'ibiganiro.

Guhimbaza No Gusenga: Tumira ukuhaba kwa Mpwemu Yera mu gihe c'imyimenyerezo yawe.

Gutanga Ibitabu Ku Banyeshure: Numenyeshe umutwe w'igitabu, uburyo giteye be n'intumbero z'amashure zitangwa ku mapaji makeyi ya mbere y'ico gitabu.

Gukora Inshingano Ya Mbere: Abanyeshure bazosoma ibigabane bashinzwe maze bakore Ivyigwa vyo Kwisuzuma imbere y'ikoraniro rikurikira. Igitigiri c'ibigabane uzokwihweza mw'ikoraniro ryose kizovana n'uburebure bw'ibigabane, ibirimwo be n'ubushobozi bw'umugwi wawe

ITERANO RYA KABIRI N'IRIKURIKIYE

Intango: Gusenga. Ikaze kandi mwandike abanyeshure bashasha bose mubahe igitabu. Fata ukuza. Mugire umwanya wo gushemeza no gusenga.

Subiramwo: Nushireho incamake y'ivyo mwize mw'ikoraniro ryaheruka.

Icigwa: Nimuganire ku gice kimwekimwe cose c'ikigabane mukoresheje **IMITWE IRI MU NYUGUTI NINI NININI** nk'urutonde rw'inyigisho. Baza abanyeshure ibibazo canke ivyo bavuge ku vyo bize. Shira mu ngiro icigwa mu buzima n'ubusuku bw'abanyeshure bawe.

Umwimenyerezo: Subiramwo Ivyiyumviro vy'ukwigerageza abanyeshure barangije. (Iciyumviro: Nimba udashaka ko abanyeshure bashobora kuronka inyishu z'ibibazo vy'Ukwisuzuma, urashobora gukuraho amapaji y'inyishu inyuma y'igitabu cose.)

Ku bijanye n'Ivyigwa Bindi: Mushobora gukora iyo migambi mu mugwi canke mu muntu ku giti ciwe.

Ikibazo ca nyuma: Nimba umugwi wawe wanditswe muri iri shure kugira ngo ubone amanota, wararonse ikibazo ca nyuma n'iri shure. Gusubiramwo kopi y'umunyeshure wese no gutanga ikibazo iyo iki cigwa kirangiye.

Igitabo: GUSUBIZA

Ivyigwa: KUMENYA IJWI RY'IMANA

INTANGAMARARA

« Imana ishaka iki kuri jewe ?

Iki kibazo kumbure ni co abemera bibaza kenshi. Ni ikibazo kandi gikunda guhangana n'abarongozi ba gikirisu uko abagabo n'abagore babahindukirira kugira ngo babayobore mu gufata ingingo.

Mu bihe vya misi yose vy'ubuzima, abemera baguma bahitamwo ibintu bigaragaza nimba bazokora canke batazokora ubugombe bw'Imana butunganye. Ni nkenerwa cane kumenya ijwi ry'Imana, gutahura ubugombe bwayo, no gufata ingingo zigorotse buri musu. Ni ivy'agaciro kuko ingingo ntoyi yose igira ico ikoze ku kuronka ubugombe bw'Imana mu buzima bwose.

Umuntu ategerezwa guhitamwo mu bijanye n'ubugombe bw'Imana. Uwo mugambi washinzwe n'Imana igihe Adamu na Eva bashirwa mw'itongo rya Edeni (Itanguriro I-3). Ivyo Imana yashaka kuri Adamu na Eva kwari ukwo kwita ibikoko amazina, kwitwararika itongo, kugiranira ubugenzi, no kuvyara kugira ngo buzuzze isi. Ikiruta vyose, bategerezwa kuguma bafitaniye ubucuti somambike n'Imana. Adamu na Eva na bo nyene baragabishijwe ku bijanye n'ivyo Imana igomba. Bari babujijwe kurya ku giti kimenyekanisha iciza n'ikibi.

Hashizwemwo inkuru ya Adamu na Eva, Bibiliya yose ni amateka y'ingingo abantu n'amahanga bafata ku bijanye n'ubugombe bw'Imana. Ushobora kwigira ku vyo abo bagabo n'abagore baroraniwe be n'ivyo bananiwe.

Kimwe mu vyerekanwa biteye umunezero cane muri Bibiliya ni uko Imana ifise umugambi utomoye ku muntu wese w'ubu buzima n'ibihe bidahera. Kugira ushitse iyo migambi utegerezwa kumenya ijwi ry'Imana. Utegerezwa kwiga ingene yavugana mu bihe vya kera n'ingene avuga muri iki gihe.

Iyi nyigisho irasigura ingene Imana ivugana n'umuntu n'ingene woronka ubugombe bw'Imana mu buzima bwawe. Amabwirizwa aratangwa ku bijanye no kumenya ijwi ry'Imana no kumenya ubugombe bwayo. Ivyitegererezo vy'ubugombe bw'Imana n'ingero zo mu Vyanditswe vyerekana ingene Imana ihishura ubugombe bwayo biraganirwako.

Harasigurwa akarorero ko mu Vyanditswe k'ugufata ingingo. Hariho amabwirizwa yerekeye gutsinda ingingo mbi, ico wokora nimba warabuze ivyo Imana igomba, no gutorera umuti ingeso ziteye amakenga. Intambwe zitandatu zo guhishurirwa umugambi w'Imana na zo nyene ziramenyekana.

Insiguro y'Ishure Mpuzamakungu rya Harvestime yibanda ku vyo Yezu yigishije kugira ngo abagabo n'abagore bashobore gushikira isi yabo n'Ubutumwa Bwiza. Kumwe mu kuri gukomeye yahishuye ni uko Imana ivugana n'abantu:

Ni jewe mwungere mwiza ndazi intama zanje, n'izanje zikanmenya. . .

Kandi mfise n'izindi ntama zitari izo muri uru rugo: na zo nyene ntegerezwa kuzizana, zizokwumva ijwi ryanje, zibe urukuku rumwe n'umwungere umwe. Intama zanje zirumva ijwi ryanje, nanje ndazizi, kandi zirankurikira.

(Yohani 10:14,16,27)

Imana ifise umugambi wo kugiranira ubucuti somambike n'abantu. Umuntu amenywa n'Imana kandi arashobora kuyimenya ubwiwe.

Urashobora kumenya ijwi ry'Imana!

INTUMBERO Z'ICIGWA

Uhejeje iri shure uzoshobora:

- Gusigura isano riri hagati yo kumenya ijwi ry'Imana no kumenya ubugombe bwayo.
- Kuganire ku kamaro ko kumenya ivyo Imana igomba.
- Gusigura ingene Imana ihishura ubugombe bwayo.
- Gutahura ubugombe bw'Imana nk'uko buvugwa mu Vyanditswe.
- Kumenya ubugombe bw'Imana mu bintu bitavugwa mu buryo budasanze mu Vyanditswe.
- Gukoresha uburyo bwo mu Vyanditswe bwo gufata ingingo.
- Gukosora ingingo zitari zo.
- Gusigura intambwe zitandatu z'uguhishurirwa.
- Kubwira abandi ingingo ngenderwako zo muri Bibiliya zijanye n'ukumenya ijwi ry'Imana.

INTUMBERO Z'UMUNTU

Kubera ko iki cigwa kivuga ku kumenya ijwi ry'Imana n'ubugombe bwayo, birasabwa ko wishingira intumbero z'inyigisho. Intumbero zawe zishobora kuba ukumenya ubugombe bw'Imana ku kintu kinaka, kurondera inyishu y'Imana ku ngorane, canke kumenya ubugombe bw'Imana ku gikorwa c'ubuzima bwawe n'ubusuku bwawe. Nimushire urutonde rw'intumbero zanyu bwite mu kibanza catanzwe aha hepfo. Uko wiga, nushire mu ngiro ivyo wiga ku ngorane yose washize ku rutonde.

Uzuza iyi nteruro: "Ndashaka kwumva ijwi ry'Imana no kumenya ubugombe bwayo ku bijanye n'..."

IGICE CA MBERE

KUMENYA IJWI RY'IMANA .

INTUMBERO:

Uhejeje iki gice uzoshobora:

- Kwandika Umurongo w'Ingenzi mu mutwe.
- Kwerekana mu Vyanditswe ko Imana ivugana n'abagabo n'abagore.
- Gusigura isano riri hagati yo kumenya ijwi ry'Imana no kumenya ubugombe bwayo.
- Gutandukanya Ijambo ry'Imana "rhema" n'ijambo ry'Imana "logos".
- Gusigura ico bisobanura «ubugombe bw'Imana».

UMURONGO W'INGENZI:

Intama zanje zirumva ijwi ryanje, nanje ndazizi, kandi zirankurikira.

(Yohani 10:27)

INTANGAMARARA

Umutwe w'Iki cigwa, "Kumenya Ijwi ry'Imana," usobanura ibintu vyinshi:

Ubwa mbere: Ko hariho Imana.

Ubwa kabiri: Ko ivugana n'umuntu.

Ica gatatu: Uwo muntu arashobora kumenya ijwi ryayo iyo Ivuga.

Ica kane: Ko Imana ifise ico ivuga.

Reka dusuzume imwe yose muri izo mvugo:

Ica mbere: Iyi nyigisho ishingiyeye ku kuri kw'uko hariho Imana ihishurirwa umuntu biciye mu nyandiko yanditswe mw'Ijambo ryayo, Bibiliya Nyeranda.

Ubwa kabiri: Bibiliya ni inkuru yanditswe yahumetswe yerekana ukuntu Imana yavugana n'umuntu. Iradondora neza uburyo Imana yavuganyeye n'umuntu n'ingene abantu n'amahanga bishura ijwi ry'Imana. Bibiliya irakunda gusubiramwo amajambo ngo "... kandi Uhoraho aravugaga" n'ibintu vyabaye aho yavugana n'umuntu. Ivyo biremeza ko Imana ivugana n'abagabo n'abagore.

Nk'akarorero, soma inkuru ya Balamu iri mu Guharūra ikigabane ca 22. Imana yaravuganyeye na Balamu, ariko yanka kwumviriza. Imana yashaka cane kuvugana n'uwo mugabo ku buryo mu vy'ukuri yacye ifata ingingo yo gukoresha indogoba. Balamu yari:

... ahanirwa kubera ibicumuro vyawe; indogoba y'ikiragi ivuga n'ijwi ry'umuntu yabujije ubusazi bw'umuhanuzi. (II Petero 2:16) .

Ica gatatu: Bibiliya irasuzuma ko abemera bashobora kumenya ijwi ry'Imana. Yezu yavuze ati:

Ndi umwungere mwiza kandi ndazi intama zanje , kandi zanje zikanmenya. . .

Kandi mfise n'izindi ntama zitari izo muri uru rugo: na zo nyene ntegerezwa kuzizana, zizokwumva ijwi ryanje, zibe urukuku rumwe n'umwungere umwe.

Intama zanje zirumva ijwi ryanje, nanje ndazizi, kandi zirankurikira. . .

(Yohani 10:14,16,27)

Ica kane: Imana ifise ikintu gihambaye ibwira abantu. Turagabishijwe:

Nuko (nk'uko Mpwemu Yera abivuga), Uyu musu nimwumva ijwi ryawe;

Ntimukomantaze imitima yanyu, nk'uko vyabaye ku musu w'ibigeragezo mu bugaragwa. . .

Mu gihe havugwa ngo: Uyu musu nimwumva ijwi ryawe, ntimukomantaze imitima yanyu nk'uko vyagenze mu gihe c'ugushavura. . . (Abaheburayo 3:7,15)

«Ikigeragezo co mu bugaragwa» n'«ugushavura» (ugushavura) kw'Imana bivugwa muri iyo mirongo vyerekeye ukutumvira kw'ihanga rya Isirayeli.

Abisirayeli bamaze gukurwa mu buja mu Misiri, barasubiyemwo incuro nyinshi igihe Imana yavugana na bo. Muri iyi mirongo Imana iratuburira ngo twishure iyo ivuze kandi ntitugararize nk'uko Isirayeli yabigenjeje.

Iryo jambo ngo «uyu musi, nimwumva ijwi ryiwe», ryemeza ko Imana ikivugana n'abantu mu bihe vya none nk'uko yabigira mu bihe vya kera. Imburi yo kwumviriza yemeza ko ivyo afise kuvuga ari ngirakamaro.

AMAJWI MENSHI

Bibiliya ihishura ko hariho amajwi menshi kw'isi asemerera ngo umuntu yitwararike:

Amajwi yo kw'isi ashobora kuba ari menshi, kandi nta n'imwe itagira insobanuro. (I Ab'iKorinto 14:10)

None ayo majwi yo kw'isi ni ayahe?

IJWI RY'UMUNTU:

Ijwi ry'umuntu ryoroshe kumenya. Ni ijwi ryumvikana ry'uwundi muntu:

Petero n'izindi ntumwa barabasubiza bati: «Tubwirizwa kugamburukira Imana kuruta abantu. (Ivyakozwe n'intumwa 5:29)

Rimwe na rimwe ijwi ry'umuntu rishobora gutanga impanuro z'ubwenge, ariko igihe cose ijwi ry'umuntu rihushanye n'ijwi ry'Imana, utegerezwa kwumvira Imana.

IJWI RYA SATANI:

Ijwi rya Satani ryumviwe ubwa mbere n'umuntu igihe yavugana na Eva mw'itongo rya Edeni (Itanguriro 3:1,4,5). Ijwi rya Satani rirabesha, rirahenda, kandi ryama rigerageza kwerekeza umuntu mu caha kure y'Imana. Ivyo urashobora kubimenya bitagoranye iyo usomye ivyerekeye ikigeragezo ca Yezu na Shetani muri Matayo 4:1-13. Ushobora kwiga ingero z'ibiyago Shetani yagiranye n'Imana muri Yobu 1:7-12 na 2:1-6.

Impwemu mbi (amadayimoni ya Satani) na zo nyene zirafise amajwi:

Kuko impwemu mbi zivuye mu bantu benshi bari bazirimwo zisemerera n'ijwi rirenga. . . (Ivyakozwe n'intumwa 8:7)

Mu isinagoga, hari umuntu wahanzweho n'idayimoni ihumanye, arasemerera n'ijwi rirenga;

Bavuga bati: «Tureke! dupfa iki ga Yezu w'i Nazareti? Mbega waje kuturimbura? Ndakuzi uwo uri we; uwo Mweranda w'Imana. (Luka 4:33-34).

Rimwe na rimwe ijwi rya Shetani rirumvikana vy'ukuri iyo amadayimoni akoresheje imitsi y'ijwi y'umugabo canke umugore yiziziwe. Ariko rero, kenshi na kenshi Shetani avuga mw'ijwi ritumvina. Avuga ibinyoma, ubuhendanyi n'ivyiyumviro vy'icaha mu muzirikanyi wawe.

IJWI RY'UMUNTU:

Ijwi ry'umuntu ni umuntu yivugira. Ushobora gusoma ingero z'ivyo muri Luka 16:3 na 18:4 no muri Yona 4:8 aho uwo muhanuzi yipfuye muri we gupfa. Bibiliya iragabisha ku bijanye n'ijwi ry'umuntu ubwiwe:

Mukama, ndazi ko inzira y'umuntu atari muri we; si mu muntu agenda kuyobora intambuko ziwe. (Yereimiya 10:23

IJWI RY'IMANA:

Yesu yavuze ko abemera bashobora kumenya ijwi ry'Imana no kuritandukanya n'ayandi majwi:

Ni we umucungezi w'irembo yugururira; kandi intama zirumva ijwi ryiwe; kandi ahamagara intama ziwe mu mazina, akazijana hanze.

Iyo asohoye intama ziwe zose, arazija imbere, intama zikamukurikira; kuko bazi ijwi ryiwe.

Kandi uwundi ntizomukurikira, ahubwo zizomuhunga; kuko zitazi ijwi ry'abanyamahanga. (Yohani 10:3-5).

Abizera bagereranywa n'intama. Ni akaranga k'intama kutamenya iyo zija. Bategerezwa kurongorwa. Yesu yavuze ko ari umwungere canke umurongozi w'intama. Yavuze ko intama ziwe zizomenya ijwi ryiwe zikamukurikira aho kwumva amajwi y'umuntu, y'umuntu ubwiwe canke ya Shetani.

KWUMVA IJWI RY'IMANA .

Ugurure Bibiliya yawe mu gitabu c'Itanguriro usome ibigabane 1-3. Ivyo bice bivuga ibijanye n'iremwa ry'isi be n'iry'abantu ba mbere, ari bo Adamu na Eva. Kuva mu gihe c'irema, Imana yaramenyesheshe abantu ubugombe bwayo. Yarahaye Adamu na Eva amabwirizwa atomoye. Bategerezwa kwita ibikoko amazina, kwitwararika Itongo, kugiranira ubugenzi no kuvyara kugira ngo buzuzze isi. Ikiruta vyose, bategerezwa kuguma bafitaniye ubucuti somambike n'Imana. Ubwo bucuti somambike n'Imana bwatumye bamenya ijwi ry'Imana. Igihe Imana yavugaga, yarabamenyesheshe umugambi wayo:

Umukama Imana abarira umuntu ati: «Igiti cose co muri iri tongo urashobora kukiryako;

Ariko igiti kimenyekanisha iciza n'ikibi ntuze ukiryeko; kuko umusi wakiryeko, uzopfa nta kabuza.»

(Itanguriro 2:16-17).

Ni mw'ijwi ry'Imana ubugombe bw'Imana bwahishuriwe Adamu na Eva. Bashobora kurya ku giti cose co mw'itongo ata co bacyeko, kiretse igiti co kumenya iciza n'ikibi.

Adamu na Eva ntibakurikiye umugambi w'Imana. Barumvirije ijwi rya Satani barya ku giti cari kibujijwe. Bamenye ivyo bakoze, barinyegeza Imana;

Bumva ijwi ry'Umukama Imana agendagenda muri iryo tongo ku mugoroba; Adamu n'umugore wiwe bihisha imbere y'Umukama Imana mu biti vyo mw'itongo.

Umukama Imana ahamagara umuntu, ati «Uri hehe?» (Itanguriro 3:8-9).

Icaha ni co gitandukanya umuntu n'Imana. Imana ntiyakuyeho ukuhaba kwayo ku muntu. Kubw'icaha, umuntu yarinyegeje imbere y'Imana. Icaha kivamwo umutima ukomantaye. Bibiliya iragabisha iti:

Mu gihe havugwa ngo: Uyu musu nimwumva ijwi ryiwe, ntimukomantaze imitima yanyu. . (Abaheburayo 3:15).

Imana ishaka kuvugana n'umuntu, ariko kuvugana bisaba ubucuti. Icaha gitandukanya umuntu n'ubucuti somambike afitaniye n'Imana, kigakomantaza umutima wiwe, kikamubuza kumenya ijwi ry'Imana.

IJWI N'UBUSHAKE .

Abemera kenshi barabaza bati: «Imana inshakako iki?» Mu vy'ukuri iyo tuvuze ko dushaka kumenya ubugombe bw'Imana tuba dushaka kuvuga iki? Bisigura ko dushaka kumenya umugambi wiwe rusangi w'ubuzima bwacu. Turashaka ubuyobozi bwiwe mu ngingo zitomoye kugira ngo dushobore guhitamwo neza. Twipfuzwa ubuyobozi bwiwe mu bihe vy'ubuzima. Ikibazo dukwiye kuba turiko turibaza ni iki: «Nomenya gute ijwi ry'Imana?» Kumenya ijwi ry'Imana bituma umuntu aronka ubugombe bw'Imana.

Imana ishaka ko umenya ubugombe bwayo:

Nuko ntimube abapfapfa, ariko mumenye ivyo Umwami wacu agomba. (Abanyefeso 5:17).

Niwaba uzi ijwi ryiwe rero uzotahura ubugombe bwiwe uko abukubwira. Kwiga kwakira ubuyobozi buva ku Mana ni ukwiga kugenda mu bumwe bukomeye n'Imana. Bibiliya ivuga iti:

Umuntu ntabeshwaho n'umutsima gusa, ariko azobeshwaho n'ijambo ryose riva mu kanwa k'Imana. (Matayo 4:4).

Ijambo «rirabandanya» rivuga igikorwa gikomeza. Bisigura ikintu cabaye kera, kiriko kiraba muri iki gihe, kandi kizobandanya muri kazoza. Imana iravuga kugira imenyeshye abantu ubugombe bwayo. Ni co gituma bihambaye kumenya ijwi ry'Imana.

IGIHE IMANA IVUGA .

Hari amajambo abiri y'ikigiriki yahinduwe ngo "ijambo" muri Bibiliya. Amajambo y'ikigiriki ni "logos" na "rhema." "Logos" ni Ijambo ry'Imana ryanditse. "Rhema" ryerekeza ku Ijambo ry'Imana rizima canke ritanga ubuzima. Vyavuzwe ku bizera bo mu gisagara ca Beroya ngo:

Abo bari abantu b'icubahiro kuruta abo muri Tesalonike, kuko bakiriye ijambo (rhema) n'umutima ukunze wose, bagasesangura Ivyanditswe (logos) ku musu ku musu, kugira ngo barabe ko ivyo ari ukuri. (Ivyakozwe n'intumwa 17:11)

Uyu murongo urerekana isano riri hagati y'ijambo "logos" n'ijambo "rhema". "Logos" canke Ijambo ryanditswe ryama ryemeranya na "rhema" canke Ijambo rivuzwe, ritanga ubuzima. Uko ni ko ushobora kumenya ko ijwi wumva riva ku Mukama. Ijambo "rhema" rivuye ku Mana akenshi rikoreshwa ku kintu kinaka .

ivyabaye, bihuye n'ivyo umuntu akeneye, kandi bitanga ubuyobozi ku muntu ku giti ciwe. Kubera ko wemera ko Ijambo rikoreshwa ku kintu kinaka ukeneye canke ikintu kidasanzwe mu buzima bwawe, rihinduka Ijambo riguha ubuzima.

Ijambo "rhema" rishobora gushikirizwa biciye mu nsiguro canke umurongo wo muri Bibiliya ukagutera bukwi na bukwi n'insobanuro nini. Bishobora kuvugwa nawe n'Imana biciye mu gukoresha ingabire z'impwemu. Bishobora kandi kuvugwa mu mpwemu yawe y'imbere n'Umukama. (Uzomenya vyinshi ku kuntu Imana ivuga biciye ku ngabire z'impwemu no mu mpwemu yawe mu bice bizokurikira).

Ariko wibuke: Ijambo "rhema" rizokwama rihuza n'ijambo ry'Imana ryanditse. Ijambo ry'Imana ryanditse ryuzuye. Ntaco vyokwongerwako canke ngo bikuremwo (Ivyahishuriwe Yohana 22:18-19). Iyo Imana ivuga biciye mw'Ijambo "rhema" rizokwama rihuye n'Ijambo ryayo ryanditse.

UBWOKO BW'ABAMYUMVIRIZA

Bibiliya ivuga ibijanye n'imice ibiri nyamukuru y'abayumviriza:

Nuko rero uwumva ayo majambo yanje wese akayashira mu ngiro, nsa n'umuntu w'umunyabwenge yubatse inzu yiwe ku rutare. . .

Kandi umuntu wese yumva ayo majambo yanje, ntayashire mu ngiro, asa n'umuntu w'ikijuju yubatse inzu yiwe ku musenyi. . .

(Matayo 7:24,26)

Umuntu w'umupfapfa yumva ijwi ry'Imana, ariko ntakurikire. Umuntu w'ubwenge yumviriza ubutumwa bw'Imana yumva kandi akabushira mu ngiro. Uwumviriza umwe ni "umwumviriza Ijambo" gusa. Uwundi ni "uwumva kandi akora."

Ntubwirizwa kumenya ijwi ry'Imana gusa, utegerezwa kwiga kwishura mu kwumvira iryo jwi:

Ariko mube abashira mu ngiro Ijambo, ntimube abumva gusa, mwihenda.

Nkako, uwumva ijambo ry'Imana ntarishire mu ngiro, ameze nk'umuntu yihweza mu ciroro mu maso hiwe.

Kuko ariraba, akagenda, buno nyene akibagira uko yari ameze.

Ariko umuntu wese yitegereje mu vyagezwe bitunganye vy'ukwidegemvya, akabigumya, atari uwuvyumva akibagira, ariko akaba uwushitsa ivyo akora, uwo azohezagirwa mu vyo akora. (Yakobo 1:22-25).

Yesu kandi yaravuze inkuru yerekeye imbuto zabibwe mu bwoko butandukanye bw'ubutaka yerekana ubwoko butandukanye bw'abayumviriza. Soma iyo nkuru iri muri Matayo 13:1-9. Yesu asigura iyo nkuru muri Matayo 13:18-23. Agereranya amavu atandukanye n'abamwumviriza n'ingene bishura Ijambo ry'Imana.

IMBUTO KU RUHANDE RW'INZIRA:

Hari imbuto zaguye ku ruhande rw'inzira, zigafatwa n'inanyi imbere y'uko zishinga imizi. Aka n'akarorero k'umuntu yumva ijwi ry'Imana ariko amajambo ntashire imizi mu mutima wiwe. Shetani aranyaga Ijambo ry'Imana.

IMBUTO MU BIBANZA VY'AMABUYE:

Imbuto zimwe zimwe zaguye ahantu h'amabuye, zica zimera ningoga. Ariko ubushuhe bw'izuba bushitse, ico giterwa kirakama kirapfa kubera ata mizi cari gifise. Uwo ni uwumviriza yumva Ijambo ry'Imana akaryakirana akanyamuneza, ariko vy'ukuri ntirishinga imizi mu buzima bwiwe. Iyo ibintu bikomeye, arababazwa maze akareka kwishura ijwi ry'Imana.

IMBUTO MU MAHWA:

Imbuto zimwe zimwe zaguye mu mahwa ziniga ibimera. Uyu ni akarorero k'ijwi ry'Imana rinigwa n'imyitwarariko y'isi, uguhahamira amaronko, n'ibindi.

IMBUTO KU BUTANGO BWIZA:

Imbuto zimwe zaguye mw'ivu ryiza, ziraheza zima umwimbu mwinshi. Uyu ni akarorero k'uwumviriza yakira Ijambo ry'Imana, akumviriza ijwi ryayo, agashinga imizi muri iryo hishurwa. Uwo muntu azokura mu vy'impwemu, abe umwizera avyara, avyara.

WOMENYA GUTE IJWI RY'IMANA?

Woba ushaka kuba ushoboye kumenya ijwi ry'Imana? Woba ushaka kumenya ubugombe bwiwe ku buzima bwawe? Mu gice gikurikira uzomenya ibisabwa bigutegurira kwumva ijwi ry'Imana no kumenya ubugombe bwayo ku buzima bwawe.

UMWIMENYEREZO

1. Wandike Umurongo w'Ingenzi ukoresheje mu mutwe:

---

2. Ijambo ry'Imana "rhema" risobanurwa iki?

---

3. Ijambo ry'Imana "logos" risobanura iki?

---

4. Kumenya ijwi ry'Imana bifitaniye isano gute no kumenya ubugombe bwayo ku buzima bwawe?

---

5. Tanga igitabu c'Abaheburayo cemeza ko Imana yavuganye n'abantu kera kandi ko ikivugana n'ubu.

---

6. "Ubugombe bw'Imana" busobanura iki?

---

7. Ijambo ry'Imana "rhema" ryama rihuza n'iki?

---

8. Ni igiki catandukanije umuntu n'ukubaho kw'Imana?

9. Utegerezwa kuba _____ w'Ijambo atari _____ gusa.

(Inyishu z'ibibazo ziboneka ku nsozero y'igice ca nyuma c'iki gitabu.)

KU BIBAZO VYO KWIGIRA

1. Hariho imirongo myinshi muri Bibiliya idondora ijwi ry'Imana. Nurondere igisomwa cose maze wandike amajambo adondora ijwi ry'Imana. Irya mbere rikorwa nk'akarorero kugira ngo ukurikire. Uvuye mu kwiga Bibiliya yawe bwite urashobora kubandanya wongerako ibisobanuro n'insobanuro z'ijwi ry'Imana kuri iyi mbonerahamwe.

Urutonde

Insobanuro Y'Ijwi Ry'Imana

II Samweli 22:14

Inkuba ivuye mw'ijuru

I Abami 19:12-13.

Zaburi 18:13

Zaburi 29:3-9.

Zaburi 68:33

Daniyeli 10:6-9.

2. Imana yaravuze ivya Yesu. Ushobora gusoma ivyo yavuze muri ibi bice: II Petero 1:17-18; Matayo 3:17; Mariko 1:11

3. Ivyo Imana ivuga birashika. Raba muri Ezekiyeli 12:25-28.

4. Niwige amajambo ya Yesu ari mu gitabo ca Matayo, Mariko, Luka na Yohani. Raba ingene Yezu yavugaga mu bibazo, mu nyishu, mu ngero, mu bintu bisa n'ivyo, mu migani no mu nyigisho.

5. Imana ntivugana n'abantu ku giti cabo gusa ahubwo ivugana n'amahanga. Raba Yeremiya 18:7-10.

6. Soma ivyiza biva mu kutumvira ijwi ry'Imana mu mirongo ikurikira. Andika ingaruka z'ukutumvira ku rutonde:

Urutonde

Ivyiza biva mu kutumvira

Kuvayo 15:26

Gusubira mu vyagezwe 28:15-68 .

I Samweli 12:15.

7. Soma Ivyanditswe bikurikira wandike ivyo wize ku bijanye n'ingaruka zo kwumvira ijwi ry'Imana:

Gusubira mu vyagezwe 28:1-14:

I Samweli 12:14:

8. Bibiliya yose ni inyangirakuru yerekana ingene abantu n'amahanga bakiriye ijwi ry'Imana. Uzuza uru rutonde rukurikira uko wiga inyishu umuntu atanga ku ijwi ry'Imana. Irya mbere rikorwa nk'akarorero kugira ngo ukurikire. Ushobora gukenere gusoma imirongo imbere n'inyuma y'ico kigereranyo catanzwe kugira ngo uronke amakuru akenewe kugira ngo wuzuze iyo mbonerahamwe. Cokimwe n'ikigereranyo c'imbere y'aho, urashobora kubandanya kwongerako amasoko avuye mu nyigisho yawe bwite y'Ijambo ry'Imana.

Inyishu z'abantu

Urutonde	Abantu	Inyishu	Ibisubizo
Itanguriro 26:5	Aburahamu	yumvire	uruvyaro rwiwe kandi amahanga yo mw'isi yarahezagiwe.

Itanguriro 22:18

Gusubira mu vyagezwe 8:20

Abacamanza 2:2,4,20-23.

Abacamanza 6:10

I Samweli 15:1,19,22,24.

I Samweli 28:18

Zaburi 106:25

Yeremiya 32:23

Daniyeli 9:10-14.

Zefaniya 3:2.

Hagayi 1:12

IGICE CA KABIRI

"HARI UMUNTU AZOBIKORA. . . AZOBIMENYA".

INTUMBERO:

Uhejeje iki gice uzoshobora:

- Kwandika Imirongo y'Ingenzi mu mutwe.
- Gusigura ijambo "ivyangombwa."
- Gutanga urutonde rw'ibintu bisabwa kugira umuntu amenye ijwi ry'Imana.
- Gusigura ico bisobanura kuvuka ubwa kabiri.
- Kumenya akamaro ka Mpwemu Yera mu kumenya ijwi ry'Imana.
- Kwerekana ugutahura "ugukura mu vy'impwemu" n'"uguhinduka."

IMIRONGO NKURU:

Nuko rero bavukanyi, ndabinginga kubw'imbabazi z'Imana, ngo mutange imibiri yanyu ibe ikimazi kizima, ceranda, gishimwa n'Imana, ni co gikorwa canyu kibereye.

Kandi ntimushushanywe n'ivy'iyi si; ariko muhinduke muhindurwe busha mu mitima yanyu, kugira ngo mumenye ivyo Imana igomba ari vyiza, bishimwa kandi bitunganye. (Abaroma 12:1-2).

INTANGAMARARA

Hariho ibintu bimwe bimwe bikenewe kugira ngo umenye ijwi ry'Imana. Igisabwa ni ikintu utegerezwa gukora imbere y'uko ukora ikindi kintu. Ni ikintu gikenewe imbere y'uko ushobora gushika ku ntumbero kanaka.

Intumbero yawe muri iki cigwa ni ukumenya ijwi ry'Imana. Iki gice kirasigura ibisabwa (ibintu bisabwa) imbere y'uko ushobora gushika kuri iyo ntumbero. Yezu yavuze ati:

Umuntu wese ashaka gukora ivyo agomba, azomenya inyigisho, nimba iva ku Mana, canke nimba mvuga ivyanje. (Yohani 7:17)

Imirongo y'ingenzi y'iki gice, Abaroma 12:1-2, iratanga urutonde rw'ibintu bimwebimwe ari vyo Imana igomba ko ukora. Niwashitsa ivyo bisabwa, niho uzomenya ijwi ry'Imana n'ubugombe bwayo ku buzima bwawe.

UKUVUKA UBWA KABIRI

Nuko bene Data, ndabinginga kubw'imbabazi z'Imana, ngo mutange imibiri yanyu ibe ikimazi kizima, cera, gishimwa n'Imana, ni co gikorwa canyu gifise ikimazi. (Abaroma 12:1).

Nkuko mwavyize mu kigabane giheruka, icaha kigutandukanya n'ukubaho kw'Imana. Kubera icaha, uragorwa no kwumva no kwishura neza ijwi ry'Imana.

Mu isi kavukire ntumenya ijwi ry'umuntu utazi. Uramenya amajwi y'abo uzi kandi mwagiranye ubucuti. Ni ko biri no mw'isi y'impwemu. Nimba ugomba kumenya ijwi ry'Imana, utegerezwa kubanza kumenya Imana kandi ntushobora gutsimbataza ubucuti bw'inkoramutima na yo n'icaha mu buzima bwawe.

Abaroma 12:1 isaba ko WEWE ugira urugendo rwo kuja ku Mana mu kuyiha ubuzima bwawe. Imana yaramaze kuvuga biciye mw'Ijambo ryayo ryanditse kandi irahishura ko ari ubugombe bwayo ko ugira ubucuti nk'ubwo:

Umukama ntatebeje isezerano ryiwe, nk'uko bamwe biyumvira kw'iritevya; ariko irabihanganira kuri mwebwe, kuko idashaka ko hagira abahona, ariko igomba ko bose bihana. (II Petero 3:9).

Imana ntishaka ko umara ubuzima bwawe mu vyaha. Ashaka ko mubibaho nk'uko umugambi wiwe uvuye:

Kugira ngo igihe ciwe gisigaye mu mubiri ntazokigirira ivyifuzo vy'abantu, ariko azokora ivyo Imana igomba. (I Petero 4:2)

Imana igereranywa ihagaze ku muryango w'ubuzima bwawe yipfuzza kwinjira kugira ngo ishobore gutera imbere mu bucuti nawe:

Raba mpagaze ku rugi ndadodora, uwumva ijwi ryanje akugurura urugi, ndinjira iwe, dusangire ifunguro ryanje, na we afungure nanje. (Ivyahishuwe 3:20)

Umugambi w'Imana uhereye mu ntango y'isi kwari ukugira ngo abantu bose bamenye Kristu Yesu.

Uko yatumenyesheje ibanga ry'ivyo igomba, nk'uko yavyishimiye, ivyo yagabiye muri we nyene.

Kugira ngo mu gihe ibihe vyuzuye, akoranirize hamwe vyose muri Kristo, ivyo mw'ijuru n'ivyo kw'isi; mbere no muri We. (Abanyefeso 1:9-10)

"Ukoranirijwe muri Kristo" mu kuba mu muryango w'Imana. Nkuko uvukiye mu muryango w'akameremere, utegerezwa "kuvuka ubwa kabiri" mu vy'impwemu muri uwo muryango w'impwemu.

Soma Yohana igice ca 3. Iki gice kirasigura mu buryo burambuye ico bisobanura kuvuka ubwa kabiri. Kugira ngo ubone ivuka rishasha utegerezwa:

1. Wemere ko uri umunyavyaha:

Bose barakoze ivyaha ntibashikira ubgiza bg'Imana. (Abaroma 3:23).

2. Kwemera ko igihano c'icaha ari urupfu:

Imana yaraburiye Adamu na Eva yuko baramutse bacumura bopfuye. Ivyo vyasobanura urupfu rw'impwemu (ugutandukana n'ukubaho kw'Imana) n'urupfu rw'umubiri. Igihe Yesu yapfira ku musaraba yapfiriye mu kibanza cawe. Yapfiriye ivyaha vyawe kugira ngo ubone ubuzima budahera:

Ingero y'icaha n'urupfu ariko ingabirano y'Imana ni ubuzima budahera muri Kristu Yesu Umwami wacu. (Abaroma 6:23).

Niwakira ikimazi ciwe c'icaha, ntuba ukiri muni y'igihano c'urupfu.

3. Watura ivyaha vyawe, usabe imbabazi, kandi wemere ko Yesu yagupfiriye:

Iyo tuvuze ngo nta caha dufise, tuba twihenda kandi ukuri ntikuba kuri muri twebwe.

Iyo twaturiyeye ivyaha vyacu, ni iyo kwizigirwa kandi ni intungane, kugira ngo iduharire ivyaha vyacu, yongere itwoze ukugabitanya kwose. (I Yohana 1, 8-9)

Kuko Imana yakunze isi gushika itanze Umwana wayo w'ikinege kugira ngo uwumwizera wese ntapfe, aronke ubuzima budahera. (Yohani 3:16)

Iyo ushikiriza Imana ubuzima bwawe muri ubwo buryo, uba "uvutse ubwa kabiri" mu vy'impwemu:

Rero, iyo umuntu ari muri Kristo ni ikiremwa gishasha; ibintu vya kera vyaraheze; Raba, vyose vyacitse bishasha. (II Ab'i Korinto 5:17)

Iyo uvutse ubwa kabiri uba uri mu muryango w'Imana wo mu mpwemu. Ntugitandukanijwe n'imbere y'Imana. Iyo upfuye mu buryo bw'umubiri, uzobana na We ibihe bidahera.

Warashizeho ubucuti n'Imana biciye kuri Yesu Kristu. Mwarumvise kandi mwarishuye ukuri kw'Injili. Ubu uri mu kibanza co kwiga ingene wamenya ijwi ry'Imana:

. . . Uwo ukuri wese yumva ijwi ryanje. (Yohani 18:37)

KUBA MURI MPWEMU YERA .

Hariho ikindi kintu kizogufasha kumenya ijwi ry'Imana. Bibiliya ivuga ivyabaye vyitwa Ibatisimu ya Mpwemu Yera. Ivyo bituma Mpwemu Yera aba mu buzima bwawe, akaguha ubushobozi bwo kubaho ubuzima bweranda bwemewe n'Imana.

Ibikorwa vya Mpwemu Yera mu buzima bw'umwizera ni vyinshi cane ku buryo tutashobora kubivuga muri iki cigwa. Ivyigwa vy'ishirahamwe mpuzamakungu Harvestime ryitwa "Ubusuku bwa Mpwemu Yera" vyerekeye iyo nkuru kandi bitanga amabwirizwa y'ingene umuntu yokwakira Ibatisimu ya Mpwemu Yera.

Kimwe mu bikorwa bihambaye cane vya Mpwemu Yera aba muri we ni ukuyobora umwizera mu bugombe bw'Imana:

Igihe We, Mpwemu w'ukuri azoza (Mpwemu Yera), azobayobora mu kuri kwose. . . kandi azokwerekana ibizoza kandi azokwakira ivyo jewe (ubugombe bw'Imana) abikwerekana. (Yohani 16:13-14).

Bibiliya ivuga iti:

Abarongorwa na Mpwemu w'Imana bese ni bo bana b'Imana.

(Abaroma 8:14).

Hariho isano ry'ukuri hagati yo kuba umwana w'Imana (kuvuka ubwa kabiri) no kurongorwa na Mpwemu Yera. Umuntu w'umubiri (atavutse ubwa kabiri) ntaronka kandi akurikiza ubuyobozi bwa Mpwemu Yera. Kubera ko atacitse "umuntu w'impwemu" biciye mu vyo kuvuka bushasha, ntamenya ijwi ry'Imana:

Ariko umuntu w'umubiri ntakira ivy'Umwuka w'Imana; kuko ari ubupfu kuri we; kandi ntashobora kubimenya, kuko vyiyumvirwa mu buryo bw'impwemu. (I Ab'i Korinto 2:14)

Ingero zikurikira zivuye mu gitabu c'Ivyakozwe n'Intumwa zirerekana uburongozi bwa Mpwemu Yera mu buzima bw'abizera:

FILIPO:

Umudiyakoni w'ishengero yitwa Filipo yarongowe na Mpwemu kugira ngo afatanye n'umukogote yabonye mu nzira y'ubugaragwa ija i Gaza:

Mpwemu abarira Filipo ati: «Ni wegere uriya mukogote, ugendane nawo.»

(Ivyakozwe n'intumwa 8:29)

Filipo yarumviye uburongozi bwa Mpwemu Yera. Ivyo vyatumye umugabo w'Umunyetyopiya yari agendera muri uwo mukogote akizwa n'ukubatzwa mu mazi.

PETERO:

Petero yabwiye na Mpwemu Yera ngo ajane n'abagabo batatu bavuye i Kayisariya. Petero ati:

Mpwemu ambwira ngo kujana na bo, ntakekeranya. (Ivyakozwe n'intumwa 11:12)

Petero yaremeye uburongozi bwa Mpwemu Yera. Ntiyagira amakenga igihe Mpwemu yavuga mu mutima wiwe w'imbere akamumenyesha ubugombe bw'Imana. Yarumviye kandi bica bituma haba ubusuku bwa mbere bw'imico kama itandukanye ku banyamahanga.

PAWULO:

Paulo kenshi yarahindura urutonde rwiwe rw'ubutumwa bwiza abitungwe na Mpwemu Yera:

Bashitse i Misiya, bagerageza kujya i Bituniya; ariko Mpwemu ntiyabakundira. (Ivyakozwe n'intumwa 16:7)

Paulo yari afise umugambi wo kuja i Misiya, ariko Mpwemu Yera amuha inzira zitandukanye.

Izo ngero zitatu ni nkeyi gusa muri nyinshi ziri muri Bibiliya zigaragaza ingene Mpwemu Yera agushoboza kwumva ijwi ry'Imana. Nkuko Yesu yabisezeranye, Mpwemu Yera afata ubugombe bw'Imana akabuhishurira.

Ariko, ivyokurya bikomeye n'ivy'abakuze, bamenyerejwe ubwenge bwabo no gutandukanya ikibi n'iciza.

(Abaheburayo 5:13-14).

"Amata" n'"inyama" bivugwa muri iyo mirongo vyerekeye Ijambo ry'Imana ryanditse, ari ryo Bibiliya Nyeranda. Iyo uvutse ubwa kabiri utangura kwiga bimwe mu vy'ukuri vyoroshe (amata) vyo mw'Ijambo ry'Imana ryanditse. Uko ukura, urashobora kumenya neza ukuri kwimbitse (inyama) kw'Ijambo ry'Imana.

Uko ubandanya kwiga Ijambo ry'Imana ryanditse, ubwenge bwawe bwo mu vy'impwemu buzokura. Uzashobora kubimenyereza kugira ngo umenye iciza n'ikibi. Ivyo bisigura ko uzashobora gutandukanya ubugombe bw'Imana n'inzira yayo n'inzira mbi zo mu buzima. Ni co gituma bihambaye ko wiga Ijambo ry'Imana ryanditse.

Uko uzokura mu vy'impwemu, ntuzosubira "kwifatanya" n'isi. Kuba uwuhuye n'ivyo umuntu ashaka bisobanura guhingura canke guhingura ibintu bivanye n'ingingo mfatirwako

yashinzwe. Gukura mu vy'impwemu kuzoguhuza n'ishusho ya Kristo aho guhuza n'ishusho y'ingingo mfatirwako zo mw'isi.

Gukura mu vy'impwemu na vyo nyene biragufasha gushika ku gukura mu mutima. Nimba udakuze mu mutima, ingingo zihambaye zoshobora gufatwa mu gihe c'ishavu canke mu kwibabaza. Ivyo birashobora kugira ingaruka mbi cane zizomara igihe kirekire.

Uko uzokura mu vy'impwemu uzokwiyongera "Ivyamwa vya Mpwemu Yera", ibimenyamenya vy'ugukura mu vy'impwemu biva mu gukura mu mutima:

Ariko ivyo Mpwemu yama ni urukundo, umunezero, amahoro, ukwihangana, kugira neza, ingeso nziza, kuba umwizigirwa, ubugwaneza, ukwirinda. (Ab'i Galatiya 5:22-23).

GUHINDURA

. . . Ariko nimuhinduke muhindurwe busha ubwenge bwanyu. . . (Abaroma 12:2).

Gukura mu vy'impwemu bishikana amaherezo ku guhinduka, ikindi kintu gikenewe kigufasha kumenya ijwi ry'Imana. Ivyo umuntu kamere (kamere y'umuntu) yipfuza gukora n'ivyo Imana yipfuza mu buzima bwawe biratandukanye. Ivyo bituma haba amakimbirane hagati y'umubiri (umuntu w'umubiri) n'impwemu (umuntu w'impwemu).

Paulo yanditse ku bijanye n'iyi ntambara ati:

Nkako, umubiri ugira ivyifuzo binyuranye na Mpwemu, na Mpwemu na we yipfuza umubiri; kandi ivyo birahushanye; ni co gituma mudashobora gukora ivyo mugomba. (Ab'i Galatiya 5:17).

Paulo yaremeye ko hariho urugamba rukomeza rw'umubiri n'impwemu mu bintu bijanye n'ugushitsa ivyo Imana igomba. Yamenyesheje ko iyi ntambara iba mu muzirikanyi:

Ariko mbona ikindi tegeko kiri mu ngingo zanje, kirwanya ikingera co mu mutima wanje, kikangira imbohe y'ikingera c'icaha kiri mu ngingo zanje. (Abaroma 7:23).

Kubera ivyo yarahimirije ati:

Nuko rero benewacu, ndabingira kubw'imbabazi z'Imana, ngo mutange imibiri yanyu ibe ikimazi kizima, cera, gishimwa n'Imana, ni co gikorwa canyu gifise ikimazi.

Kandi ntimushushanywe n'ivy'iyi si; ariko muhinduke muhindurwe busha mu mitima yanyu, kugira ngo mumenye ivyo Imana igomba ari vyiza, bishimwa kandi bitunganye. (Abaroma 12:1-2).

Ijambo «kwinginga» risigura kwinginga, kwinginga canke kwinginga. Iryo jambo ngo «mushikirize imibiri yanyu nk'ikimazi kizima» ryerekana ukwihebera Imana ataco mwisigarije.

Gutanga ikintu ngo kibe ikimazi bisobanura kugiheba burundu. Mw'isezerano rya kera iyo ikimazi catanzwe, cari gihabwa Imana rwose kugira ngo kiturirwe n'umuriro, kiturirwe

n'umusaserdoti, canke vyose nk'uko ivyagezwe vyavyerekana. Uwatanze ico kimazi nta kindi yari afise co kugitanga.

Ni ko bitegerezwa kuba n'ukwihebera Imana kwacu. Umuntu w'akameremere, kamere ya kera y'umuntu ategerezwa gupfa ku isi no ku mubiri. Ivyo ni vyo bisobanura "uguhinduka." Iriko irahindurwa ikagira irindi shusho ry'Umukama Yezu Kristu:

Nabambanywe na Kristo. (Ab'i Galatiya 2:20).

Aba Kristo babamvye umubiri wabo. (Ab'i Galatiya 5:24).

Ariko jewe nguma munsu y'umubiri wanje, nkawuganza; kugira ngo na ho maze kwigisha abandi, nanje ubwanje mbe uwucitswe.

(I Ab'i Korinto 9:27)

Nuko icaha ntikibe ku ngoma mu mubiri yanyu izopfa, ngo mugamburukire ivyipfuzo vyayo. (Abaroma 6:12).

Nuko bakundwa, ko dufise ayo masezerano, twiyuhagire ubuhumane bwose bw'umubiri n'ubw'umutima, ubweranda bwacu butunganye mu kwubaha Imana. (II Ab'i Korinto 7:1)

Namwe nyene nimwiyumvire ko mwapfuye ku vy'icaha.

(Abaroma 6:11).

Kubambwa nyakuri kw'umubiri, nk'uko Yesu yabibonye, ni urupfu rudasanze. Hariho insiguro mu kuba urupfu rwategekaniye ku kamere y'umuntu ari ukubambwa. Kamere y'umubiri y'umuntu ntizokwigera ipfa urupfu rw'akameremere. Ntizopfa ku bushake. Bitegerezwa kwicwa ku nguvu nk'uko biri mu kubambwa nyakuri mw'isi kavukire.

Twisunze Abaroma 12:1-2 , mwene ukwo kwitanga kubanza kumenya ivyo Imana igomba. Niwaba ushaka kumenya ijwi ry'Imana n'ubugombe bwayo, ubwirizwa kubanza kwitanga. Akenshi turashaka guhindura iyo nzira. Turashaka kumenya ubugombe bwiwe, hanyuma tugafata ingingo nimba tuzobutanga. Ariko Abaroma 12:1-2 herekana ko kwitanga ari vyo biza imbere.

Igituma dukekeranya ku bijanye no kwitanga ni uko tutatahura ko ubugombe bw'Imana bwama bwemewe, ari bwiza kandi butunganye. Turatinye kwihebera Imana rwose kuko tutatahuye iki cyumviro nyamukuru:

Kuko nzi imigambi mbafitiye, ni ko Umukama agize. Ni imigambi y'ivyiza atari ivy'ibibi, kugira ngo ibahe kazoza n'icizigiro. (Yereimiya 29:11)

GUSUBIZA MU MUZIRIKANO WAVE

Umuzirikanyi wawe urahuye n'ingingo ngenderwako zo mw'isi igukikuje. Bishika kubera kamere yawe y'icaha y'ishimikiro. Bishika kandi biciye ku nkurikizi z'umuco wawe.

Ariko Imana ivuga ngo ntimukwiye kwisunga ivy'isi ahubwo muhinduke. Ijambo «guhindura» risigura guhindurwa canke guhinduka ishusho nshasha. Ico citegererezo c'ico gishushanyo ni Umukama Yesu Kristu:

Ariko twebwe twese, mu maso hatwitwikiriye, turabona ubuninahazwa bw'Umwami wacu nk'uko mu ndorerwamo, turahindurwa tugashushanywa n'ishusho imwe, tukava mu buninahazwa buja mu bundi, nk'uko Mutima w'Umukama abigenza.

Dukurikije Abaroma 12:2, uguhinduka kuza biciye mu guhindura ubwenge bwawe. Ivyo bisigura ko utegerezwa kwikuramwo ingingo mfatirwako n'ingingo ngenderwako zo mw'isi maze ugahuza n'ingingo ngenderwako zahishuriwe mu 1914.

Ijambo ry'Imana ryanditse.

Ubwenge bwawe burahinduka uko utera imbere mu muzirikanyi wa Kristo:

Mugire wa mutima wari muri Kristu Yezu. (Ab'i Filipi 2:5).

Ijambo "reka" ryerekana ko utegerezwa guhitamwo kugira ngo ugire umuzirikanyi wa Kristo. Utegerezwa kwemera ko uguhinduka kw'ubwenge kubaho. Ufise inshingano mu guteza imbere ubwenge bwahindutse. Si ikintu Imana ikugiriye ubwo nyene:

Ni co gituma (MWEBWE) mukenyere amafyigo y'ubwenge bwanyu. (I Petero 1:13)

"Kukenyera" ubwenge bisigura kwambara canke kurinda ububasha bwawe bwo mu mutwe. Kugira ngo umuntu ahindure canke akenyeye ubwenge, birakenewe ko abushira mw'Ijambo ry'Imana. Rondera muri Bibiliya kugira ngo umenye ubwoko bw'ubwenge bwari muri Kristo. (Igice kivuga ngo "Ivyo kwiga ibindi" co muri iki kigabane kizogufasha kubigira).

Ubwenge bwawe burahinduka uko Imana ishiramwo amategeko yayo:

. . . Nzoshira ivyagezwe vyanje mu bwenge bwabo. (Abaheburayo 8:10).

Koresha ububasha bw'ubwenge kugira ngo utere hasi kandi ushire mu buja ivyiyumviro bibi:

Turasenyura ivyiyumviro vy'abantu n'ikintu cose gishira hejuru kirwanya ukumenya Imana, tugafata imbohe ivyiyumviro vyose kugira ngo bigamburukire Kristu. (II Ab'i Korinto 10:5)

Ufise ibanga ryo kugenzura ubuzima bwawe bw'ivyiyumviro:

Ikindi kandi, bene wacu, ivy'ukuri vyose, ivy'ukuri, ivy'ubugororotsi vyose, ivyiza vyose, ivy'igikundiro vyose, ivyemerwa vyose; nimba hariho ingeso nziza, kandi nimba hariho ugushemezwa, muvyiyumvire. (Ab'i Filipi 4:8).

Niho rero woshobora kuvugana na Paulo uti:

Ariko twebwe dufise umuzirikanyi wa Kristu. (I Ab'i Korinto 2:6)

Umuzirikanyi wa Kristo wari warashizweho kandi wiyemeje gukora ivyo Imana igomba.

GUSHIRA MENYETSO IVYO IMANA IGOMBA

Iga urutonde rukurikira. Uzosanga ikintu cose gikenewe kivugwa muri iki kigabane kiri mu Baroma 12:1-2:

Ndabinginga rero bavukanyi . ku bw'imbabazi z'Imana...	Uza ku Mana uciye kuri . Imbabazi ziwe zaragutse biciye mu . ikimazi ca Yesu kubera ivyaha vyawe
ngo mushikirize imibiri yanyu nk'iyizima . bishobozwa n'ikimazi ceranda, gihimbara Imana; Yera .	Gukura mu vy'impwemu imikorere ya Mpwemu Yera
ni igikorwa cawe kibereye...	mu buzima bwawe.
Kandi ntimwishushanye n'ivy'isi ahubwo . muhindurwe n'uguhindurwa bashasha . bushasha. y'ubwenge bwawe.	Uhindurwa n'Ijambo ., ubwenge bwawe burahindurwa bushasha

Ivy'ukuvuka bushasha, ukuntu Mpwemu Yera aba muri we, ugukura mu vy'impwemu, n'uguhinduka kw'ubwenge--ivyo bifitaniye isano gute no kumenya ubugombe bw'Imana? Dushingiye ku Baroma 12:1-2 ni ibisabwa kugira umuntu amenye ubugombe bwiwe:

. . . kugira ngo mumenye ivyo Imana igomba ari vyiza, bishimwa kandi bitunganye. (Abaroma 12:2).

Ijambo "kwemeza" risobanura kumenya, kwemeza no kumenya neza ikintu. Ivyo bisabwa bituma umuntu yizigira ubugombe bw'Imana.

Ariko none «ubugombe bw'Imana» busobanura iki nyabuna? Kandi ivyo Imana igomba "vyiza, bitunganye kandi vyemewe" ni ibiki? Ni kuki ari ngirakamaro "kwemeza" canke kumenya ubugombe bw'Imana?

Tuzokwihweza inyishu z'ivyo bibazo mu bigabane bikurikira.

UMWIMENYEREZO

1. Wandike Imirongo y'Ingenzi mu mutwe.

---

2. Ijambo "ivyangombwa" risobanura iki?

---

3. Ni ibihe bisabwa vyerekanwa muri iki kigabane nk'ibikenewe kugira umuntu amenye ubugombe bw'Imana?

---

4. Ni ubuhe busuku nyamukuru bwa Mpwemu Yera mu bijanye no kumenya ijwi ry'Imana?

---

5. Kuvuka ubwa kabiri bisobanura iki?

---

6. Ni kuki bikenewe kuvuka ubwa kabiri kugira ngo umuntu amenye ijwi ry'Imana?

---

7. Kuba umuntu ahumuye mu vy'impwemu bisobanura iki?

---

8. Sigura ijambo "yahindutse" nk'uko ryakoreshejwe muri iki gice.

---

9. Mbega aya majambo ni ukuri canke ni ikinyoma: Dukurikije Abaroma 12:1-2 ukwitanga kubanziriza .

ubumenyi bujanye n'ivyo Imana igomba. Iryo jambo ni:

(Inyishu z'ibibazo ziboneka ku nsozero y'igice ca nyuma c'iki gitabu.)

KU BIBAZO VYO KWIGIRA

1. Kugira ngo umenye vyinshi ku bijanye n'ivuka rishasha n'ugukura mu vy'impwemu, rondera inyigisho y'Ikigo Mpuzamakungu ca Harvestime citwa "Imishinge y'Ukwemera." Kugira ngo wige vyinshi ku vyerekeye Mpwemu Yera, rondera inyigisho y'Ikigo Mpuzamakungu ca Harvestime "Ubusuku bwa Mpwemu Yera."

2. Iki gice cavuze ku nkenerwa yo guhindura ubwenge. Ivyanditswe vyerekana ko abemera BATAGOMBA kugira ubwenge buri:

Abakomeye:

Daniyeli 5:20

Ivyaciwe:

Abaroma 1:28

Ivy'umubiri:	Abaroma 8:6.
Ivy'ugukekeranya:	Luka 12:29
Abahumye:	II Ab'i Korinto 3:14; 4:14
Ivyononekaye:	II Ab'i Korinto 11:3.
Mu vy'umubiri:	Abanyefeso 2:3; Ab'i Kolosayi 2:18
Ubusa:	Abanyefeso 4:17
Ivy'isi:	Ab'i Filipi 3:19
Abatandukanijwe n'ibikorwa bibi:	Ab'i Kolosayi 1:21
Abafise imitima ibiri:	Yakobo 1:8; 4:8.
Ivyahumanye:	Tito 1:15

3. Bibiliya yerekana ko ubwenge bw'abizera buhindutse bukwiye kuba:

Ivy'impwemu:	Abaroma 8:6.
Niteguye:	I Petero 5:2.
Ivyiza:	II Petero 3:16.
Yagumye:	Yesaya 26:3.
Amahoro:	Abafilipi 4:7 .
Ivyahinduwe:	Abanyefeso 4:23
Bicisha bugufi:	Ab'i Kolosayi 3:12
Mu kwiyubara:	Tito 2:6.
Ijwi:	II Timoteyo 1:7.
Urukundo:	Matayo 22:37
Gukorera:	Abaroma 7:25
Yemejwe bimwe bishitse:	Abaroma 14:5.
Ubumwe: I Petero 3:8; 4:1;	Abaroma 15:6;
	I Ab'i Korinto 1:10
Umunyakuri kandi afise umutima ukunze: I Ngoma 28:9.	
Gutozwa indero kugira ngo bakore: Nehemiya 4:6.	

IGICE CA GATATU

IVYO IMANA IGOMBA .

INTUMBERO:

Uhejeje iki gice uzoshobora:

- Kwandika Umurongo w'Ingenzi mu mutwe.
- Gusigura ijambo "ubushake."
- Kumenya neza ubwoko butatu bw'ubushake bukora mw'isi muri iki gihe.
- Gusigura insobanuro zitatu z'ivyo Imana igomba.
- Gushira ku rutonde imvo zituma gukora ivyo Imana igomba bihambaye.
- Kumenya imvo nyayo ituma umuntu akora ivyo Imana igomba.

UMURONGO W'INGENZI:

Kuko namanutse mvuye mw'ijuru kugira ngo nkore ivyo nshaka, ariko ngo nkore ivyo uwantumye agomba. (Yohani 6:38)

INTANGAMARARA

Iki gice kiradondora ubwoko butatu bw'ubushake bukora mw'isi muri iki gihe. Irasobanura imvugo «ubugombe bw'Imana», isuzuma ubuzima bwa Yesu bujanye n'ubwo bugombe, igashimika ku kamaro k'ubugombe bw'Imana.

INSOBANURO Y'"UBUSHAKE".

Insobanuro rusangi y'ijambo "ubushake" ni ugushinga canke gufata ingingo ushingiyeye ku bushake. Ubushake ni ububasha bwo guhitamwo. Hari ubwoko butatu bw'ubushake bukora kw'isi muri iki gihe:

UBWISHAKA:

Ivyo ni vyo umuntu ashaka, kamere y'ubwikunzi y'ishimikiro yipfuzza kugenda mu nzira yayo bwite. Iyo uyobora ubuzima bwawe n'ubugombe bwawe, uhitamwo ushingiyeye ku bugombe bwawe uretse Imana. Bibiliya iragabisha ku bijanye n'ukwipfuzza:

Mukama, ndazi ko inzira y'umuntu atari muri we; si mu muntu agenda kuyobora intambuko ziwe. (Yeremiya 10:23).

Ukwipfuzza ni igikorwa ca kamere y'umubiri y'umuntu:

Ariko canecane ni abagendera mu kamere kabo mu kwifuza ibihumanya, bagasuzugura ubutware. Ni abibona, ni abashaka; ntibatinya kuvuga nabi abafise icubahiro. (II Petero 2:10) .

Bibiliya iravuga ivyiza biva ku kwihitiramwo:

Nuko nabahebeye ivyipfuzo vy'imitima yabo, bagenda mu bigomba vyabo bwite. (Zaburi 81:12).

Icaha, imibabaro, n'ingorane biri mw'isi uno musu, vyose ni ingaruka z'uko umuntu abayeho mu kutumvira ubugombe bw'Imana. Dawidi avuga ivyerekeye ubushake bwite bukora mu buzima bw'abantu babi:

Ntunshikirize ivyo abansi banje bagomba, kuko abashingantahe b'ibinyoma bampagurukiye, n'abahumeka ububisha. (Zaburi 27:12).

Bibiliya ivuga ko abarongozi mw'ishengero badakwiye kuba abashaka:

Kuko umuzengere akwiye kuba uwutagira umugayo nk'umubwiriza w'Imana; . . (Tito 1:7).

IVYO SATANI AGOMBA:

Shetani arafise ivyo agomba. Yipfuzaga gusenya ivyiza vyose biri mu buzima bwawe. Yesu yaragabishije Petero ku bijanye n'ivyo ati:

Umukama aramwishura ati: «Simoni, Simoni, raba Shetani yabarondeye ngo abagosore nk'ingano. (Luka 22:31) .

Satani ashaka gusesa ivyiza vyose mu buzima bwawe. Yesu yavuze ati:

Igisuma ntigizana n'ikindi kiretse kwiba, no kwica no kurimbura, jewe naje kugira ngo zironke ubuzima, zironke ubugingo bwinshi. (Yohani 10:10)

Paulo yavuze ko abizera bamwe bamwe bafatwa nk'inanyagano n'ubugombe bwa Shetani:

Kandi ngo bashobore kwikura mu mutego wa Sekibi, abafashe ari imbohe ngo bakore ivyo agomba. (II Timoteyo 2:26) .

IVYO IMANA IGOMBA:

Ubushake bwa gatatu bukora mw'isi ni ubushake bw'Imana. Ivyo ni vyo tuzokwiga.

INSOBANURO Y'UBUGOMBE BW'IMANA

Isezerano Rishasha ryanditswe mu ntango mu rurimi rw'ikigiriki. Mu kigiriki hari amajambo abiri akoresha kw'ijambo "ubugombe" mu kwerekeza ku bugombe bw'Imana.

Ijambo rimwe ni "boulema", ryerekeza ku bugombe bw'Imana buhambaye. Uwo ni wo mugambi wiwe yategekanije imbere y'igihe ku kintu cose kiba mw'isanzure ry'ikirere. Ubwo

bwoko bw'ubugombe bw'Imana" buraranguka ataco umuntu afata ingingo. Ni umugambi wiwe mukuru w'isi.

Ubushake bw'Imana "boulema" ntibusaba ubufatanye bw'umuntu. Mu bugombe bw'Imana "boulema", ivyiza bizovamwo birategekanijwe imbere y'igihe. Ubugombe bw'Imana "boulema" bwanditswe mw'Ijambo ryayo kandi buratomoye cane. Ntaco bimaze kurondera ubwo bugombe bw'Imana kuko buri muri Bibiliya.

Irindi jambo "thelema" ryerekeza ku cipfuzo c'Imana c'uko umuntu yomenya no kubaho mu bugombe bwayo. Rivuga umugambi canke ubugombe bwiwe bwite ku mugabo n'umugore wese. Kugira ngo Imana ishitse ubugombe bwayo bwa "thelema", bisaba ko mufatanya. Ufise ububasha bwo guhitamwo nimba uzogendera muri "thelema" canke ubugombe bw'Imana bw'umuntu ku giti ciwe ku buzima bwawe canke kutazogenda. Ni ubwo bushake bwa "thelema", canke ubushake bw'Imana kuri wewe nk'umuntu ku giti ciwe, ni bwo tuvuga iyo tuvuga kurondera ubugombe bw'Imana.

Ubundi bwoko bw'ubugombe bw'Imana ni ubugombe bw'Imana "bw'inyifato runtu", amabwirizwa ahishurirwa mw'Ijambo ry'Imana ryanditse yigisha ingene abemera bakwiye kubaho. Ivyo Imana igomba ku muntu ku giti ciwe n'ivyo Imana igomba ku muntu ntivyigera bihushanye n'ivyo Imana igomba mu vy'inyifato runtu nk'uko bihishurirwa mw'Ijambo ryayo. Iyi mbonerahamwe ikurikira iraca irya n'ino insobanuro zitandukanye z'«ubugombe bw'Imana»:

Umukuru (Ubutumwa)	Umuntu ku giti ciwe	Inyifato runtu (Igihugu)
Ivyo Imana yabitegekanije imbere y'igihe. Umugambi w'Imana w'ido n'ido wo ku umugambi w'isanzure ry'ikirere	umuntu wese ku giti ciwe	Amabwirizwa y'inyifato runtu . yarabihishuriye ivyanditswe . Ijambo ry'Imana ryo . mwigishe ingene dukwiye wizere kandi ubeho
Ntibishikiwe n'ivyo	Bishikiwe n'ivyo	Uwo muntu azo

YESU N'UBUGOMBA BW'IMANA

Ubugombe bw'Imana ni bwo bwari ikintu nyamukuru Yezu yitwararika mu busuku bwiwe bwo kw'isi. Yamenyesheje ati:

Kuko ntamanutse mvuye mw'ijuru kugira ngo nkore ivyo nshaka, ahubwo no gukora ivyo uwantumye agomba. (Yohani 6:39)

Ubugombe bw'Imana bwari ubwo kuzana abagabo n'abagore mu bucuti bubereye na yo:

Kandi ivyo Data agomba ni uko mu bo yampaye bese hatagira n'umwe nzimira, ariko nzobazura ku musi w'iherezo. (Yohani 6:38)

Kandi ng'iri igomba ry'Uwantumye: ni ukubona Umwana wese akamwizera, azoronka ubuzima budahera; nanje nzomuzura ku musi w'iherezo. (Yohani 6:40)

Intumbero y'ubuzima bwa Kristo yari iyo gushitsa ubugombe bw'Imana. N'igihe Yesu yari akiri umwana, yari arajwe ishingira n'ugukora ivyo Imana igomba. Igihe yari mu rusengerero abavyeyi biwe baza kumurondera, Yesu aravugaga ati:

Ntimwari muzi ko ntegerezwa kuba mu vya Data? (Luka 2:49).

Ibanga ry'inkomezi ziwe zo mu mpwemu ryabonetse mu gukora ubugombe bw'Imana:

Yezu arababwirira ati: «Ivyo kurya vyanje ni ugukora ivyo uwantumye agomba no kurangiza igikorwa ciwe. (Yohani 4:34)

Uyu murongo urahishura ivyiyumviro vyawe vyo kurangiza igikorwa c'Imana biciye mu buzima bwiwe n'ubusuku bwiwe.

Ububasha bugaragara mu busuku bwa Kristo bwo kw'isi burafitaniye isano n'ubugombe bw'Imana:

Nta co nshobora gukora ku bwanje; uko numva ni ko ncira urubanza; kandi urubanza rwanje ruragorotse; kuko ntarondera ivyo jewe ubwanje ngomba, ariko ivyo uwandungitse agomba. (Yohani 5:30)

Amajambo n'ibikorwa vya Kristo ntivyari vyawe. Yaravuze kandi akora nk'uko Se agomba:

Ivyo nigisha si ivyanje, ni ivy'uwandungitse. (Yohani 7:16) .

Iryo jambo mwumva si iryanje, ni irya Data. (Yohani 14:24)

Ntaco nkora nigeneye, ahubwo nkora ivyo Data yanyigishije. (Yohani 8:28) .

Sinshaka ivyo jewe ubwanje ngomba, ariko ivyo uwandungitse agomba.

(Yohani 5:30)

N'igihe yari ahanganye n'urupfu rwo kubambwa, Yesu yarasanze ati:

. . . Dawe, nimba bishoboka, iki gikombe nkireke, ariko ntibibe uko jewe ngomba, ahubwo bibe uko wewe ugomba. (Matayo 26:39).

Yesu yari yemeye gupfa nimba ari ubugombe bw'Imana ko abigira. Ubuzima bwa Yesu ni akarorero keza k'uguhuza rwose n'ubugombe bw'Imana y'ubukuru, mu vy'in'yifato runtu no mu vy'umuntu ku giti ciwe.

AKAMARO K'UBUGOMBE BW'IMANA

Ubugombe bw'Imana burahambaye kuko... . .

NI RYO GENYA IHEREZO RYAWA RY'ITEKA RYOSE:

Iherezo ryawe ry'ibihe bidahera rivana no gukora ivyo Imana igomba. Ubwirizwa kwishura neza umugambi w'Imana wo gucungura ubuzima bwawe. . .

Kuko irembo rigorotse, inzira ijana mu bugingo irafunganye, kand'abayibona ni bake. (Matayo 7:14).

Si umuntu wese ambwira ngo Mwami, Mwami azokwinjira mu Bwami bwo mw'ijuru; ahubwo uwukora ivyo Data wo mw'ijuru agomba.

(Matayo 7:21).

Kandi isi iriko irashirana n'ivyipfuzo vyayo, arik'ukora ivy'Imana igomba yamaho imyaka yose. (I Yohana 2:17)

NI YO SHIMIKIRO C'UBUBANO UFITANIYE N'IMANA:

Ubucuti ufitaniye na Yesu bushingiye ku gukora ubugombe bwiwe:

Umuntu wese akora ivyo Imana igomba ni we murumunanje na mushikanje na mawe.» (Mariko 3:35 Raba kandi Matayo 12:50).

IRATANGA INYOBOZI:

Ivyo Imana igomba birahambaye kuko wewe udashobora kuyobora inzira yawe:

Mukama, ndazi ko inzira y'umuntu atari muri we; si mu muntu agenda kuyobora intambuko ziwe. (Yeremiya 10:23).

Ubuze ubushobozi bwo kuyobora intambwe zawe bwite. Utayobowe n'Imana ugenda inzira yawe ukizimira ukava mu mugambi w'Imana:

Twese twazimiye nk'intama; twahindikiriye umuntu wese mu nzira yiwe. (Yesaya 53:6).

RITANGA UBUMENYI BW'IKIZOZA:

Imana ni yo yonyene ifise ubumenyi bwerekeye kazoza. Arazi imitego ya Shetani ikurindiriye. Arazi kazoza k'ubutunzi n'ivy'ya politike. Arazi ibintu bizokurindiriye muri kazoza:

Ni jewe Mana, kandi nta n'umwe ameze nkanje, nkamenyesha iherezo kuva kera na rindi, nkamenyesha ibitarashika kuva kera na rindi. (Yesaya 46:9-10).

Umuntu arashobora gukora muri iki gihe no kwibuka kahise. Arashobora kandi gutegura ivy'imbere. Ariko Imana ni yo yonyene ifise ubumenyi nyakuri bwerekeye kazoza.

Abantu bamwebamwe biyumvira ko Shetani afise ubumenyi bwo kumenya imbere y'igihe ivy'imbere y'igihe. Ntaco abigira. Iyo abigira, ntiyari kwigera atuma Yezu abambwa ku musaraba. Yari gushobora kuraba muri kazoza akabona ko muri ico gikorwa ugucungurwa icaha kwobaye ukuri. Shetani azi gusa ivyo Imana ihitamwo guhishura ku bijanye na kazoza. Nk'akarorero, Satani arazi ko iyo aja ibihe bidahera ari Gehinomu kuko Imana yabihishuriye.

BITEGETSWE NGO MUBIMENYE:

Kumenya ubugombe bw'Imana navyo ni ngirakamaro kuko wategetswe kubimenya no kubirangura:

Nuko ntimube abapfapfa, ariko mumenye ivyo Umwami wacu agomba.

(Abanyefeso 5:17).

Nk'umushumba wa Kristo, ukora ivyo Imana igomba ubikuye ku mutima.

(Abanyefeso 6:6).

Imana yipfuzwa ko wumvira ubugombe bwayo kuruta uko yipfuzwa ibimazi vyawe canke ugushemezwa kwawe:

Samuweli aramwishura ati: «Mbega Uhoraho ahimbarwa n'ibimazi vyo kwoswa n'ibindi bimazi kuruta kumvira ijwi ryiwe? Ng'uko, kwumvira biruta ikimazi, no kwumvira biruta ibinure vy'impfizi z'intama. Kuko ubugarariki bumeze nk'icaha c'ubupfumu, kandi ubutagondwa bumeze nk'ububisha n'ugusenga ibigirwamana. . . (I Samweli 15:22-23)

Imana ishaka ko uhagarara utunganye kandi wuzuye mu bugombe bwayo:

Epafura umwe muri mwebwe, umushumba wa Kristu, arabaramutsa, yama abasabira cane mu masengesho, kugira ngo muhagarare mutunganye. mwuzure mu bugombe bw'Imana bwose. (Ab'i Kolosayi 4:12).

BIVA MU GUSHIRA MU NYIGISHO:

Yesu yavuze ati:

Umuntu ni yagomba gukora ivyo agomba, azomenya inyigisho, ko iva ku Mana, canke ko mvuga ivyanje. (Yohani 7:17)

Ni wakora ivyo Imana igomba nk'uko ubihishuriwe, ni ho uzotsimbataza ugukura mu vy'impwemu mu gucira urubanza inyigisho nziza. Ivyo bizotuma udahendwa n'inyigisho z'ikinyoma.

BIVA MU GUSENGA KWISUBWA:

Iyo uriko urabaho mu bugombe bw'Imana urashobora gusenga wizigiye ko ivyo usaba bizokwishurwa:

Kandi ivyo dusaba vyose turabihabwa na we kuko twitondera amabwirizwa yiwe, tugakora ivyo bimuhimbara.

(I Yohana 3:22)

None turazi yuko Imana itumva abanyavyaha; ariko uwubaha Imana, agakora ivyo igomba, ni we yumva. (Yohani 9:31)

Kandi uku ni kwo kwizigira dufise kuri we, ni uko iyo dusavye ikintu cose gihuye n'ivyo agomba, atwumva. (I Yohana 5:14)

BIZANA IMIGISHA YO MU MPWEMU:

Imihezagiro yo mu mpwemu irasezeranywe niwakora ivyo Imana igomba:

Kuko murakeneye ukwihangana, kugira ngo ni mwamara gukora ivyo Imana igomba muronke ivyasezeranywe. (Abaheburayo 10:36).

Imihezagiro izogukurikira vy'ukuri:

Kandi ni wumvira cane ijwi ry'Umukama Imana yawe, ugakorera no gushitsa ivyagezwe vyawe vyose, ivyo naguhaye .

utegeke uyu musu yuko Umukama Imana yawe azogushira hejuru y'amahanga yose yo kw'isi;

Kandi iyo mihezagiro yose izokuzako, izogushikira, niwaba wumviye ijwi ry'Umukama Imana yawe. (Gusubira mu vyagezwe 28:1-2).

BIGUFASHA KWIRINDA GUHANWA:

Guhana bisigura guhana, guhana no gukosora. Abahindikira n'ibigirankana ubugombe bw'Imana bwahishuriwe barahanwa:

Ariko nimutumvira ijwi ry'Umukama Imana yanyu, ngo mwitondere amabwirizwa yiwe yose n'ivyagezwe vyawe vyose ndabategetse uyu musu, mukabikora; ngo iyo mivumo yose izokuzako ikagufata. (Gusubira mu vyagezwe 28:15).

Kandi mwaribagiwe impanuro ibabwira nk'abana bayo ngo: Mwananje, ntusuzugure igihano c'Umukama, kandi ntucike intege iyo agukangira;

Kuko uwo Umukama akunda, ariwe ahana, akubita uwo wese yakira umwana wiwe.

Ni mwihanganira igihano, Imana ibafata nk'abana bayo; None se adahana, ni umwana uwuhe?

Ariko nimba mudahanwa, nk'uko bese basangiye, muzoba muri abana b'ibijuru, mutari abana b'impwemu.

Ikindi twari dufise ba sogokuruza bacu bo mu mubiri baradukangira, natwe tukabubaha: mbega ntizorushiriza cane kugamburukira Se w'impwemu tukabaho? (Abaheburayo 12:5-9).

Yesu kandi yaragabishije ati:

Uwo mushumba yari azi ivyo shebuja agomba, ntiyitegure;

canke uwukoze ivyo agomba, azokubitwa inkoni nyinshi.

(Luka 12:47).

Kumenya ubugombe bw’Imana ni ikintu gikomeye ku bipfuza kubaho ubuzima bw’umusesekara no kwirinda igihano.

BIVA MU KURORANIRA:

Imwe mu nyigisho Yosua yahawe igihe yariko ararongora ihanga rya Isirayeli yari iyo gukurikiza amabwirizwa y’Imana no kugendera mu nzira zayo. Iyo akora ivyo, Yosua yari afise iki cizigiro:

Niho uzotuma inzira yawe itera imbere kandi niho uzororanirwa neza. (Yosua 1:8).

Zaburi kandi zivuga ko umuntu agendera mu nzira y’Imana azororanirwa kandi «ico akora cose kizororanirwa» (Zaburi 1:3). Mw’isi yuzuye ukunanirwa n’ugutsindwa, kumenya no gukora ubugombe bw’Imana niryongwe banga ryo kubaho neza.

IMPAMVU IKWIRIYE

Ukwiye kuvyurirwa umutima wo gukora ivyo Imana igomba kubera ko uyikunda. Urukundo rwipfuzwa guhimbarara uwo rukunda:

Ni mwankunda, muzokwitondera ivyagezwe vyanje. (Yohani 14:15)

Uwufise ivyagezwe vyanje akavyitondera, ni we ankunda;

kandi uwunkunda azokundwa na Data, nanje nzomukunda, nongere ndamwimenyeshe. (Yohani 14:21)

Yesu aramwishura ati: «Uwunkunda azozigama ijambo ryanje, na Data azomukunda, duheze tuzwe iwe tumugire ingoro yacu. (Yohani 14:23).

UMWIMENYEREZO

1. Wandike Umurongo w’Ingenzi ukoresheje mu mutwe.

---

2. Ni ikihe kintu kibereye kivyurira umutima wo gukora ivyo Imana igomba?

---

3. Nimuvuge imvo 10 zituma gukora ivyo Imana igomba bihambaye:

---

4. Sigura ijambo "ubushake."

5. Menya neza insobanuro zitatu z’ubugombe bw’Imana:

---

6. Ni ubuhe bwoko butatu bw'ubushake bukora mw'isi muri iki gihe?

---

7. Soma aya majambo akurikira. Nimba iyo mvugo ari ukuri, wandike urudome T ku gipande kiri imbere yayo. Nimba iyo mvugo ari ikinyoma, wandike urudome F ku ruhande ruri imbere yayo:

a. ____ Yesu ntiyari ahagaritse umutima mu gukora ivyo Imana igomba.

b. ____ Bibiliya yerekana ko umuntu atagira ubushobozi bwo kuyobora inzira yiwe bwite .

mu buryo bubereye.

c. ____ Ivyo Imana igomba ku giti ciwe bishobora rimwe na rimwe kudahuza n'ivyo Imana igomba mu vy'inyifato runtu .

Mana.

d. ____ Imana yonyene ni yo ifise ubumenyi bushitse ku bijanye n'ivyo muri kazoza.

e. ____ Ushobora kuronka imihezagiro ikomeye yo mu vy'impwemu mu kugenda muri wewe nyene-

azogira.

(Inyishu z'ibibazo ziboneka ku nsozero y'igice ca nyuma c'iki gitabu.)

KU BIBAZO VYO KWIGA

1. Intumwa Paulo yashimikiye cane ku bugombe bw'Imana. Niwige imirongo ikurikira:

Ivyakozwe n'intumwa 16:6-10; Abaroma 1:10; 15:32; I Ab'i Korinto 1:1; 4:19; 16:7;

II Ab'i Korinto 1:1; Abanyefeso 1:1; Ab'i Kolosayi 1:1; II Timoteyo 1:1.

2. Igishushanyo catanzwe muri iki gice ku "Insobanuro z'ubugombe bw'Imana" kiragutse aha hepfo hakongerwako ibisobanuro vya Bibiliya. Iga iyi mirongo kugira ngo urushirize gutahura ubugombe bw'Imana y'ubukuru, ubw'umuntu ku giti ciwe be n'ubugombe bw'inyifato runtu.

INSOBANURO ZITATU Z'UBUGOMBA BW'IMANA".

Umukuru (Abagendana ubumuga)	Umuntu ku giti ciwe (Ubutumwa)	Inyifato runtu
Ivyo Imana yabigennye imbere y'igihe .	Imana ido n'ido plan for each umuntu ku giti ciwe	Amabwirizwa y'inyifato runtu . vyahishuriwe mu . yanditse Ijambo rya Imana yigisha uko dukwiye wizere kandi ubeho
Ntibishikiwe n'ivyo	Igira ico ikoze ku Bushake bw'umuntu ku giti ciwe bw'ingingo z'umuntu	Imana yama ihuye n'ubugombe bwiwe bwo mu vy'inyifato runtu
Abaroma 11:33-36	Itanguriro 24	Uturorero:
Ivyakozwe n'intumwa 2:23	Imigani 16:9	II Abikorinto 6:14
Ivyakozwe n'intumwa 4:27-28	Zaburi 32:8	Abaroma 2:18
Abaroma 9:19	Imigani 3:5-6	I Abitesalonike 5:18
Imigani 16:33	Abanyefeso 5:17	I Abitesalonike4:3
Abanyefeso 1:11	Abanyefeso 6:6	(Ushizeko n'ibindi vyose
Ivyahishuwe 4:11	Abaroma 12:2	amabwirizwa mu
Imigani 21:1	Abikolosayi 1:9	Ijambo ry'Imana ryanditse)
Daniyeri 4:35	Abikolosayi 4:12	

IGICE CA KANE

KUJA MU NZIRA MBI

INTUMBERO:

Uhejeje iki gice uzoshobora:

- Kwandika Umurongo w'Ingenzi mu mutwe.
- Kumenya uburyo bwo kurondera ubuyobozi butashingiye kuri Bibiliya.
- Gutandukanya abahanuzi b'Imana b'ibinyoma n'ab'ukuri.
- Gusigura ijamba "ukwigana."

UMURONGO W'INGENZI:

Uhoraho, ndazi yuko inzira y'umuntu atari mu we ubwiwe, atari mu mutima w'umuntu agenda ngo atunganye intambuko ziwe. (Yereimiya 10:23).

INTANGAMARARA

Ni ngombwa kumenya ingene udakora ikintu nk'uko nyene ari vyiza kumenya ingene wogikora.

Umuhinga mu vy'ubuhinga bwo guhingura ibintu muri Amerika yitwa Thomas Edison yarakoze igerageza riranga 1.000 ryananiwe imbere y'uko atunganya neza igikoresho c'itara. Abajijwe nimba yicuza ivyo vyose yatakaje umwanya, yavuze ati: "Oya. Nabonye uburyo burenga 1.000 bwo KUTABIKORA." Mu gihe kizozwa, ntiyabwirizwa gutakaza umwanya akoresheje uburyo butagira ico bukoze.

Muri Bibiliya Imana iragabisha ku buryo UTAGOMBA kuronderamwo ubuyobozi bw'ubuzima bwawe. Niwumviriza izo ngabisho, ntuzota umwanya ukoresheje uburyo bwo kuyobora butajanye n'ivyo Bibiliya Imana itemera. Iyo bizokubuzwa gufata ingingo mbi no kuja mu nzira mbi mu buzima.

Mu bindi bice uzomenya ingene Imana yahishuye ubugombe bwayo kera n'ingene ivugana n'abantu mu bihe vya none. Ariko mbere na mbere, dutegerezwa gukuraho ibintu bibi. Izo ni zo nzira UTAKWIYE kuronderamwo ubuyobozi.

IVY'AMAHOZI

Hariho imigenzo myinshi ya Shetani ihuriwe muni y'umutwe w'ubupfumu. Benshi muri icyo migenzo barakoresheye mu kumenya ubuyobozi. Ibikorwa vy'ubupfumu biratandukanye bivanye n'ihanga ariko birimwo uburyo nk'ubupfumu, abapfumu, abapfumu, abapfumu, abaraguzi, ukuragurira ku nyenyeri, inyenyeri, ugusoma amababi y'icayi, amabuye y'agaciro, amakarata be n'ikiganza. Ivy'ubupfumu

imigenzo irimwo uburyo bwose bwo kwivanga mu bintu bidasanzwe bitari ivy’Imana. Ingeso nk’izo zitururwa na Shetani.

Imana yaburiye abantu bayo ko badakwiye gukorana n’imigenzo y’ubupfumu. Ushobora gusoma izo ngabisho mu Gusubira mu vyagezwe 18:9-14 no mu Kuvayo 22:18.

Ubupfumu ni umugenzo w’abapfumu harimwo ubupfumu bwera n’ubw’umwirabura, ubupfumu, ubupfumu bw’inyenyeri, ubuvumo, gukoresha imiti, ubupfumu, ubupfumu n’ibiyayuramutwe. Birimwo imigenzo be n’ugusenga kwa Shetani kwose bisa n’ivyo. Uburozi n’ibindi bikorwa nk’ivyo vya Shetani ni ukugarariza Imana mu buryo bw’impwemu:

Kuko ubugararizi ari nk’icaha c’ubupfumu. . . (I Samweli 15:23)

Bibiliya yandika ko abapfumu bagerageza guhindura abantu ngo ntibamenye Inkuru Nziza:

Ariko Elima umupfumu . . . barabarwanya, barondera guhindura uwo mutegetsu ngo ntimwizere. (Ivyakozwe n’intumwa 13:8)

Ubupfumu burahenda abantu:

. . . kuko amahanga yose yayobejwe n’ubupfumu bwawe. (Ivyahishuwe 18:23)

Abapfumu ntibazokwinjira mu Bwami bwo mw’ijuru:

Kuko ata bari. . . abapfumu. . . (Ivyahishuwe 22:15)

Igitabu c’Ivyahishuwe kirahishura iherezo ry’abakoresha iyo migenzo ya Shetani:

Ariko. . . abapfumu. . . bazogira umugabane wabo mu kiyaga kika umuriro n’amazuku. . . (Ivyahishuwe 21:8)

Nta mwana w’Imana nyakuri akwiye kwifatanya mu buryo na bumwe n’imigenzo y’ubupfumu kugira ngo abone ubuyobozi canke iyindi mvo iyo ari yo yose.

UBURONGOZI BW’AMAHIRWA

Gutera ubupfundo bwari uburyo bumwe bwo kurondera ubuyobozi bwakoreshwa mw’Isezerano rya Kera. Ushobora gusoma ibijanye n’ugukoresha ubwo buryo mu Balewi 16:7-10; Guharūra 26:55; 27:21; na Yosua 18:10.

Gutera ubupfundo bwari uburyo bwo gutoranya. Ivyo vyizerwa vyari vy’uko Imana ari yo igenzura .

igisubizo c’ubupfundo bwatewe. Gutera ubupfundo vyari bisa n’ugutera amadayi canke gutera igiceri muri iki gihe.

Ubwo buryo bwo kurondera ubuyobozi ku Mana bwari bwemewe mw’Isezerano rya Kera. Igishasha conyene

Isezerano ry'ugutera ubupfundo n'abizera ryari imbere y'ukuza kwa Mpwemu Yera. Intumwa za Yesu zariko zirondera kwuzuzwa umwanya wasizwe na Yuda yari yahemukiye Yezu, hanyuma akiyahura. Ababiri bashizweho kugira ngo baje muri uwo mwanya:

Nuko bagira ubufundo bwabo; ubufundo bugwa kuri Matiyasi; aca aharuranwa n'intumwa cumi n'imwe. (Ivyakozwe n'intumwa 1:26)

Matiyasi, uwo muntu yatowe ngo asubirire Yuda, ntasubira kuvugwa mu nyandiko yo mw'Isezerano Rishasha. Intumwa Paulo ni we mu vy'ukuri yuzuzwa ikibanza c'ubusa mu Ntumwa. Matiyasi yari umuntu yatowe mu gutera ubupfundo. Intumwa Paulo yari uwatowe n'Imana biciye kuri Mpwemu Yera.

Inyuma y'ukuza kwa Mpwemu Yera (vyanditswe mu Vyakozwe n'intumwa igice ca 2) ubupfundo ntibwakoreshwa n'abizera nk'uburyo bwo kumenya iyo umuntu aja. Uburongozi bwa Mpwemu Yera kwasubiriye ubwo buryo bwo mw'Isezerano rya Kera. Ntukwiye gukoresha uburyo ubwo ari bwo bwose bw'amahirwe kugira ngo umenye ubugombe bw'Imana. Utegerezwa kumenya ijwi ry'Imana kandi ukarongorwa na Mpwemu Yera.

UBWOYA

Hariho inyandiko imwe yo mw'Isezerano rya Kera ivuga ku gukoresha ikintu citwa "ubwoya" kugira ngo umuntu amenye ubugombe bw'Imana. Ushobora gusoma inkuru y'ubwoya bwa Gideyoni mu Bacamanza 6:36-40.

Imana yavuganye na Gidiyoni, imumenyesha ubugombe bwayo. Kugira ngo Gideyoni yemeze ivyo Imana yavuze, yashize hasi ubwoya bw'inshato. Umusi umwe yasavye Imana ngo ireke ikime kigwe irya n'ino ariko ntikigwe ku bwoya. Uwundi musu yasavye Imana ikime ku bwoya no kugira ngo ubutaka bwari bukikije bugume bwumye.

Nta murongo n'umwe muri Bibiliya utegeka abemera gukora nk'uko Gideyoni yabigenjeje muri iyo ngorane iteye ubwoba y'igihugu igihe yari afise inshingano ikomeye. Ico kintu cabaye rimwe gusa muri Bibiliya kandi, nk'ugutera ubupfundo, cakoreshejwe gusa imbere y'uko Mpwemu Yera asukwa mw'Isezerano Rishasha.

Ntidukwiye kurondera ivyo Imana igomba mu gukuraho ubwoya. Gukura ubwoya mu buryo bwa none akenshi bikorwa mu kuvuga ngo: «Nihagira ikintu kibaye, niho nzomenya ko ari ubugombe bw'Imana»--ariko ubwoya bwacu kenshi ni ibintu bishobora gushika mu buryo busanzwe.

Mu gihe kimwe c'"ubwoya" bwanditswe muri Bibiliya, Gideyoni yari asanzwe azi ubugombe bw'Imana. Yari yumvise ijwi ry'Imana. Ubwoya bwakoreshwa nk'ikimenyamenya, atari nk'ubuyobozi. Vyongeye, cari ikintu cosehobora kwishurwa biciye ku buryo burengeye ubw'abantu gusa.

Mu misi y'Isezerano Rishasha igihe Zakariya yasaba ikimenyetso co kwemeza ubutumwa bw'Imana bwerekeye ivuka rya Yohani Batisita, yarakubiswe n'ikiragi. Ivyo vyatewe n'uko atizeye ijwi ry'Imana, akarondera ikimenyetso (Luka 1:18-20).

Yezu yavuze ko «uruvyaro rubi kandi rw'abasambanyi rurondera ikimenyetso» (Matayo 12:39). Ubwoya bushobora kuba ikimenyetso co kutizera canke ukudashaka gukora ubugombe bw'Imana bwahishuriwe. Ubwoya bushobora kwishurwa biciye mu buryo busanzwe burashobora guhenda no kuzimiza.

Rimwe na rimwe, Imana yarasubije mu buntu abasavye ikimenyetso kinaka c'ico bakwiye gukora biciye ku bwoya canke ikimenyetso. Ariko rero, uwo mugenzi warabaye uwudasanzwe aho kuba itegeko ryo kurondera ubuyobozi mu buzima bw'aberanda b'Imana bakomeye. Niwibuke. . . Imana ishaka abagabo b'ukwizera, atari ab'ubwoya. Ashaka abagabo n'abagore bazi ijwi ryiwe iyo avuga kandi badakeneye kurigerageza mu kwemeza ibimenyetso.

ABAVUGISHWA BINYUMA

Bibiliya irandika inkuru z'abahanuzi benshi b'Imana. Irahishura ko Imana ishira abarongozi mw'ishengero rizwi nk'abahanuzi, kandi igasigura ingabire y'impwemu ya Mpwemu Yera izwi nk'ubuhanuzi (Abanyefeso 4:11 na I Abakorinto 12:10).

"Kuvuga ubuhanuzi" ni ukuvuga mu guhumekerwa kw'Imana kudasanzwe. Ni ubushobozi budasanzwe bwo kwakira no gushikiriza ubutumwa bw'Imana buca bushika ku bantu bayo biciye ku majambo yasizwe n'Imana. Amajambo yavuzwe n'umuhanuzi ahumekewe n'Imana yitwa ubuhanuzi. Kuvuga ubuhanuzi bisigura kwamamaza ku mugaragaro amajambo ava ku Mana ahimiriza, yubaka, ahumuriza:

Ariko uwuvugishwa n'Imana abwira abantu ngo bubake, buhanure kandi buhumurize. (I Ab'i Korinto 14:3)

Ubuhanuzi ntibwigera busubirira Ijambo ry'Imana ryanditse. Bibiliya ivuga ko ubuhanuzi buzohagarara, ariko ijambo ry'Imana rizogumaho ibihe vyose (I Abakorinto 13:8 na I Petero 1:25).

Mw'Isezerano rya Kera abantu baja ku bahanuzi kugira ngo babarongore kuko ingabire ya Mpwemu Yera yuzuye ntiyaratangwa. Ntibikiri ngombwa kuja ku muhanuzi kugira ngo aronke ubuyobozi bwo mu vy'impwemu. Ivyo ni bimwe mu bikorwa vya Mpwemu Yera mu buzima bw'uwizera. Uwizera wese akwiye kwiga kurongorwa na Mpwemu w'Imana.

Isezerano Rishasha nta nkuru itanga y'abizera barondera ubuyobozi ku bahanuzi inyuma y'aho ingabire ya Mpwemu Yera itangiwe, ariko Imana iracariko irakoresha iyo ngabire kugira ngo yemeze kazozo. Ushobora kwiga akarorero nk'ako mu Vyakozwe n'intumwa 21:1-14. Agabo yarahaye Paulo ubuhanuzi bwiwe bwite, mu buryo bw'uko bwahawe Paulo vyihariye.

Paulo yari asanzwe azi ivyari bimurindiriye i Yeruzalemu. Ubuhanuzi bwaremeje gusa ivyobaye ng'aho. Si ubuhanuzi bw'ubuyobozi bwabwira Paulo nimba yoja i Yeruzalemu canke atajayo.

Bibiliya iragabisha ku bahanuzi b'ibinyoma bari mw'isi (Matayo 24:11, 24: Mariko 13:22). Kubera ivyo, Imana yaratanze uburyo bwo kumenya ubuhanuzi bw'ukuri. Bibiliya ivuga iti:

Nuko rero, ko dufise ingabire zitandukanye, nk'uko ubuntu twahawe buri: ni ubuvugishwa n'Imana, tuvuge nk'uko ukwizera kwacu kuri.

(Abaroma 12:6).

Ijambo ngo «bivanye n'ukwizera» risobanura mu bijanye n'ukwizera. Uburyo bwo kumenya ubuhanuzi bw'ukuri ni ukumenya nimba buhuye na Bibiliya canke butahuye. Bibiliya ivuga iti:

Abahanuzi nibavuge, babiri canke batatu, abandi na bo babimenye.

(I Ab'i Korinto 14:29)

Tubwirwa gucira urubanza ubuhanuzi. Ingingo y'urubanza ni Ijambo ry'Imana.

Imana yaratanze uburyo bwinshi bwo kumenya abahanuzi b'ikinyoma. Abahanuzi b'ibinyoma barazwi kuko ivyo bavuga bitashika;

Ariko umuhanuzi wese yubahuka kuvuga mw'izina ryanje ijambo ntamugeze kuvuga, canke akavuga mw'izina ry'izindi mana, uwo muhanuzi azopfa.

Kandi wokwibaza uti: «Tuzomenya dute ijambo Umukama atavuze?»

Iyo umuhanuzi avuze mw'izina ry'Umukama, ico kintu ntikibe, canke ngo kibe, ico ni co kintu Uhoraho atavuze, ariko uwo muhanuzi akakivuga n'ubwibone: ntumutinye. (Gusubira mu vyagezwe 18:20-22).

Iga ibi bikurikira biri muri Bibiliya yawe bisigura ubundi buryo bwo kumenya abahanuzi b'ikinyoma:

-Abahanuzi b'ibinyoma ntibatura ubumana bwa Yesu Kristo: I Yohana 4:1-3.

-Abahanuzi b'ibinyoma bigisha inyigisho z'ibinyoma: II Petero 2:1-3.

-Abahanuzi b'ibinyoma bajana abantu ku kwumvira Ijambo ry'Imana: Gusubira mu vyagezwe 13:1-5.

-Abahanuzi b'ibinyoma bahenda abantu n'ibimenyetso vy'ibitangaza: Matayo 24:11-24.

-Abahanuzi b'ibinyoma bavuga ibinyoma: Matayo 24:23-24

-Ivyamwa vyabo birerekana ikosa ryabo: Uburyo bumwe bwiza bwo gutandukanya abahanuzi b'ibinyoma n'abahanuzi b'ukuri ni ukwihweza ubuzima bwabo. Bibiliya ivuga ko ku "vyamwa" vyabo.

muzobamenya. Abahanuzi b'ibinyoma ntibagira ikimenyamenya c'ivyamwa vy'impwemu mu buzima bwabo: Matayo 7:16.

Kubera ko mw'isi hariho abahanuzi b'ibinyoma, utegerezwa kwiubara mu kwemera ubuhanuzi. Akenshi ubuhanuzi bwakoreshejwe nabi kugira ngo buyobore no kugenzura abemera. Iyo ubuhanuzi bw'umuntu ku giti ciwe butanzwe bukwiye gusuzumwa bujanye n'Ivyanditswe kandi bukwiye guhuza n'Ijambo ry'Imana ryanditswe. Ku bijanye n'ubuyobozi, ubuhanuzi bukwiye kuba ubwo kwemeza, ntibuyobore canke bugenzure.

Kubera gukoresha nabi iyo ngabirano y'impwemu, abemera bamwebamwe barayanka rwose. Ntibazokwemera ingabirano y'igitangaza yo kuvuga ubuhanuzi. Ariko ntukwiye kwanka ubusuku bwa Mpwemu Yera kubera ko ushingira intahe ingero nke z'umubiri mu gitereko c'umuntu.

IMPANURO MBI

Nta muntu n'umwe ashobora kumenya ivyo Imana igomba ku wundi muntu kiretse mu bintu vyerekanwa mu buryo budasanzwe muri Bibiliya. Nk'akarorero, turazi ko ari ubugombe bw'Imana ko abantu bose baza mu kwihana, kuko ivyo vyigishwa mu Vyanditswe.

Impanuro zo mu vy'impwemu zitangwa n'abarongozi b'Imana zifise ikibanza gitomoye mu kuyobora umwizera, ariko nta mujanama afise uburenganzira bwo kugenzura uwundi muntu canke ngo amenye ivyo Imana imugombako mu bintu bitavugwa mu Vyanditswe.

Igihe Intumwa Paulo yari yiyemeje kuja i Yeruzalemu, abagenzi biwe b'i Kayisariya baragerageje kumubuza kuja i Yeruzalemu. Bamugabishije ku ngorane ikomeye yashobora kumushikira ng'aho. Igihe Paulo yanka impanuro yabo akaja i Yeruzalemu, baremeye ingingo yiwe bavuga ngo:

Ivyo Umukama agomba ni bibe. (Ivyakozwe n'intumwa 21:14)

Baratahuye ko naho cari icipfuzo cabo bwite ko atagenda, Paulo ategerezwa kwishingira ubugombe bw'Imana kuri we nyene.

Ni vyiza ko umenya ijwi ry'Imana wewe nyene. Ntushobora kwizigira abandi ngo bayobore ubuzima bwawe kuko mw'isi hariho impwemu mbi zifise intumbero yo guhenda. Turagabishijwe:

Bakundwa, ntimwemere impwemu zose, ariko mugerageze impwemu, murabe yuko zavuye ku Mana. (I Yohana 4:1)

Iyo uronse impanuro zivuye ku wundi muntu, iyo mpanuro ikwiye kugeragezwa n'ubundi buryo bwo kumenya ubugombe bw'Imana buzodondorwa mu buryo burambuye mu kigabane kizokurikira c'iki cigwa.

KWIGANA

Kwigana biri ku rutonde rw'ibikorwa vy'umubiri mu Bagalatiya 5:20. Ibikorwa vy'umubiri ni ingeso zitandukanye z'icaha zidahimbara Imana.

Kwigana ni icipfuzo co kwigana abandi no kubangana canke kubarusha. Bikomoka ku mpwemu y'ugukeba kandi ni uburyo bwo kugira ishari. Abizera bamwe bigana ubusuku bw'abandi butera imbere aho kurondera umugambi w'Imana ku buzima bwabo bwite. Nta bemera babiri bafise igikorwa kimwe co gukora. Mpwemu Yera ahamagara abantu mu bikorwa vyihariye:

**Igihe bariko barasenga Uhoraho bisonzeshya, Mutima Mweranda arababwira ati:
«Nimuntore Barunaba na Sawuli, ngo baje igikorwa nabahamagariye.»**

(Ivyakozwe n'intumwa 13:2)

Bibiliya ivuga ko abemera bafise ingabire z'impwemu zitandukanye:

na Mpwemu umwe, agabira umuntu wese uko ashaka. (I Ab'i Korinto 12:4,11) Hariho ingabire zitandukanye..ariko izo zose zikorwa

Naho tubwirwa ngo « twifuze cane ingabire nziza kuruta izindi zose » (I Ab'i Korinto 12:31) no « kwipfuzwa ingabire z'impwemu » (1 Ab'i Korinto 14:1), ntibisigura ko dukwiye kwigana abandi bafise ubusuku buhambaye. Igihe Petero yari ahagaritse umutima ku bijanye n'ubusuku bwa Yohani, Yezu yavuze ati:

Ivyo ni ibiki kuri wewe? Wewe unkurikire. (Yohani 21:22)

Imana yahaye Nowa umugambi w'ubwato. Yarahaye Musa igishushanyo c'ihema. Yarahaye Salomo umugambi w'urusengeru runini rwo gusengeramwo. Nehemiya yahawe umugambi wo gusubira kwubaka impome za Yeruzalemu. Imana ntiyakubwiye ngo wubake ubwato, ngo wubake urusengeru canke ngo wubake ibihome ukujye igisagara ca Yeruzalemu. Ariko Imana irafise umugambi udasanzwe kuri wewe! Niwagwa mu caha co kwigana abandi, uzobura umugambi wiwe.

Iyo ugereranyije ubuzima bwawe ukurikije ubuzima bw'abandi, uca unyanywya n'imigenzo y'abantu--kandi imigenzo y'abantu ihisha ihishurirwa ry'Imana.

UMWIMENYEREZO

1. Wandike Umurongo w'Ingenzi ukoresheje mu mutwe.

---

2. Ijambo "ukwigana" risobanura iki?

---

3. Soma amajambo ari aha hepfo. Nimba iyo mvugo ari UKURI shira urudome T mu kibanza c'ubusa catanzwe imbere yayo. Niba iyo mvugo ari IKINYOMA wandike urudome F mu kibanza kiri imbere yayo:

a. _____Bibiliya yigisha ko vyemewe kurondera ubuyobozi biciye mu vy'ubupfumu .
imigenzo.

b. _____Nimba udashobora kwironkera ubuyobozi buva ku Mana, ntaco bitwaye kwizigira .

abandi bantu kugira ngo bayobore ubuzima bwawe.

c. _____Ukwiye kwama wemera ivyo umuhanuzi akubwira nk'ukuri n'ivy'Imana .
ubushake bw'ubuzima bwawe.

d. _____ Imigenzo y'abantu ihisha ihishurirwa ry'Imana.

e. _____ "Gutera ubupfundo" n'ubundi buryo bwo gutera amahirwe ni uburyo bwiza bwo kumenya

Ubugombe bw'Imana.

f. _____Bibiliya yigisha ko gukuraho ubwoya ari uburyo bumwe budakeka bwo kumenya ivy'Imana .

azogira.

g. _____Uburyo bumwe bwiza bwo gutandukanya abahanuzi b'ikinyoma n'ab'ukuri ni ukwihweza .

inyifato yabo.

h. _____Ubuhanuzi bw'ukuri buhora buhuye n'Ijambo ry'Imana ryanditse.

i. _____ Ubuhanuzi bw'umuntu ku giti ciwe bukwiye kuba ubwo kwemeza gusa, ntibube ubwo kuyobora canke .

ubuyobozi.

(Inyishu z'ibibazo ziboneka ku nsozero y'igice ca nyuma c'iki gitabu.)

KU BINDI VYO KWIGA

Bibiliya yandika inkuru z'abantu bakomeye b'Imana baciye mu nzira mbi kubera batumvirije ijwi ry'Imana. Soma kandi ushire mu ncamake ivyo wize ku bijanye navyo. . .

Umwami Sauli yagiye ku mupfumu kugira ngo amuyobore: I Samweli 28.

Manase yabajije abapfumu: II Ngoma 33:16.

Umuntu w'Imana atavuzwe izina yumvirije umuntu yiyita umuhanuzi aho kwumvira ivyo Imana yamubwiye: I Abami 13.

Balamu yumvirije impanuro mbi z'umuntu: Guharūra 22.

IGICE CA GATANU

ICITEGEREZO C'UBUGOMBA BW'IMANA

INTUMBERO:

Uhejeje iki gice uzoshobora:

- Kwandika Imirongo y'Ingenzi mu mutwe.
- Gushira ku rutonde ibintu vy'ishimikiro bijanye n'ivyo Imana igomba.
- Kumenya imice ibiri ikomeye y'ubugombe bw'Imana.
- Gukoresha Ijambo ry'Imana ryanditse mu gufata ingingo mu bihe vyo mu buzima.
- Gusigura akarorero k'ubugombe bw'Imana.
- Kumenya akarorero k'ukuntu umwizera atera imbere mu guhuza n'ubugombe bw'Imana.
- Kwiga cane ubugombe bw'Imana bwahishuriwe mw'Ijambo ryanditse.

IMIRONGO NKURU:

Yatumenyesheje ibanga ry'ubugombe bwayo, nk'uko umunezero mwiza yabigabiye muri we bwite;

Kugira ngo mu gihe ibihe vyuzuye, akoranirize hamwe vyose muri Kristu, ivyo mw'ijuru n'ivyo kw'isi; mbere no muri We;

Muri we nyene ni ho twaronkeye umwandu, kuko twagenewe kera, nk'uko yabigabiye, Uwukora vyose nk'uko yavyiteze. (Abanyefeso 1:9-11).

INTANGAMARARA

Imbere y'uko usuzuma uburyo Imana ikoresha mu kuvugana n'umuntu ngo ihishurire ubugombe bwayo, utegerezwa kuba ufise ubumenyi bumwe bumwe bw'ishimikiro ku vyerekeye ubugombe bw'Imana. Ibice vyabanje vyasobanuye ico bisobanura "ubugombe bw'Imana" kandi vyerekana uburyo bwo kurondera ubuyobozi butari bwo.

Iki gice kiratanga ibintu vy'ishimikiro ku bijanye n'ubugombe bw'Imana, kigasigura imice ibiri ikomeye y'ubwo bugombe, kigasuzuma akarorero k'ubugombe bw'Imana, kigaca kivuga ku bijanye n'iterambere ry'umwizera mu kumenya ijwi ry'Imana.

IVYEREKEYE UBUGOMBE BW'IMANA

Ng'ibi ibintu bimwebimwe vy'ishimikiro vyerekeye ivyo Imana igomba:

IMANA ISHAKA KO UMENYA UBUGOMBA BWAYO:

Ukwemera ko bishoboka kumenya ijwi ry’Imana gushingiye ku bintu bibiri vy’ishimikiro:

Ubwa mbere: Ukwemera ko Imana ifise umugambi kuri wewe.

Ubwa kabiri: Ubushobozi bw’Imana bwo kuvugana nawe.

Ibice bibiri bikurikira birasigura uburyo Imana ikoresha mu kuvugana n’umuntu. Nk’uko twabibonye mu cigwa ca mbere, Imana ishaka kuvugana n’umuntu cane ku buryo mu vy’ukuri yakoresheje indogoba kugira ngo ivugane n’umuhanuzi igihe kimwe (Guharura 22).

Bibiliya itegeka iti:

Nuko ntimube abapfapfa, ariko mumenye ivyo Umwami wacu agomba. (Abanyefeso 5:17).

Paulo yandikiye Abakolosayi ati:

Ni co gituma na twebwe, kuva wa musu twavyumviye, tudahengeshanya kubasabira, no kwifuzwa ko mwuzuzwa ubumenyi bw’ivyo igomba mu bwenge bwose no mu gutahura kwose kw’impwemu. (Ab’i Kolosayi 1:9).

Mu Vyakozwe n’intumwa Paulo yavuganye n’umuntu umwe ati:

. . . Imana ya ba sogokuruza yagutoye kugira ngo umenye ivyo igomba, ubone uwo Mugororotsi, wumve ijwi ryo mu kanwa kiwe.

(Ivyakozwe n’intumwa 22:14)

Uretse iyo mirongo, Imana yaratanze amasezerano menshi y’ubuyobozi mw’Ijambo ryayo ryanditse. (Bimwe muri ivyo uzovyiga mu nyuma). Hashingiwe kuri ivyo Vyanditswe birashoboka ko Imana ishaka ko umenya ubugombe bwayo.

UBUGOMBA BW'IMANA BURI BUTEGUWE:

Imana iriko irakora muri iyi si kugira ishite vyose ishingiyeye ku mugambi wayo:

Muri we nyene ni ho twaronkeye umwandu, kuko twagenewe kera, nk’uko yabigabiye, Uwukora vyose nk’uko yavyiteze. (Abanyefeso 1:11).

Imana ifise umugambi rusangi w’isi yose iriko irakora. Ivyo tuvuye umugambi wiwe mukuru. Arafise kandi umugambi w’umuntu ku giti ciwe ku muntu wese. Iyo mugambi iguma muri uwo mugambi w’ubukuru n’ubugombe bwiwe bwo mu vy’inyifato runtu.

UMUGAMBI W'IMANA N'UW'UMUNTU UMUNTU:

Ubugombe bw’Imana ku muntu wese burimwo umugambi wayo w’ubusegaba wo gucungura:

Umukama ntatebeje isezerano ryiwe, nk’uko bamwe biyumvira yuko aritevya; arikw irabihanganira kuri mwebwe, kuko idashaka ko hagira n’umwe apfa, ariko igomba ko bose bihana. (II Petero 3:9).

Ariko umugambi w’Imana urarenga uguhishurirwa ubugombe bwayo bw’ubusegaba n’ubw’inyifato runtu. Imana ifise umugambi w’umuntu ku giti ciwe ku muntu wese uwo irondera kumenyeshya. Ivyo Bibiliya iravyemeza biciye ku nkuru nyinshi z’Imana ikora mu buzima bw’abantu ku giti cabo. Yarashize abagabo mu bihe vyihariye mu bihe nyavyo ku bw’intumbero zidasanzwe. Imwe yose mu nkuru z’ubuzima zanditswe muri Bibiliya iratandukanye n’izindi.

Imana yabwiye Umuhanuzi Yereimiya ati:

Ntarakuremera mu nda nari narakumenye; kandi utarava mu nda, narakwejeje, ndagushinga. (Yereimiya 1:5).

Ni igishingantahe ikihe gikomeye kuruta c’umugambi w’Imana ku giti ciwe ku muntu ku giti ciwe?

Igihe Intumwa Petero yari ahagaritse umutima cane ku bijanye n’igikorwa Yohani yari gukora, Yezu yaramubwiye. . .

. . . Nimba nshaka ko agumaho gushika nzozira, bigutwara iki? nawe unkurikire.» (Yohani 21:22)

Yesu yari afise imigambi itandukanye ku buzima bwa Petero na Yohana.

Aho turaba hose mw’isanzure ry’ikirere, umugambi w’ubwenge uraboneka. Uko imibumbe, inyenyeri zitunganijwe be n’ukuntu umwumwe wese w’urubura n’amashurwe biteye, birerekana iyo nteguro. Hakurikijwe ivyo bimenyamenya, dutegerezwa gushika ku cyumviro c’uko Umuremyi w’Imana na we nyene afise umugambi w’umuntu ku giti ciwe ku muntu, uwusumba abandi bose mu biremwa vyawe.

Imana yasezeranye:

Nzokwigisha no kukwigisha inzira uzocamwo, kandi nzokuyobora n’ijisho ryanje. (Zaburi 32:8).

Inzira y’umuntu ku giti ciwe yerekanwa muri uwo murongo.

Zaburi 37 ivuga ko intambwe yose y’umugororotsi itegekwa n’Uhoraho:

Intambuko z’umuntu mwiza zitunganirizwa n’Umukama, inzira yiwe iramuhimbara. (Zaburi 37:23).

Ijambo nyene rikoresheha aha ku «gutegekanijwe» rikoresheha muri Zaburi 8:3 ku bijanye n’ukwezi n’inyenyeri Imana yaremye. Siyansi y’ivy’inyenyeri yaranditse ukuntu ibintu vyo mw’ijuru bigenda neza bitangaje.

Ukwo gutomoye nyene kwategekanije ingendo y’imibumbe ni kwo gutegeka intambwe z’abizera. Yarasezeranye ati:

Ni mwakebera iburyo canke ibubamfu, ugutwi kwawe kuzokwumva ijambo riri inyuma yawe, riti «Ng'iyozira, muyigenderemwo».

(Yesaya 30:21).

Imana ntitegeka gusa ibintu bikomeye bishika mu buzima, ariko itegeka intambwe yose.

UBUGOMBA BW'IMANA SI INZIRA Y'UMUNTU:

Ubugombe bw'Imana kenshi buranyuranye n'inzira z'umuntu:

Kuko ivyiyumviro vyanje atari vyo vyiyumviro vyanyu, kand'inzira zanyu atari zo nzira zanje, ni k'Uhoraho agize.

Nk'uko ijuru rirengeye isi, ni ko inzira zanje zisumba inzira zanyu, n'ivyiyumviro vyanje birengeye ivyiyumviro vyanyu. (Yesaya 55:8-9).

Ubugombe bw'Imana si bwo bwama ari inzira wohitamwo mu buryo busanzwe. Ni co gituma bihambaye kumenya ijwi ry'Imana. Ariko ivyo ntibisigura ko ubugombe bw'Imana ari ikintu kizozana ubukene, nk'uko ingingo ikurikira ivyerekana.

IVYO IMANA IGOMBA NI VYIZA:

Bibiliya yigisha ko ivyo Imana igomba vyama ari vyiza. Naho inzira yiwe ishobora kuba atari yo wohitamwo, Imana irazi iciza kuruta ibindi vyose. Zaburi 37:23 havuga ko uzonerwa n'inzira yategetswe n'Uhoraho.

Paulo yemeza ko ubugombe bw'Imana ari bwiza:

Kandi ntimushushanywe n'ivy'iyi si; ariko muhinduke mu guhindura ubwenge bwanyu, kugira ngo mumenye ivyo Imana igomba ari vyiza, bishimwa kandi bitunganye. (Abaroma 12:2).

UMUGAMBI W'IMANA URATERA IMBERE:

Abefeso 2:10 havuga ngo "turi igikorwa ciwe." Ijambo "turi" ni ry'igihe c'ubu. Imana iguma ikora mu buzima bwawe. Ni inzira ibandanya, itera imbere yo guhishura ubugombe bwiwe.

Kuko Imana ari yo ikorera muri mwebwe kugira ngo mugire ugukundwa no gukora ibiyihimbara. (Ab'i Filipi 2:13).

Paulo yandikiye abizera b'Abaheburayo ko ari icipfuzo c'Imana co... . .

Agutunganye mu bikorwa vyiza vyose kugira ngo ukore ivyo igomba, akore muri wewe ibimuhimbara muri Yezu Kristu: We ubuninahazwa bube ubw'ibihe vyose n'ibihe vyose. (Abaheburayo 13:21).

"Gukora" biri mu gihe c'ubu. Imana iguma ikuyobora, ikuteza imbere, ikakubwira ku bijanye n'umugambi wayo. Urasezeraniwe ubuyobozi buhoraho:

Uhoraho azokuyobora ubudasiba. (Yesaya 58:11).

IBICE BIBIRI VY'UBUGOMBA BW'IMANA

Iyo tuvuga kumenya ijwi ry'Imana, dutegerezwa gutahura ko hariho imice ibiri y'ishimikiro y'ubugombe bw'Imana. Igice kimwekimwe cose gihuye n'ikindi:

ICA MBERE: IVYO VYAHISHURWA MW'IJAMBO RYIWE RYANDITSE:

Icicaró ca mbere c'ubugombe bw'Imana ni ico gihishurirwa mu buryo budasanze muri Bibiliya.

Mu kigabane c'imbere twavuganye insobanuro zitatu z'"ubugombe bw'Imana." Twize ko hariho ubugombe bw'Imana buhambaye, ubw'umuntu ku giti ciwe, n'ubw'inyifato runtu Ivyo vyerekanwa ku bikurikira.

igishushanyo.

Ubugombe bw'Imana Segaba

Ubugombe bw'Imana mu vy'inyifato
runtu

Ubugombe bw'Imana ku muntu ku giti
ciwe

Nk'uko ikigereranyo kivyerekana, ubugombe bw'Imana ku muntu wese buhora buja mu bugombe bwayo bw'ubukuru n'ubw'inyifato runtu nk'uko buhishurirwa mw'Ijambo ryayo ryanditswe. Ijambo ry'Imana ryanditse ririmwo uguhishurirwa bimwe bishitse kw'ubugombe bw'Imana bujanye n'inyifato runtu. Ivyo birimwo amabwirizwa yose yerekeye ingene ukwiye kubaho. Nk'uko ushobora kubibona ku kigereranyo, ubugombe bw'Umukuru w'Imana burarimwo ubugombe bwayo bwo mu vy'inyifato runtu. Ni ubugombe bwiwe buhambaye ko umugabo n'umugore wese babaho bisunga ingingo mfatirwako z'inyifato runtu zo mw'Ijambo ryiwe ryanditswe. Ivyanditswe

Ijambo ry'Imana ririmwo ibice vy'ubugombe bwayo buhambaye yahisemwo kudukushurira kandi ririmwo urutonde rusangi rw'umugambi wayo mukuru w'isi n'umuntu muri rusangi.

Incamake nziza cane y'uwo mugambi ni Imirongo y'Ingenzi y'iki gice:

Yatumenyesheje ibanga ry'ubugombe bwayo, nk'uko umunezero mwiza yabigabiye muri we bwite;

Kugira ngo mu gihe ibihe vyuzuye, akoranirize hamwe vyose muri Kristu, ivyo mw'ijuru n'ivyo kw'isi; mbere no muri We;

Muri we nyene ni ho twaronkeye umwandu, kuko twagenewe kera, nk'uko yabigabiye, Uwukora vyose nk'uko yavyiteze. (Abanyefeso 1:9-11).

Mu gice ca "Kugira ngo twige ibindi" c'iki gice twashize ahabona ibisobanuro vyihariye ari ingero z'ubugombe bw'Imana nk'uko bwahishuriwe mw'Ijambo ryayo ryanditswe.

ICA KABIRI: IVYO BITAHISHURWA MW'IJAMBO RYIWE:

Icicaró ca kabiri c'ubugombe bw'Imana ni ubwo butahishuriwe mw'Ijambo ryayo. Ivyo birimwo umugambi w'ubuzima bw'umuntu ku giti ciwe ku mwizera wese. Ijambo ry'Imana ntirihishura igikorwa cawe co mu buzima canke akazi ukora, ishengero uzojamwo, uwo uzorongora, aho uzoba, n'ibindi. Yamara rero, ingingo yose muri izo ni ngirakamaro. Ni kubera ingingo nk'izi utegerezwa kurondera ubugombe bw'Imana no kubasha kwumva ijwi ryayo iyo ivugana nawe.

IVYO BIBIRI BIGERANIJWE:

Igihe wipfuzaga kumenya ubugombe bw'Imana ku bijanye n'ibintu bimwebimwe vyo mu buzima, banza wige Ivyanditswe kugira ngo urabe nimba hari ubuyobozi butomoye butangwa mw'Ijambo ry'Imana ryanditse. Ntaco bimaze "kurondera ubugombe bw'Imana" canke gusaba kwemezwa ubugombe bwayo kandi yamaze kuvuga mw'Ijambo ryayo ryanditse. Suzuma Ivyanditswe witonze kugira uronke ubuyobozi butomoye bumaze gutangwa. Emera Ijambo ryanditse nk'ijwi ry'Imana rivugana nawe. Iyo wanse ubuyobozi Imana yatanze mw'Ijambo ryayo ryanditse, uba wiyugururiye ubuhendanyi.

Mu bihe vyinshi Bibiliya itanga ingingo ngenderwako rusangi--iyo zitahuwe kandi zigashirwa mu ngiro--zizotuma umuntu afata ingingo ihuye n'ubugombe bw'Imana. Izo ngingo ngenderwako zirakora no mu bihe bitandukanye vyihariye. Nk'akarorero, Paulo aragabisha ati:

Ntimwifatanye n'abatizera, ukugororoka n'ukugabitanya bifatana bite? Umuco n'umwiza bifatana bite?

Kandi Kristo na Shetani bahuriye gute? Canke uwizera basangira iki n'uwutemera? (II Ab'i Korinto 6:14-15)

Aha Bibiliya itanga ingingo ngenderwako rusangi y'uko abemera n'abatemera badakwiye gufatanya. Iryo hame rishobora gukoreshwa mu bihe vyinshi vyo mu buzima: Kurongorana n'uwutemera, kuja mu bucuruzi n'uwutemera, guhindura abatemera abagenzi bawe ba hafi, n'ibindi.

Rondera mu Vyanditswe ingero z'inkuru z'ubuzima zijanye n'ivyo urimwo. Niwige ubuzima bw'abantu bavugwa muri Bibiliya kugira ngo urabe ingingo bafashe mu bihe bisa n'ivyo be n'uko izo ngingo zari zihuye n'ubugombe bw'Imana.

Mu bintu aho ubuyobozi butatanzwe mw'Ijambo ry'Imana ryanditse, Umukama arafise ubundi buryo avugana n'umuntu. Ivyo tuzobisuzuma mu bigabane bibiri bikurikira. Ariko wibuke: Ubuyobozi ku bijanye n'ibintu vy'ubuzima bw'umuntu ku giti ciwe buzokwama buhuye n'Ijambo ry'Imana ryanditswe. Ijwi ry'Imana rirongora mu mipaka y'Ijambo

ryanditse. Iyi mbonerahamwe ikurikira iraca irya n'ino imice ibiri y'ubugombe bw'Imana twahejeje kuvuga:

IBICE BIBIRI VY'UBUGOMBA BW'IMANA

Ivyo vyahishuriwe

(Ijambo ryanditswe)

Inyifato runtu n'ubushake bw'ubusegaba birahishurirwa
mw'Ijambo ryiwe ryanditse.

Harimwo ubugombe bwiwe rusangi ku bantu bose Harimwo ingingo zitomoye nk'igikorwa c'ubuzima, n'umugambi wiwe mukuru w'isi. ubusuku, aho umuntu aba, uburezi, ubugeni,

n'ubuyobozi mu bindi bihe vyihariye.

Harimwo amabwirizwa yihariye be n'.

Harimwo ingingo ngenderwako rusangi ku
masezerano yo gutwara ubuzima.

Ingingo zimwezimwe umuntu ashobora gufata zishobora gufatwa ku

Irimwo ingingo ngenderwako rusangi zijanye n'.
birashobora gushingiyeko..

ishingiro ry'ingingo ngenderwako rusangi, ingero, n'
amabwirizwa yihariye ahishurwa mw'Ijambo ry'Imana.

ICITEGEREZO C'UBUGOMBA BW'IMANA

Ikigabane ca mbere c'iryo koraniryo cari kijanye n'Abaroma 12:1-2:

Nuko rero benewacu, ndabinganga kubw'imbabazi z'Imana, ngo mutange imibiri yanyu ibe ikimazi kizima, ceranda, gishimwa n'Imana, ni co gikorwa canyu kibereye.

Kandi ntimushushanywe n'ivy'isi, ariko muhinduke mu guhindura ubwenge bwanyu, kugira ngo mumenye neza ivyo Imana igomba ari vyiza, bishimwa, bitunganye. (Abaroma 12:1-2).

Twarabajije ikibazo ngo: «Ivyo Imana igomba ari vyiza, vyemewe kandi bitunganye bisobanura iki?» Ubu tuzokwihweza ico kibazo, kandi mu kubigira tubone akarorero k'ubugombe bw'Imana.

UBUGOMBA BW'IMANA BUTUNGANYE:

Ubugombe bw'Imana butunganye buraranguka iyo umwizera ahuye n'ubugombe bw'Imana mu vy'inyifato runtu, mu busegaba no mu vy'umuntu ku giti ciwe ku buzima bwiwe.

Umwizera yaremeye umugambi w'Imana w'ubukuru w'agakiza kiwe biciye mu vyo avuka bushasha. Arahaza n'amabwirizwa agenga ivy'ukwigenza runtu ari mw'Ijambo ry'Imana ryanditse. Yarashizeho kandi ubuyobozi bwihariye bw'Imana ku bijanye n'umugambi wiwe w'ubuzima ku giti ciwe.

UBUGOMBA BWIZA BW'IMANA:

Mu bugombe bwiza bw'Imana, umwizera ntaba ari mu mugambi utunganye w'ubuzima bwiwe ariko ari mu bugombe bw'Imana buhambaye n'ubugombe bw'inyifato runtu. Ntatumvira ubugombe bw'Imana bwahishuriwe, kandi aracariko ararondera kuronka uwo mugambi w'Imana w'umuntu ku giti ciwe utunganye ku buzima bwiwe.

UBUGOMBA BW'IMANA BWEMEREWE:

Uwo mwizera arabura ubugombe bw'Imana butunganye ku buzima bwiwe ariko aracari mu karere kemewe. Ariko abaho mu bugombe bw'Imana bwemera. Ashobora mbere kutababazwa n'ubugombe butunganye bw'Imana ku buzima bwiwe. Imana iriko iramwemerera kuba muri ako karere, naho atari ubugombe bw'Imana butunganye kuri we.

HANZE Y'UBUGOMBA BW'IMANA:

Uwizera muri aka karere ari mu kutumvira ata guca ku ruhande ubugombe bw'Imana bwahishuriwe.

AKARORERO KAVA MU VYANDITSWE

Inkuru ya Balamu iri mu Guharūra ikigabane ca 22 yerekana ivyo bice vy'ubugombe bw'Imana. Soma inkuru imbere y'uko ukomeza n'iki cigwa. Abagabo bamwe bavuye i Mowabu babajije umuhanuzi w'Imana yitwa .

Balamu ngo ajane na bo, ahanure abantu b'Imana, ari bo Isirayeli. Imana ivugana na Balamu imubwira ngo ntagende:

Imana ibwira Balamu iti: «Ntuze ujyane na bo; ntuzovume abo bantu, kuko bahezagiwe. (Guharūra 22:12).

Ni ubugombe bw'Imana butunganye ko Balamu ATAJANA n'abantu b'i Mowabu. Ariko Balamu ntiyumviye Imana, ajana n'abo bagabo. Igihe yabigira, yariko akora mu kutumvira hanze y'ubugombe bw'Imana bwahishuriwe.

Imana yaripfuye cane ko Balamu amenya ubugombe bwayo ku buryo yakoresheje indogoba kugira ngo imuvugishe, imucirire urubanza rw'icaha ciwe. Inyuma y'ivyo Imana yemerera Balamu kubandanya n'abagabo b'i Mowabu n'amabwirizwa y'uko akwiye guhezagira aho kuvuma Abisirayeli. Balamu ubu yariko arakora mu bugombe bw'Imana bwo kwemera.

Urugendo rwatumye ahura n'umugabo yitwa Balaki urutonde rw'ibintu bigoye. Ivyo vyari gushobora kwirindwa iyo Balamu yumvira ijwi ry'Imana ntiyigere ajayo mu ntango.

None rero gereranya iyi nkuru n'ikigereranyo c'"Icitegererezo C'Ubugombe Bw'Imana." Ishaka ry'Imana ritunganye ryari uko Balamu atajana n'abantu b'i Mowabu ntiyari mu bugombe bwiza bw'Imana aho umwizera ariko arabura ubugombe butunganye. mu kutumvira rwose ijwi ry'Imana Ubugombe bw'Imana bwemewe canke bwemeza bwatumye Balamu abandanya urugendo naho nyene atari ubugombe bw'Imana butunganye ku bijanye n'ivyo. we.

KUGENDA MU BUSHAKE

Hakurikijwe ubumenyi bwo kuvuka ubwa kabiri kandi buvyuriwe umutima n'urukundo afitiye Imana, intumbero y'uwizera ni ukugenda mu buryo buhuye n'ubugombe bw'Imana. Kenshi, akarorero k'uko umwizera ahuza n'ubugombe bw'Imana, kariyumvirirwa mu buryo bw'ikigereranyo gikurikira:

Kugenda mu Bushake
Igishushanyo ca mbere

} |
} |
} | Iyabaye mu kuvuka gushasha \ \ \ }

Ubugombe bw'Imana bugereranywa muri iki kigereranyo n'umurongo ugororotse udacitse (_____).

Inzira y'umuntu mu bijanye n'ubwo bushake igereranywa n'imyampi.

Imbere y'ukuvuka ubwa kabiri umuntu agenda mu nzira yiwe bwite iteye kubiri n'ubugombe bw'Imana. Inyuma y'ukuvuka ubwa kabiri, umwizera akenshi arategura kugenda ahuye rwose n'ubugombe bw'Imana. Kubera ko ari ikiremwa gishasha muri Kristo, yitega ko azoshobora guhuza neza na neza n'ubugombe bw'Imana. Ariko mu vy'ukuri vy'ubuzima bwa misi yose, ingendo yiwe yo gukurikiza ibintu isa n'iyi:

Kugenda mu Bushake	
Igishushanyo ca kabiri	
}	
}	
Ivyabaye mu kuvuka gushasha } } } }	Guheba!

Aho guhuza neza na neza n'ubugombe bw'Imana, umwizera aragira "ivy'uguduga n'ivy'ugumanuka". Hari igihe yumva ijwi ry'Imana agakora ivyo igomba. Ahandi na ho ntabigira. Aca yihebura cane iyo akoze amakosa akabura ubugombe bw'Imana. Hari mbere n'abaheba mu . gushaka kwumva ijwi ry'Imana.

Ariko rero, wongere urabe iki kigereranyo. Twarabuze ikintu gihambaye! Naho ari ukuri ko rimwe na rimwe umwizera abura ubugombe bw'Imana, menya ko uburongozi bwose bw'umurongo w'utudomo ugereranya urugendo rwiwe rw'ubuzima ari hejuru. Naho rimwe na rimwe yoshobora kubura ivyo Imana igomba, akarorero muri rusangi ni ako gutera imbere.

Umurongo w'utudomo werekana ingene azimira akava ku bugombe bw'Imana, akabumenya, akigira ku vyo yacyemwo, agasubira mu guhuza n'umugambi w'Imana. Biciye mu kunanirwa nk'uko nyene mu kuroranirwa, umwizera ariko ariga kwumva ijwi ry'Imana. Biciye mu bintu vyiza n'ibibi bimushikiye, ariko arabandanya gukura mu gutahura ingingo ngenderwako z'ubuzima burongowe n'Imana.

Iyo ubugombe bw'Imana butahuwe muri ubwo buryo, buca buba ubucuti bukwidegemvya na yo ufise agateka ko kubamwo. Ubugombe bw'Imana burahagarika kuba uburenganzira canke amabwirizwa y'ubutungane. Bica bihinduka urugamba rwo kwiga guhuza ubuzima bwawe n'umugambi wiwe.

AKARORERO KO MURI BIBILIYA

Rimbura akarorero k'Umwami Dawidi. Mu buzima bwiwe bwa mbere igishushanyo c'ukuntu ahuye n'ubugombe bw'Imana coshobora gusa n'iki:

UKUHUZA KWA DAWIDI N'UBUGOMBA BW'IMANA

    | |
  | |
| | | | | | | |

Igihe Dawidi yatangura kuba umwami, yagendeye mu buryo buhuye n'ubugombe bw'Imana. Imana mbere yise Dawidi umuntu akurikije umutima wayo. Ariko rero Dawidi yaracumuye n'umugore w'uwundi mugabo avyara umwana w'umuvyeyi. Ivyo vyabaye ukutumvira ata gufya na ljambo ry'Imana ryanditse. Dawidi yaje imbere y'Uhoraho yihanye, arababarirwa, aragaruka ahuye n'ubugombe bw'Imana.

Uko dusuzuma uburyo Imana ivugana n'abantu mu bice bibiri bikurikira mugumye muzirikana ikigereranyo ca Kabiri. Ni akarorero muri rusangi k'ukuntu uhuza n'ubugombe bw'Imana ari co gihambaye.

Biciye mu bintu vyose ubona mu kwiya kumenya ijwi ry'Imana, ryiza canke ribi, urashobora kubandanya utera imbere mu bushobozi bwawe bwo gutahura ubugombe bw'Imana butunganye. Bandanya wihatira guhuza n'ivyo ushaka naho rimwe na rimwe woba unanirwa. Ntukigere ureka!

UMWIMENYEREZO

1. Wandike Imirongo y'Ingenzi mu mutwe.

---

2. Uzuzura iri rungane rikurikira wuzuzura amajambo abuze mu bibanza vyatanzwe:

Ivyo bice bibiri vy'ubugombe bw'Imana bivugwa muri iki kigabane ni ivyo bihishurirwa mu 1914.

_____ n'ivyo bitahishuriwe mu _____.

3. Tanga ingingo ngenderwako yo muri Bibiliya yoshobora gukoreshwa mu buzima bukurikira:

"Ndasezeranye n'umugabo atakijijwe. Ni umugwaneza, afise indero, kandi afise ingingo ngenderwako zihambaye zo mu vy'inyifato runtu. Naho ndi umwizera we atari umwizera, yavuze ko vyoba vyiza nja mw'ishengero tumaze kwubaka kandi ko we mbere nshobora kujana nanje ndiko ndasenga ngo ubugombe bw'Imana bubeho ku bijanye n'ubugeni bwacu."

Ingingo ngenderwako yo muri Bibiliya ikora ni iyi. . .

---

4. Tanga urutonde rw'ibintu bitandatu vyerekeye ubugombe bw'Imana vyavuzwe muri iki kigabane:

---

5. Mbega aya majambo ni ukuri canke ni ikinyoma: Nimba Imana yahishuye ubugombe bwayo ku bijanye n'ikintu kinaka mw'Ijambo ryayo ukwiye kuguma uyirondera ngo yemezwe. Iryo jambo ni _____.

6. Muri ibi bukurikira, ni ikihe kigereranyo kigaragara cane mu kwerekana ukuntu umwizera ahuye vy'ukuri n'ubugombe bw'Imana:

Ikigereranyo A

Ubumenyi bushasha bwo kuvuka

Igishushanyo B

Ivyiza vy'Ivuka Rishasha

7. Ni imice ine iyihe yerekanwa nk'akarorero k'ukugomba kw'Imana muri iki kigabane?

(Inyishu z'ibibazo ziboneka ku nsozero y'igice ca nyuma c'iki gitabu.)

KU BIBAZO VYO KWIGA

Hariho ingingo ngenderwako rusangi n'uturorero mw'ijambo ry'Imana ryanditse ikoresha mu kumenyesha umuntu ubugombe bwayo. Hariho kandi amabwirizwa yihariye mw'ijambo ry'Imana ryanditse ahishura ubugombe bwayo mu bintu vyinshi. Ivyo birimwo amasezerano yose n'amabwirizwa yose yo muri Bibiliya. Mu mirongo imwimwe, Imana iratomoye cane mu vy'ukuri ivuga ngo "Ivyo ni vyo nshaka kuri wewe. . ." Ivyo bimenyetso birashizwe ku rutonde kugira ngo uvyige. Woshobora kwongera kuri urwo rutonde ukoresheje inyigisho yawe bwite y'ijambo ry'Imana.

Ni ibihe bintu Imana yahishuriye nk'ubugombe bwayo kuri wewe? Iga ibi bitabu bikurikira:

UMUGAMBI WIWE KURI WEWE:

Kandi ng'iri igomba ry'Uwantumye: ni ukubona Umwana wese akamwizera, azoronka ubuzima budahera; nanje nzomuzura ku musi w'iherezo. (Yohani 6:40)

Kandi ubugombe bw'uwantumye ni ubu: ni uko mu bo yampaye bose hatagira n'umwe ntakaza, ariko ngo ndabazure ku musi w'iherezo. (Yohani 6:39)

Abo Data ampa bose bazozza kuri jewe; kandi uwuza kuri jewe sinzomwirukana na mba. (Yohani 6:37)

We yitanze kubera ivyaha vyacu, kugira ngo adukize iyi si mbi y'iki gihe, nk'uko Imana Data wa twese yabigomvye. (Ab'i Galatiya 1:4).

kuko yadugabiye kera ko Yezu Kristu atugira abana bayo, nk'uko yabihimbaye n'ubugombe bwayo. . .

Uko yatumenyesheje ibanga ry'ivyo igomba, nk'uko yavyishimiye, ivyo yagabiye muri we nyene.

Kugira ngo, igihe ibihe vyuzuye, akoranirize hamwe vyose muri Kristu, ivyo mw'ijurun'ivyo kw'isi; mbere no muri We;

Muri we nyene ni ho twaronkeye umwandu, kuko twagenewe kera, nk'uko yabigabiye, Uwukora vyose nk'uko yavyiteze. (Abanyefeso 1, 5, 9-11)

Yatuvyariye mw'ijambo ry'ukuri ku bushake bwayo, kugira ngo tube imfura mu biremwa vyayo. (Yakobo 1:18).

IVYO AGOMBA KU BAKUNDA BANYU:

Umwami ntatebeje isezerano ryiwe, nk'uko bamwe biyumvira kw'iritevya; ariko irabihanganira kuri mwebwe, kuko idashaka ko hagira abahona, ariko igomba ko bose bihana. (II Petero 3:9).

UBUGOMBA BWIWE KU BIJANYE N'UKWEZWA KWAVE:

Nkako, ivyo Imana igomba, n'ukwezwa kwanyu, ni uko mwokwirinda ubusambanyi. (I Ab'i Tesalonike 4:3)

UBUGOMBA BWIWE KU BIJANYE N'UGUSENGESHO NO GUSHIMIRA:

Musenge ubudasiba. Murakenguruka muri vyose kuko ari co Imana ibagombako muri Kristo Yesu. (I Ab'i Tesalonike 5:17-18)

Kandi nzoguha imfunguruzo z'Ubwami bwo mw'ijuru; ico uzoboha kw'isi cose kizoba kiboshwe mw'ijuru, kandi ico uzobohora mw'isi cose kizoba kiboshwe mw'ijuru. (Matayo 16:19).

UBUSHAKE BWIWE KU BIJANYE N'UBUZIMA BWAVE:

Kuko ivyo Imana igomba, ni ukugira ngo mukoze ivyiza muceceke ubujuju bw'abantu b'ibijuju. (I Petero 2:15)

IVYO AGOMBA KURI MPWEMU YERA:

Kandi bizoshika mu misi y'iherezo, ni ko Imana ivuga iti: Nzosuka Mpwemu wanje ku bari n'umubiri bose, abahungu banyu n'abakobwa banyu bazovugishwa n'Imana, imisore yanyu izobona ivyo yeretswe, n'abatama banyu bazorota inzosi.

Muri iyo misi nzosuka Mpwemu wanje ku basavyi banje no ku basukukazi banje, na bo bazovugishwa n'Imana. (Iyak. 2:17-18).

UBUGOMBA BWIWE KU BIJANYE N'INTAHE YAVE Y'UMUKRISTU:

Yezu arababwira ati: «Nimunkurikire, nzobagira abarovy'i b'abantu.» (Mariko 1:17).

Ariko muzoronka ububasha Mutima Mweranda niyabazirukirako, kandi muzombera ivyabona i Yeruzalemu n'i Yudaya yose n'i Samariya no kugeza ku mpera y'isi.» (Ivyakozwe n'intumwa 1:8)

UBUGOMBA BWIWE KU BIJANYE N'ABANA N'INZOYA MURI KRISTO:

Ni uko nyene, si ugushaka kwa So wo mw'ijuru ko n'umwe muri abo batoyi apfa. (Matayo 18:14).

UBUSHAKE BWIWE KU BIJANYE N'IMIBARO:

Abababazwa nk'uko Imana igomba, nibayihe ubugingo bwabo mu gukora neza nk'umuremyi w'umwizigirwa. (I Petero 4:19)

UBUSHAKE BWIWE KU BIJANYE N'IBITUNGANE:

Mubanze murondere Ubwami bw'Imana n'ukugororoka kwayo, ivyo vyose muzovyongerwa. (Matayo 6:33).

Mutange, namwe muzohabwa. . . (Luka 6:38).

UBUGOMBA BWIWE KU BIJANYE N'HEREZO RYAWA RY'ITEKA RYOSE:

Dawe, ndashaka ko aho ndi na bo abo wampaye babana nanje; kugira ngo babone ubuninahazwa bwanje wampaye, kuko wankunze isi itararemwa. (Yohani 17:24)

IGICE WA GATANDATU

INGENE IMANA IVUGANA N'UMUNTU .

INTUMBERO:

Uhejeje iki gice uzoshobora:

- Kwandika Umurongo w'Ingenzi mu mutwe.
- Gushira ku rutonde uburyo butandukanye Imana ivugana n'umuntu.
- Kwemera Imana ntibigarukira ku bushobozi bwayo bwo kuvugana n'umuntu.

UMURONGO W'INGENZI:

Ntimube abapfapfa, ariko mumenye ivyo Umukama agomba.

(Abanyefeso 5:17).

INTANGAMARARA

Nk'uko twabivuze mu ntangamarara y'iki cigwa, Bibiliya ni amateka y'uburyo Imana yakoresheje mu kuvugana n'umuntu n'ingene abantu bishura ijwi ry'Imana. Iki gice kirasuzuma inkuru zo muri Bibiliya kugira ngo tubone uburyo Imana ikoresha mu kuvugana n'umuntu.

IJAMBO RYANDITSE .

Nkuko twavyize mu vyigwa biheruka, Imana ivugana n'umuntu biciye mw'ijambo ryayo ryanditse. Imana ntikeneye kuvugana nawe ku bijanye n'ibintu vyamaze guhishurirwa mu Vyanditswe. Iyo Imana ikoresheje ubundi buryo bwo kuvugana n'abandi, ntibuzokwigerana bunyuranya n'ijambo ryayo ryanditse.

GUSENGA

Hariho ingero nyinshi zo muri Bibiliya zivuga ko Imana ivuga bivuye ku gusenga. Gusenga no kwisonzeshya (gukora ata vyo kurya kubera imvo z'impwemu) vyatumye Imana ivugana na Paulo na Barunaba:

Igihe bariko barasenga Umukama bisonzeshya, Mutima Mweranda arababwira ati: «Nimuntore Barunaba na Sawuli, ngo bakore igikorwa nabahamagariye.»

Bamaze kwisonzeshya no gusenga, babarambikako ibiganza, barabarungika. (Ivyakozwe n'intumwa 13:2-3).

Gusenga ni ugushiramwo ugusaba ko ubugombe bw'Imana buranguka kw'isi. Yesu yigishije abayoboke biwe gusenga:

Ubwami bwawe buze, ivyo ugomba birangurwe mw'isi nk'uko bikorwa mw'ijuru.

(Matayo 6:10).

Yezu yarasenze asaba ubuyobozi buva ku Mana imbere y'uko atora abigishwa biwe:

Muri iyo misi, aja ku musozi gusenga, aramara ijoro ryose asenga Imana. Bukeye ahamagara abigishwa biwe; muri bo, atoramwo cumi na babiri, abita intumwa. (Luka 6:12-13).

Yesu yasenze asaba ubugombe bw'Imana imbere y'urupfu rwiwe:

. . . avuga ati: «Dawe, niwabishaka, nkura iki gikombe; (Luka 22:42).

ABAHANUZI

Imana imenyeshya ubugombe bwayo biciye ku bajanama ba gikirisu. Hariho ingero nyinshi zo muri Bibiliya z'abantu barondera ubuyobozi ku bantu b'Imana.

Bibiliya ivuga iti:

Aho ata mpanuro iri, abantu baragwa; ariko iyo hari abajanama benshi, hari amahoro. (Imigani 11:14).

Inzira y'umupfapfa iratunganye mu maso yiwe, Ariko uwumva impanuro aba umunyabwenge. (Imigani 12:15).

IBIHE BITANDUKANYE

Imana imenyeshya umugambi wayo biciye mu bihe. Akarorero kamwe keza cane k'ivyo mw'Isezerano rya Kera ni ubuzima bwa Yozefu bwanditswe mw'Itanguriro 37-50.

Bene wabo na Yosefu bamugurisha mu buja mu Misiri ariko ivyo yabibona nk'ubuyobozi bw'Imana:

None rero ntimubabare, kandi ntimwirakarire ko mwangurishije hano; kuko Imana yantumye imbere yanyu ngo nkize ubuzima. . . Kandi Imana yantumye imbere yanyu kugira ngo mbazigame uruvyaro rwanyu mw'isi no kugira ngo nkize ubugingo bwanyu

ugucungurwa gukomeye. None rero, si mwebwe mwandungitse ngaha, ni Imana.

(Itanguriro 45:5-8).

Biciye mu bihe Yosefu ataco yari afise co gucungera, yarakoreshejwe n'Imana kugira ngo akize ubuzima bw'abantu ibihumbi n'ibihumbi mu gihe c'inzara ikaze.

Paulo yanditse amajambo amwe amwe ashimishije muri I Abatesalonika 2:18. Yabwiye abizera b'i Tesalonike ko yabujijwe kubagenda kuko Shetani yamubujije. Kubera ko atashobora kuja aho bari, yandikiye ishengeru ry'i Tesalonike. Uguhagarika kwa Shetani kwatumye haba igitabu ca I Ab'i Tesalonike kandi ubutumwa buhambaye Paulo yashikirije bwaragize ingaruka nyinshi kuruta uko vyobaye bivuye ku gusura. Yarashikirijwe mu binjana n'ibindi ku bw'ineza y'abizera bose.

Nta kintu na kimwe kiba ata bumenyi bw'Imana. Naho ibintu vyoba bibujije ivyo woshobora kubona ko ari ubugombe bw'Imana, Imana iracariho. Imana ishobora gufata igikorwa cose, caba ica Satani canke ica muntu, ikagikoresha mu migambi yayo bwite. Turafise umuhango mwiza cane uva ku Mana ku bijanye n'ivyo bihe:

Kandi turazi yuko abakunda Imana, abahamagawe nk'uko yabigabiye, vyose bifasha kugirira neza. (Abaroma 8:28).

(Ijambo rimwe ry'imburi: Ukwiyebarara gutegerezwa gukoreshwa mu kwihweza ivyabaye gusa kugira ngo umuntu amenye ubugombe bw'Imana. Nk'akarorero, Imana yabwiye umuhanuzi yitwa Yona kuja i Nineve kwamamaza. Igihe yashika ku nkengera y'ikiyaga, hari ubwato bwava i Taruso. Yafashe ubu bwato aho kuja i Ninive Yashobora kuvuga ati: «Hari akazu k'ubwato kafunguye». ngenda mu nzira iteye kubiri n'iyi, rero bitegerezwa kuba ari ubugombe bw'Imana ko ngenda.")

Ivyabaye mu buzima bitegerezwa kurabwa bihuye n'ivyo Imana ihishura biciye ku bundi buryo. Imana yari yaramaze kumenyeshya Yona ubugombe bwayo. Yona yarakoresheje ibintu kugira ngo ashitse ivyo yipfuzwa.

IMIRYANGO YUGURUKA N'IYUGAGWA

Ibintu vyo mu buzima bituma haba ivyo vyitwa "inzugi zifunguye n'izipfutse." Paulo yandikiye Abakorinto ati:

Ariko nzoguma muri Efeso gushika kuri Pentekote. Nkako, nugururiwe urugi runini rwo gukora ibikorwa vy'ingirakamaro, kandi abarwanya ari benshi. (I Ab'i Korinto 16:8-9)

Paulo yahisemwo kuguma i Efeso kubera ko biciye ku bintu vyatunganijwe n'Imana, hari akaryo kanini k'igikorwa ca gikirisu yari afise. Ivyo yavyise urugi rwuguruye.

Ikindi gihe Paulo yanditse icipfuzo yari afise co gusukurira mu turere tumwetumwe, ariko inzugi zari zifunze:

Bamaze kunyura muri Furugiya no mu ntara y'i Galatiya, Mutima Mweranda arababuza kwamamaza ijambo ry'Imana muri Aziya.

Bageze i Misiya bagerageza kujya i Bituniya, ariko Mpwemu ntiyabakundira. (Ivyakozwe n'intumwa 16:6-7).

Urugi rwugarijwe ntibisigura ko wabuze ubugombe bw'Imana. Ntibisigura ko atari ubugombe bwiwe gukora ikintu. Mu nyuma Paulo yaramamaje inkuru nziza muri Aziya. Imana iriko irakuyobora mu gufunga urugi. Arongora biciye mu miryango yugarijwe be n'iyifunguye. Rimwe na rimwe urugi rurafunga kubera ko atari igihe kibereye mu mugambi w'Imana. Mu nyuma, urwo rugi nyene rwoshobora kugufungukira.

ABAMARAYIKA

Loti yarahawe ubuyobozi n'abamarayika bamubonekeye iwe i Sodomu. Yabwiwe kuva i Sodomu kuko urubanza rw'Imana rwagiye kugwa kuri ico gisagara (Itanguriro 19). Umumarayika yavuganye na Filipino amubwira ngo agende i Samariya (Ivyakozwe n'intumwa 8:26). Ivuka rya Yohani Batista na Yesu ryamenyeshejwe n'abamarayika (Luka I).

Hariho inkuru nyinshi zo muri Bibiliya zivuga ivy'abamarayika babonetse kugira ngo bamenyeshe umuntu ubugombe bw'Imana. Ushobora kuronka utundi turorero mu kwiga Ivyanditswe wewe ubwawe.

IBITANGAZA

Igitangaza ni ikintu kidasanzwe kirenze ububasha bw'umuntu bwo kugikora.

Imana yaravuze biciye ku gitangaro mu kintu cabaye canditswe mu gitabu ca I Abami igice ca 18. Umuhanuzi Eliya yabwiwe gutegura igicaniro imbere y'Uhoraho. Eliya ategura igicaniro, arasemerera ati:

. . . Uhoraho, Mana ya Aburahamu, Izahaki na Isirayeli, bimenyekane uyu musu yuko ari Wewe Mana y'Isirayeli, kandi ko ndi umusavyi wawe, kandi ko ivyo vyose nabigize kw'ijambo ryawe. . .

Nuko umuriro w'Umukama uragwa, utwika ikimazi co kwoswa, n'inkwi, n'amabuye, n'umukungu, urigata amazi yari mu mwobo.

Abantu bose babibonye bikubita hasi bubamye, baravugaga bati: «Umukama ni we Mana! Umukama ni We Mana. (I Abami 18:36,38,39)

Imana yakoresheje ico gitangaza mu kuvugana n'abantu basenga ibigirwamana kandi yihishura nk'Imana y'ukuri kandi nzima.

Imana kandi yarahishuye ubugombe bwayo biciye ku bitangaro vyo mu kameremere. Inkingi y'umuriro n'igicu co mw'ijuru vyararongora ihanga rya Isirayeli ijoro n'umurango uko ryagenda mu bugaragwa:

Uhoraho yagenda imbere yabo ku murango ari mu nkingi y'igicu, kugira ngo abayobore inzira; mw'ijoro na ho mu nkingi y'umuriro, kugira ngo abamurikire; kugira ngo agende amanywa n'ijoro. Ntiyakuyeho ya nkingi y'igicu ku murango, canke ya nkingi y'umuriro mw'ijoro ngo ayikure imbere y'abantu. (Kuvayo 13:21-22).

Imana yakoresheje ico gitangaza mu kuvugana n'abasenga ibigirwamana no kwihishura nk'Imana y'ukuri kandi nzima.

Imana yarahishuye kandi ivyo igomba biciye ku bitangaro vy'akameremere. Inkingi y'umuriro n'igicu co mw'ijuru vyayobora ihanga rya Isirayeli ijoro n'umurango igihe ryaca mu bugaragwa; UHORAHO yagenda imbere yabo ari mu nkingi y'igicu, kugira ngo abayobore inzira; mw'ijoro no mu nkingi y'umuriro, ngo ibamurikire; kugenda amanywa n'ijoro.

Ntiyakuye iyo nkingi y'igicu mu nzu, canke iyo nkingi y'umuriro mw'ijoro ngo ayikure mu bantu. (Kuvayo 13:21-22).

Ushobora gusanga n'izindi ngero nyinshi zo muri Bibiliya zivuga ko Imana ivugana n'abantu biciye ku bitangaro. Ivyo uvyitegereze mu nyigisho yawe bwite ya Bibiliya.

INDOTO

Imana yipfuzaga cane kuvugana natwe ku buryo mbere ivuga turiko turasinzira! Imana ivuga mu ndoto. Izo si zo ndoto zisanzwe umuntu wese abona. Ni indoto zidasanzwe zatanze n'Imana. Biradondora neza, biratomoye kandi birahishura ubugombe bwiwe.

Ibi bikurikira ni bikeyi mu ngero nyinshi zo muri Bibiliya:

-Imana yaburiye Abimeleki mu ndoto ku caha ciwe co kuntwara Sara umugore wa Aburahamu. Itanguriro 20:3.

-Umumarayika yavuganye na Yakobo mu ndoto kugira ngo amwibutse indagano yazezeraniye Imana. Itanguriro 31:11-13

-Imana yakoresheje indoto kugira imenyeshye Yosefu ubugombe bwayo. Itanguriro 37.

-Imana yabonekeye Salomo mu ndoto, imuha akaryo ko kumusaba ivyo yipfuzaga vyose. I Abami 3:5.

-Indoto yakoreshejwe mu kuyobora abanyabwenge ngo basubire mu gihugu cabo baciye mu nzira itandukanye kubera umwami mubi. Matayo 2:12-13

Izo ni ingero nkeyi gusa mu ngero nyinshi z'ingene Imana ivugana n'abantu biciye mu ndoto. Urashobora kuronka ubundi burorero uko ubandanya kwiga ubwo buryo bwo kuyobora mw'Ijambo ry'Imana.

AMAYEREKWA

Iyerekwa risa n'indoto ariko ritandukanye kuko uri maso. Ni nk'ukurota ata n'umwe asinziriye. Ivyo umuntu abona bishobora kubonwa n'amaso y'impwemu be n'amaso y'umubiri. Ivyo bisigura ko mu vy'ukuri ushobora kutabibona n'ijisho ryawe ry'akameremere, ariko Imana ikaguha ishusho y'ikintu kiri mu mpwemu yawe.

Ibi bikurikira ni bikeyi mu ngero nyinshi zo muri Bibiliya aho iyerekwa ryakoreshwa n'Imana kugira ngo ivugane n'umuntu:

-Imana yabonekeye Aburhamu mu iyerekwa, imusezeranira isezerano rikomeye. Itanguriro 15

-Igitabo ca Daniyeli cuzuyemwo ivyo yeretswe (nk'uko nyene n'indoto). Imana yakoresheje ivyo mu guhishura ibintu vyinshi vyerekeye kazoza k'isi. Yavuganye n'abandi bahanuzi benshi bo mw'Isezerano rya Kera biciye mu vyo yeretswe.

-Imana yahaye Petero iyerekwa ku bijanye n'uko bikenewe kujana Inkuru Nziza mu mahanga y'abanyamahanga. Ivyakozwe n'intumwa 10

-Imana yahamagaye Paulo i Makedoniya biciye mu iyerekwa. Ivyakozwe n'intumwa 16:9.

-Imana yavuganye na Paulo mw'ijoro biciye mu iyerekwa. Ivyakozwe n'intumwa 18:9-10.

-Igitabo ca nyuma muri Bibiliya, Ivyahishuriwe Yohana, gishingiye ku vyo Intumwa Yohani yabonye.

IJWI RYUMVIKA

Imana yavuganye na Paulo mw'ijwi ryumvikana igihe yariko aragenda mu nzira ija i Damasiko. Ushobora gusoma iyo nkuru mu Vyakozwe n'intumwa ikigabane ca 9:

Aca agwa hasi, ijwi rimubwira riti: «Sawuli, Sawuli, untoteza iki?»

Na we ati: «Uri nde Mukama?» Uhoraho aramwishura ati: «Ndi Yezu, uwo uriko uratoteza; biragoye gutera amaguru ku nkoko. (Ivyakozwe n'intumwa 9:4-5).

Imana kandi ivugana na Samweli mw'ijwi ryumvikana:

Uhoraho araza, arahagarara, ahamagara nk'uko yahora ati: «Samuweli!»

Samweli. Samweli aramwishura ati: «Vuga, kuko umugaragu wawe ngumva.»

(I Samweli 3:10)

Bibiliya yuzuye itangazo ngo "kandi Imana yaravuze" canke amajambo yerekeye ukuri .

ko Imana "yavuze" canke "yategetse." Akenshi iryo ryari ijwi ryumvikana. Ariko hariho irindi jwi riciramwo .

Imana iravuga. . .

IJWI RY'IMBERE RYA MPWEMU YERA .

Kenshi kuruta ijwi ryumvikana, Imana ikoresha ijwi ry'imbere rya Mpwemu Yera mu kuvugana n'umuntu. Ivyo vyitwa «kurongorwa na Mpwemu»:

Abarongorwa na Mpwemu w'Imana bese ni bo bana b'Imana. (Abaroma 8:14).

"Kurongorwa na Mpwemu" bifata ubuzima bw'impwemu mu bayoborwa. Umushaha wapfuye mu vyaha, utagira ubuzima bw'impwemu, ntushobora kurongorwa na Mpwemu Yera. Kurongorwa na Mpwemu navyo bifata ko udashobora kwiyobora. Mwarize mu bigabane vyabanje ko ivyo ari ukuri.

Iyo ubonye ivuka rishasha ry'agakiza, Imana iraguha impwemu nshasha yemera amajambo yayo:

Nzobaha umutima musha, mbashiremwo impwemu nshasha: nzobakura umutima w'ibuye mu mibiri yanyu, mbahe umutima w'inyama. Kandi nzoshira impwemu yanje muri mwebwe. . . (Ezekiyeli 36:26-27).

Iyo urongowe na Mpwemu, ishaka ry'Imana rimenyeshwa mpwemu wawe na Mpwemu Yera. Kimwe mu bikorwa vya Mpwemu Yera ni uburongozi:

Ariko we Mpwemu w'ukuri niyaza, azobayobora mu kuri kwose, kuko atazovuga ivyo yiyumviriye, azovuga ivyo yumvise vyose, kandi azobamenyesha ibizoza. (Yohani 16:13).

Impwemu y'umuntu ni uwo « muntu yihishije wo mu mutima » Petero yavuze (I Petero 3:4). Iyo Imana ivugana n'umuntu w'imbere iba ivugana n'impwemu yawe. Umwanditsi w'Imigani yavuze ko impwemu y'umuntu ari itara canke itara ry'Umukama:

Impwemu y'umuntu ni itara ry'Umukama. . . (Imigani 20:27).

Mu isi kavukire, ubuji buragufasha kubona mu mwiza. Mw'isi y'impwemu, Imana ikoresha ubuji bw'impwemu yawe kugira ngo iyobore intambwe zawe ku bugombe bwayo. Ni we amurikira kandi akayobora biciye mu mpwemu yawe.

Igihe kimwe mu rugendo rw'ubwato Intumwa Paulo yaragabishije umukuru w'ubwato ati:

Mushingantahe, ndabona ko uru rugendo ruzoba rurimwo ibikomere n'ivyago vyinshi, atari ivy'ibintu n'ubwato gusa, ariko n'ubuzima bwacu. (Ivyakozwe n'intumwa 27:10)

Paulo ntiyavuze ngo «Nabonye iyerekwa». Ntiyavuze ko yarose canke ko Imana yamuvugishije mu buryo yumvikana. Impwemu yiye yari ifise intahe iva ku Mana kandi iyo ntahe yagaragaye ko ari iyo ukuri.

Utegerezwa kumenyereza impwemu yawe kugira ngo ushobore kwumva Imana. Igihe kinini gikoreshwa mu guteza imbere ubwenge biciye mu kwigisha. Igihe kinini gikoreshwa mu guteza imbere umubiri biciye mu kwononora imitsi no mu gukina umupira w'amaguru. Ariko kenshi, umwanya mutoyi ni wo umara mu gutera imbere mu vy'impwemu. Impwemu yawe irashobora kwigishwa nk'uko nyene ubwenge bwawe bwigishwa. Impwemu yawe irashobora gukura mu nkomezi zo mu vy'impwemu nk'uko nyene umubiri wawe ushobora kwubakwa no kumenyerezwa. Umenyereza impwemu yawe mu kuzirikana Ijambo ry'Imana:

Ico gitabo c'ivyagezwe ntikize kive mu kanwa kawe; ariko wame uzirikana ku murango no mw'ijoro, kugira ngo witondere ivyanditswemwo vyose, kuko ari ho uzohezagira inzira yawe, kandi ni ho uzororanirwa. (Yosua 1:8).

Imana kandi ikoresha ijwi ryo mu mutima rya Mpwemu Yera kugira ngo yemeze ijwi ryawe ryo mu mutima. Ijwi ryo mu mutima ni ukumenya imbere mu mutima iciza n'ikibi vyatanzwe n'Imana.

Inyiyumvo ni ijwi ry'umubiri. Imana ntikoresha ingene wiyumva kugira ngo ikuyobore. Umubiri ni umwansi w'impwemu, ni co gituma inyiyumvo zishobora kuguhenda.

Imvo n'imvano ni ijwi ry'ubwenge. Inzira z'Imana akenshi zirarengeye ubwenge bw'umuntu. Ivyiyumviro vyawe birarengeye cane ivyawe.

Ijwi ryo mu mutima ni ijwi ry'impwemu y'umuntu, rikwemeza kandi rikakuyobora ku bugombe bw'Imana butunganye. Mpwemu Yera avugana n'impwemu yawe. Impwemu iratsindisha ijwi ryo mu mutima. Biciye muri ivyo niho muhuzwa n'ubugombe bw'Imana. Iyo Mpwemu Yera avugishije impwemu yawe, ijwi ryo mu mutima riracirwa urubanza, ariko niwabandanya kurirengagiza, ijwi ryo mu mutima ryawe rirashobora "gusha." Ivyo bisigura ko bikomera ku kwemera kwa Mpwemu Yera:

. . . kuko ijwi ryabo ryo mu mutima ryaturike n'icuma gishushe. . . (I Timoteyo 4:2)

Igitabo c'Imigani kirimwo imirongo myinshi yerekana ko Imana igenzura ivyiyumviro vyo mu mutima n'ijwi ryo mu mutima ry'umuntu kugira ngo imuyobore mu bugombe bwayo:

Ivyiteguro vy'umutima mu muntu, n'inyishu y'ururimi, biva ku Mukama. (Imigani 16:1).

Umutima w'umuntu ni wo wiyumvira ingendo yiwe, ariko Umukama ni we ayobora intambuko ziwe.

(Imigani 16:9).

Umutima w'umwami uri mu kuboko kw'Umukama nk'inzuzi z'amazi, ni we awujana aho ashatse hose. (Imigani 21:1).

IMPANO ZA MPWEMU YERA .

Ingabire z'impwemu zikoreshwa n'Imana mu kuvugana n'umuntu. Ingabire z'impwemu ni ubushobozi budasanzwe butangwa na Mpwemu Yera. Ingabirano zitari nke muri izo zituma ushobora kuronka uguserukirana n'Imana.

Hariho ingabire y'indimi Imana ikoresha mu kuvugana n'umuntu mu rurimi atazi. Insobanuro iva ku Mana irakurikira kugira ngo ubutumwa buhindurwe. Ururimi rw'amasengesho rwa Mpwemu Yera (izindi ndimi) narwo rukoreshwa na Mpwemu kugira akuyobore ku bugombe bw'Imana. Igihe utazi gusenga ku bijanye n'ubugombe bw'Imana, senga mu zindi ndimi kandi. . .

. . . Ilesa imitima irazi ikiri mu vyiyumviro vya Mpwemu, kuko nkuko Imana igomba ari we asengera abera. (Abaroma 8:27).

Hariho kandi ingabire y'ubuhanuzi izana ubutumwa buva ku Mana buca bushika ku bantu bayo. Hariho ingabire yitwa ugutahura Imana ikoresha mu kuvugana n'abantu ku bijanye n'impwemu zikora mu bandi. Imana kandi iravugana n'abandi biciye ku ngabire z'ubwenge n'ubumenyi. Izo ngabirano zituma umuntu agira ubumenyi buva ku Mana ku bijanye n'abantu be n'ibintu birenze ivyo ubwenge busanzwe bumenya.

UBURONGOZI BUTANDUKANYE

Ubundi buryo bubiri bwo kuyobora Bibiliya ni ugutera ubupfindo be n'ugukoresha ubwoya bw'intama. Ivyo vyose twabiganiriyeko mu bigabane vyabanje. NK'uko twavyize, gutora ubupfindo bwari uburyo bwo gutera imbere. Yakoresha gusa imbere y'ugutanga Mpwemu Yera mu buryo bushasha. Ikoreshwa ryaryo ntirisubira kwandikwa inyuma y'aho ubusuku bwo kuyobora bwa Mpwemu Yera bubonetse (Ivyakozwe n'intumwa 2). Twaramenye yuko ubwoya buvugwa rimwe gusa muri Bibiliya. Yakoreshejwe na Gideyoni mu gihe c'amagume akomeye y'igihugu. Cari ikimenyetso c'igitangaza cakoreshwa mu kwemeza, atari mu kuyobora.

IMANA NTIGIRA IMBIBE .

Imana ntiyama ivuga mu buryo bumwe gusa. Turagerageza guhagarika Imana ku citegererezo kimwe. Kubera ko Imana yoba yaravuze mu buryo bumwe rimwe, keshi twizera ko izokwama ivuga mu buryo bumwe nyene. Ariko nk'uko twavyize muri iki gice, Imana ifise uburyo bwinshi bwo kuvugana n'umuntu. Imana ntiyigera igarukira ku citegererezo kimwe. Rimbura izi ngero:

MOSE:

Igihe Musa yariko ararongora ihanga rya Isirayeli bajabuka uruzi rw'inyuma rw'ikiyaga baja mu gihugu Imana yabasezeraniye, guha amazi abantu imiliyoni zibiri vyari ikibazo gikomeye. Igihe kimwe Imana yabwiye Musa ngo akubite inkoni yiwe ku rutare. Amaze kubigira, amazi arasuka ava mu rutare. Ikindi gihe Abisirayeli bari bafise inyota Imana yashaka ko Mose

avugana n'urutare. Ahubwo Musa yakubita urutare nk'uko yari yarabigize mbere. Ivyo ntivyahimbara Imana, Musa aca arahanwa. Iyi nkuru irerekana akamaro ko kurindira ubuyobozi buva ku Mana mbere n'igihe umuntu ahanganye n'ikintu amenyereye. Imana ntigarukira ku citegererezo ico ari co cose c'imbere mwacyemwo.

(Iciyumviro: Woshobora kwibaza ko Imana itagize ubutungane mu guhana Musa ku kintu gitoyi nk'ugukubita urutare aho kurubwira. Urutare rwari rufise insobanuro y'ikigereranyo. Rwari rugereranya Umwami Yesu Kristu n'amazi mazima y'ugucungura yari guturika biciye mu Urupfu rwiwe Yesu gwakubiswe rimwe rizima Nta kindi gikenewe cari gikenewe. vyatumye igicumuro ca Musa kiba kinini cane.)

ELIYA:

Imana yakoresheje uburyo bwinshi budasanzwe kugira ngo ivugane n'Umuhanuzi Eliya. Igihe kimwe Eliya yarashikiwe n'ibintu bidasanzwe vyerekana akamaro ko kumenya ijwi ry'Imana. Eliya yabwiwe ngo agende ahagarare ku musozi kanaka arindire ko Imana ivugana nawe. Ivyo ni vyo vyabaye:

Uhoraho ararengana, umuyaga mwinshi kandi ukaze usabura imisozi, ibitandara biramenagura imbere y'Umukama; ariko Umukama ntiyari mu muyaga, inyuma y'uwo muyaga haza umutingito; ariko Umukama ntiyari muri nya nyamugigima; Inyuma y'umutingito w'isi haza umuriro, ariko Umukama ntiyari muri uwo muriro; (I Abami 19:11-12)

Hariho ibintu bitari bike bitangaje vyabaye muri icyo nkuru. Haca haba umuyaga, umutingito n'umuriro. Ubwo bwari uburyo Imana yari yarakoresheje imbere y'aho mu kuvugana na Eliya. Ariko kuri iyi nshuro, Imana ntiyavuze mu bintu vyose vy'ubuninahazwa vyabaye. Yavuze mw'ijwi ritoyi ry'agahomerabunwa. Ivyo vyari gushobora kuba ijwi ryumvikana canke ijwi ryumvikana mu mpwemu ya Eliya.

PAWULO:

Imana yakoresheje uburyo bwinshi bwo kuyobora Intumwa Paulo mu gihe c'ubumisiyonari bwiwe:

-Mu nzira i Damasiko Paulo yarongowe n'umuco wakayangana n'ijwi rivuye mw'Ijuru. Ivyakozwe n'intumwa 9:1-8.

-Igihe umugambi wo kwica Paulo wateguwe, yaragabishijwe n'abizera bakoreshejwe n'Imana kugira bamufashe guhunga. Ivyakozwe n'intumwa 9:20-25.

-Barunaba yakoreshejwe n'Imana mu gushinga imigenderanire hagati ya Paulo n'abandi bigishwa. Ivyakozwe n'intumwa 9:20-28

-Abizera barakoreshejwe n'Imana kugira ngo bafashe Paulo guhunga Abagiriki barakaye. Ivyakozwe n'intumwa 9:29-30.

-Igihe Paulo yahura n'umupfumu, Imana yamuhaye ugutahura kugira ngo azane ugucungurwa. Ivyakozwe n'intumwa 13:6-12.

-Isengesho na Mpwemu Yera vyayoboye Paulo mu gikorwa c'ubumisiyonari kidasanzwe. Ivyakozwe n'intumwa 13:2-4.

-Ubuhanuzi bwite bwa Agabo bwaremeje ivyashikiye Paulo vyari bitegereje i Yeruzalemu. Ivyakozwe n'intumwa 21:10-14.

-Imana yavuganye na Paulo mu ndoto no mu vyo yeretswe. Ivyakozwe n'intumwa 22:18; 26:19; 27:23-24

-Urugi rw'igikorwa c'Umukama rukora neza rwatumye Paulo ahindura imigambi yiwe bwite. I Ab'i Korinto 16:8-10.

FILIPO:

Umumarayika w'Uhoraho abarira Filipo ati: «Haguruka, ugende werekeza i bumanuko, ku nzira imanuka iva i Yeruzalemu ija i Gaza, ari ho bugaragwa.

Nuko arahaguruka, aragenda; kandi ehe umugabo w'Umunyetiyopiya, umusirikare w'ubukuru bukomeye yari ku ngoma ya Kandake, umwamikazi w'Abanyetiyopiya, yari afise ubutunzi bwiwe bwose, kandi yari yaje i Yeruzalemu gusenga, yariko aragaruka.

yicaye mu mukogote wiwe asoma igitabu ca Yesaya umuhanuzi. Mpwemu abarira Filipo ati: «Ni wegere uriya mukogote, ugendane nawo.» (Ivyakozwe n'intumwa 8:26-29).

Imana yavuganye na Filipo ubwa mbere biciye ku mumarayika. Ubwa kabiri avuga biciye muri Mpwemu Yera Filipo aca arishura ubwo nyene. Ntiyarindiriye kwemezwa n'umumarayika igihe Imana yavugaga ubwa kabiri kubera gusa ubwo buryo bwari bwakoreshejwe mbere.

DAWIDI:

Igihe Dawidi yari akiri umusore, yararwanye umwansi w'abasavyi b'Imana yitwa Goliyati. Naho Goliyati yari igihangange kandi afise ibirwanisho vyinshi, Imana yabwiye Dawidi kudakoresha ibirwanisho vya kera vyo kurwana. Ahubwo Dawidi yarakoresheje umuheto. Mu ntsinzi y'ubuninahazwa, Dawidi yaramanuye umwansi n'irasa rimwe ryari rirongowe neza rimutera mu ruhanga. Mu myaka ya nyuma Dawidi yari gushobora kwicwa n'igihangange citwa Isibibenobu iyo umuhungu wa mushikiwe Abishayi ataza kumufasha. Twoba dukwiye gushika ku cyumviro c'uko Imana yari kumwe na Dawidi igihe yahura na Goliyati, mugabo ntiyari kumwe na Dawidi igihe yahura na ca kigatanya ca kabiri? Oya, Imana yakoresheje gusa uburyo butandukanye. Ubwa mbere Imana yakoresheje ubuhinga bwa Dawidi n'umuheto. Ubwa kabiri Yakoresheje ubuhinga bwa Abishayi bwo mu gisirikare.

Iyo Imana itahisemwo kukuvugisha nk'uko yabigize kera, ntucike intege. Nimba ubugombe bwiwe kuri wewe mu gihe nk'ico butasa n'uko bwari mbere, ntuvyiyumviremwo. Imana ntibujijwe gusa ku buryo bumwebumwe bwo kuvugana n'abandi. Umuremyi akomeye kandi ni Umumenyeshamakuru akomeye. Uburyo akoresha nta n'aho bugarukira.

UMWIMENYEREZO

1. Wandike Umurongo w'Ingenzi ukoresheje mu mutwe.

---

2. Tanga imwe mu ngero nyinshi zo mu Vyanditswe twavuze muri iki cigwa zemeza ko Imana idafise aho igarukira kandi ko idahora ivuga mu buryo bumwe.

---

3. Nimushire ku rutonde uburyo cumi na bubiri buvugwa muri iki gice nk'uburyo bwo muri Bibiliya Imana ikoresha mu kuvugana n'umuntu.

---

4. Soma aya majambo akurikira. Nimba iyo mvugo ari Ukuri, wandike urudome T ku ruhande rwatanzwe imbere yayo. Nimba ijambo ari Ikinyoma, wandike urudome F ku kibanza c'ubusa catanzwe imbere yayo.

a. ____ Niwahura n'"urugi rwugarijwe" bisigura ko utegerezwa kuba warabuze urw'Imana

azogira.

b. ____ Yesu ntiyasenze ubugombe bw'Imana kuko yari asanzwe abizi.

c. ____ Yozefu yumvise ko ari umunyavyaha w'ibintu maze arabishavura.

d. ____ Ibintu ni vyo vyerekana neza ubugombe bw'Imana.

e. ____ Yona yarakoresheje ibintu kugira ngo ashitse ubugombe bwiwe aho gushitsa ubugombe bw'Imana

azogira.

f. ____ Ubundi buryo Imana ikoresha mu guhanahana amakuru buzokwama buhuye n'ivyo yanditse .

Ijambo.

(Inyishu z'ibibazo ziboneka ku nsozero y'igice ca nyuma c'iki gitabu.)

KU BIBAZO VYO KWIGA

1. Iga amasengesho akurikira kugira ngo ubone ubuyobozi:

Zaburi 25:4.

Ab'i Kolosayi 1:9.

Zaburi 86:11 .

Ab'i Kolosayi 4:12

Abanyefeso 6:18-20.

2. Imana imenyeshya umuntu ubugombe bwayo, ariko rimwe na rimwe umuntu arihuta cane mu gufata ingingo. Iga ingero zikurikira z'abantu bakoze vyihuse cane, ntibareke Imana ibone akaryo ko kubamenyeshya ubugombe bwayo:

Musa yica Umunyamisiri: Kuvayo 2

Isezerano rya Yosua n'Abanyagibeyoni: Yosua 9

Aburahamu na Ishimayeli: Aburahamu ntiyarindiriye umuragwa yasezeranywe:
Itanguriro 16

3. Soma igitabu c'Ivyakozwe n'Intumwa. Kora urutonde rw'uburyo butandukanye Imana yavugana n'abantu mw'ishengero rya mbere.

IGICE C'INDWI

ISHAMBA RIRACARIKO RIRASHA

INTUMBERO:

Uhejeje iki gice uzoshobora:

- Kwandika Umurongo w'Ingenzi mu mutwe.
- Gutanga urutonde rw'intambwe zo kuronka ubugombe bw'Imana.
- Gusigura ingene umuntu yogira icizigiro c'ivyo Imana igomba.
- Gusaba imfunguruzo zitatu zifasha kuronka ubuyobozi buva ku Mana.

UMURONGO W'INGENZI:

Izigire Uhoraho n'umutima wawe wose; kandi ntiwishingikirize ubwenge bwawe bwite. Mu nzira zawe zose umumenye, azokuyobora inzira zawe. (Imigani 3:5-6).

INTANGAMARARA

Mu gice ca mbere twasuzumye inkuru yo muri Bibiliya yerekeye ukuntu Imana yavugana n'umuntu kera. Ariko ikibazo ni iki, Imana iracavugana n'abantu muri iki gihe?

Intumwa Paulo yaravuze muri make ati:

Kera Imana yavuganye na ba sogokuruza incuro nyinshi no mu buryo bwinshi, ikoresheje abavugishwa n'Imana.

Muri iyi misi y'iherezo, yaraturugishije biciye ku Mwana wiwe, uwo yashinze kuba umuragwa wa vyose, uwo yakoresheje no kurema isi. (Abaheburayo 1:1-2).

Imana yaravuze mu buryo butandukanye mu bihe vya kera. Yarabandanije kuvugana n'abantu bo mu gihe ca Paulo. Paulo yavuze ko ubutumwa buhambaye kuruta ubundi bwose Imana yatangaje bwari biciye ku Mwana wayo Yezu Kristu.

IBIHE VYAHEZE: IGISAKA KIRASHA

Imana yamenyesheje ubutumwa bwayo mu bihe vya Bibiliya ikoresheje uburyo bwinshi. Uburyo bumwe yakoresheje buraboneka mu Kuvayo ikigabane ca 3:

Musa aragira amasho ya sebukwe Yetiro umuherezankuka w'i Midiyani, arayajana inyuma y'ubugaragwa, ashika ku musozi w'Imana, ari wo Horebu._

Umumarayika w'Umukama aramubonekera ari mu rubeya rw'umuriro hagati mu gisaka, aravye, abona igisaka kigurumana n'umuriro, ariko ntikisha.

Musa aravuga ati: «Ndakevye, ndabe iki gitangaza, mbone igituma ico gisaka kitasha.»

Umukama aramubona aregera kureba, aca aramuhamagara ari hagati mu gisaka, ati: «Musa, Musa!» (Kuvayo 3:1-4).

Imana ivuye mu giti c'umuriro kitaturitse, Imana yahamagaye Musa ngo akure ihanga rya Isirayeli mu buja bwa Misiri. Ego cane, Imana yaravugishije abantu mu bihe vya kera ata gukeka!

IGIHE C'UBU: IGISAKA KIRACARIKO KIRASHA

Ariko none, Imana yoba ikivugana n'abantu muri ubwo buryo bw'igitangaza muri iki gihe? Mbega ubwo buryo bwo kuvugana bwari busanzwe mu bihe vy'Isezerano rya Kera imbere y'uko kwuzuzwa Mpwemu Yera gutangwa?

Ico gisaka kiracariko kirasha! Ushobora kuba mu vy'ukuri utabona ubwo buryo bwihariye bw'ubuyobozi bwahawe Mose, ariko Imana iracariko iravugana n'abantu mu buryo bw'igitangaza nk'uko yabigize mu bihe vy'Isezerano rya Kera.

Mu Baheburayo 1:1-2 Paulo yerekanye ko Imana ikomeza kuvugana n'isi biciye kuri Yesu Kristo. Imana ntivuga gusa biciye mw'Ijambo ryanditse ryanditse ubuzima n'inyigisho za Yesu, ariko Yesu yarasezeranye ati:

Ariko rero, we, Mpwemu w'ukuri niyaza, azobayobora mu kuri kwose, kuko atazovuga ivyo yiyumviriye, ariko azovuga ivyo yumvise vyose, kandi azobamenyesha ibizoza. (Yohani 16:13) .

Mpwemu Yera abandanya kuvuga muri Yesu amenyesha ubutumwa bw'Imana ku muntu.

Inyuma y'ukuza kwa Mpwemu Yera mu Vyakozwe n'intumwa 2, amahishurirwa adasanzwe ava ku Mana yarabandaniye nk'uko vyari mu bihe vy'Isezerano rya Kera. Abantu bararota indoto, babona iyerekwa, baganira n'abamarayika, bumva ijwi ry'Imana ryumvikana, kandi babona ibindi bitangaza Imana ibahishuriye.

Uguhanahana amakuru kw'igitangaza kuva ku Mana ntikwahagaze n'ukuza kwa Mpwemu Yera. Mpwemu Yera gusa yongeyeko urugero rushasha rw'uburongozi. Ico kigero carimwo ubuyobozi bwo mu mutima, ugusenga nk'uko Imana igomba biciye mu rurimi rw'amasengesho rw'izindi ndimi, n'ingabire zidasanzwe z'impwemu Imana ikoresha mu kuvuga.

Igitabo ca nyuma ca Bibiliya, ari co Ivyahishuwe, ni inkuru yagutse y'iyerekwa Imana yeretse Intumwa Yohani. Gushika kw'iherezo ry'Ijambo ryayo ryanditse, Imana iriko irayaga n'umuntu mu buryo bw'igitangaza.

Imana irabandanya ivugana n'umuntu biciye muri ubwo buryo. Amateka y'ishengero ry'ubu arimwo ingero nyinshi zanditswe neza z'ibitangaza Imana yashikirije umuntu kubera. . .

Yezu Kristu ni we ari ejo, n'uyu musu, n'ibihe vyose. (Abaheburayo 13:8).

HAMWE HOBA ATAGISAKA KIHARI?

Ariko bigenda gute iyo Imana itahisemwo kuvugana nawe biciye mu buryo bw'igitangaza. None iyo utabonye indoto, iyerekwa canke igitangaza? Bimeze gute iyo atavugana nawe akoresheje ijwi ryumvikana canke akoresheje ingabire zidasanzwe zo kuvuga ubuhanuzi, indimi canke gusobanura? None iyo ata gisaka kigurumana?

Hari abantu barindira ubuzima bwabo bwose ihishurirwa ridasanzwe rivuye ku Mana. Abemera benshi cane baratakaza ubuzima bwabo, batagira ico bakora kandi batagira ico bakora, barindiriyeye ubutumwa bumwe budasanzwe canke buteye ubwoba buva ku Mana.

Ishengero rya mbere ntiriyabikoze. Baranezerwa igihe Imana yahisemwo kurongora biciye mu buryo bw'igitangaza, ariko mu ngingo nyinshi zo mu buzima bwa misi yose ntibayoborwa n'abamarayika, indoto n'iyerekwa. Yamara rero barateye imbere nk'inkomezi zikomeye ku Mana.

None, wokora iki iyo ata gisaka kigurumana? Ehe intambwe indwi zo kuronka ubugombe bw'Imana:

1. SENGA:

Nusenge usaba ubuyobozi bw'Imana mu buzima bwawe. Yesu yigishije abayoboke biwe ko igice c'akarorero k'amasengesho asanzwe ari ukugira ngo ubugombe bw'Imana bube:

Ubwami bwawe buze, ivyo ugomba birangurwe mw'isi nk'uko bikorwa mw'ijuru.

(Matayo 6:10).

Igihe usenga, nuserure icipfuzo ufise c'uko Imana yoguhishurira ubugombe bwayo. Musa yakoze ivyo:

None rero, ndakwinginze, nimba nagize ubutoni mu maso yawe, nyereka inzira yawe, kugira ngo ndakumenye, ngirire ubutoni imbere yawe, kandi umenye ko iri hanga ari igihugu cawe.» (Kuvayo 33:13).

Dawidi yakoze ibi:

Nyereka inzira zawe, Mukama; nyigisha inzira zawe. (Zaburi 25:4).

Saba ubukerebutsi kugira ngo uhitamo neza:

Nimba hari uwo muri mwebwe abuze ubwenge (mu kumenya ubugombe bw'Imana) nasabe .

Imana igabira bose cane, itagira umunezero; na we azobihabwa.

Ariko nasabe yizeye, adakekeranya. Kuko uwukekeranya ameze nk'umupfunda wo mu kiyaga utwarwa n'umuyaga ushushurizwa.

Uwo muntu ntaze yiyumvire ko azoronka ico azohabwa n'Umukama.

(Yakobo 1:5-7).

Gusaba amasengesho y'abandi bizera. Imana kenshi ihishura ubugombe bwayo biciye mu ngabire z'impwemu zikoreshwa mu makoraniro y'amasengesho y'imigwi. Paulo na Barunaba bararonse ivyemezo vy'uko bahamagawe mu gikorwa c'ubumisiyonari muri iryo koraniro.

2. Kwiga IVYANDITSWE:

Nurondere ubigiranye ubwira Ijambo ry'Imana ryanditse kugira ngo umenye nimba hari ubuyobozi butomoye butangwa ku bijanye n'ivyawe. Raba nimba hariho ingingo ngenderwako rusangi zo muri Bibiliya canke ingero z'ubuzima zikora.

Gutohoza Ivyanditswe ntibisigura kureka Bibiliya igafunguka maze ugafata umurongo wa mbere amaso yawe aguyeko nk'inyishu yawe. Gutohoza Ivyanditswe ni ugusuzuma Ijambo mu buryo burambuye no gushira mu ngiro ingingo ngenderwako zaryo ku ngingo utegerezwa gufata. Urugi rwose rwuguruye, akaryo kose, ubundi burongozi bwose wibaza ko buva ku Mukama, bikwiye kubanza kugeragezwa n'Ijambo ry'Imana ryanditse. Yezu yarakoresheje icyo ngingo ngenderwako. Igihe yageragezwa na Shetani ngo akore ibitandukanye n'ivyo Imana igomba, yarishura kenshi ati: «Vyanditswe...» (Matayo 4). Yarisuzumye vyose yisunze Ijambo ry'Imana ryanditse.

Uko urondera mu Vyanditswe, nurabe neza ko wiga imihango myinshi kugira ngo ubone ubuyobozi. Bimwe muri icyo twabishize ku rutonde mu gice c'iki kigabane kivuga ngo "Ivyo kwiga cane". Uko wiga ibi bice bizokwongereza ukwizera kwawe ko Imana ivuga vy'ukuri kandi ko ushobora kumenya ijwi ryayo.

3. WUMVIRE IJWI RY'IMBERE RYA MPWEMU YERA:

Biciye mu gusenga no mu kwiga Ivyanditswe, Imana ivuga ubugombe bwayo mu mpwemu yawe biciye mw'ijwi ry'imbere rya Mpwemu Yera. Ivyo twabiganiriyeko cane mu kigabane ca nyuma. Igice c'"ijwi rya Mpwemu Yera" ni ururimi rw'amasengesho rw'izindi ndimi. Iyo utazi neza ubugombe bw'Imana mu kintu, senga mu rurimi rw'amasengesho rwa Mpwemu Yera.

Mpwemu Yera arazi ubugombe bw'Imana butunganye kandi azosenga biciye muri wewe bihuye n'ubwo bugombe:

. . .Isesa imitima irazi ikiri mu vyiyumviro vya Mpwemu, kuko nkuko Imana igomba ari yo isengera abera. (Abaroma 8:27).

Ibuka--Yesu yavuze ko Mpwemu Yera "azokwereka ibizoza." Ivyo bisigura ko akuhishurira umugambi w'Imana. Niwe akuyobora nk'uko Imana igomba.

4. RONDERA IMPANURO Z'ABAKRISTU:

Nk'uko twabibonye mu kigabane ca nyuma, Imana ikoresha abajanama b'abakirisu kugira ngo bafashe abemera mu gufata ingingo. Bibiliya ivuga iti:

Aho ata inama iri, abantu baragwa; ariko iyo hari abajanama benshi, hari ubukiriro. (Imigani 11:14).

Inzira y'umupfapfa iratunganye mu maso yiwe, Ariko uwumva impanuro aba umunyabwenge. (Imigani 12:15).

Ni ngombwa ko abemera barondera impanuro ku bakirisu bahumuye gusa. Ntukigere urondera impanuro ku bahinga bo mw'isi canke ku baganga bo mu mutwe. Bazotanga impanuro zo mw'isi. Ni «impumyi zirongora impumyi»:

Muragowe, mwa ndongozi zihumye mwe! . . (Matayo 23:16).

Hahiriwe umuntu atagendera mu nama z'ababi. . .

(Zaburi 1:1).

Ntimwigere murondera impanuro ku bakirisu bashasha, kuko batazi utuntu n'utundi be n'uko batakomeye mu vy'impwemu.

Hari abantu baja gusa ku mujanama bizigiye ko azotuma bemeranya n'ivyiyumviro vyabo bwite. Uzoronka inyungu nkeyi mu guhanurwa nimba ari iyo nyifato yawe. Abizera bamwebamwe baragisha inama abajanama benshi bagereranya impanuro baronka. Basa n'abariko barakora ubushakashatsi kugira ngo bamenye ni bangahe bashigikiye ingendo imwe aho gushigikira iyindi. Ivyo si vyo bituma umuntu agira impanuro. Ikiruta vyose, mwame mwibuka ko impanuro zose z'umuntu zitegerezwa kuba zihuye n'Ijambo ry'Imana ryanditse.

5. SUZUMA IVY'IBIHE:

Nusuzume ibintu vyerekeye ingingo ukeneye gufata. Ivyo bikwiye kurimburwa mu bijanye n'ubuyobozi Imana itanga biciye mu gusenga, mu kwiga Ijambo, mu ijwi ry'imbere rya Mpwemu no mu mpanuro za gikirisu.

Ibintu ntibikwiye gukoreshwa vyonyene kugira ngo umuntu amenye ubugombe bw'Imana, ariko birasobanura ivyerekeye ingingo izofatwa. Rimwe na rimwe ibintu biratuma umuntu adashobora guhitamwo canke bikamuha akaryo ko kuronka ubuyobozi bushasha mu buzima.

6. KORESHA IMFUNGURUZO ZO MURI BIBILIYA ZIKUYOBORE:

Mu isi kavukire, imfunguruzo zirafungura inzugi. Mu isi y'impwemu, Imana yatanze imfunguruzo zo kwugururira urugi rw'ubugombe bwayo. Imfunguruzo ziboneka mu gitabu c'Imigani:

Izigire Umukama n'umutima wawe wose; kandi ntiwishingikirize ubwenge bwawe bwite. Mu ngendo zawe zose umwimenye, ni we azogorora inzira zawe. (Imigani 3:5-6).

Urufunguruzo rwa mbere: Kwizigira.

Ntutinye ivyo Imana yogusaba. Menya ko umugambi wiwe kuri wewe ari wo mwiza. Nta gukeka ko abantu bakwiye kuba bashoboye kwizigira uwuzotanga Umwana wiwe w'ikinege ngo abapfire. Ukwizigira kwawe kube ku Mukama, ntikube ku muntu;

Uko ni ko Umukama agize, at'Aravumwe umuntu yizigira abantu, akagira inkomezi z'umubiri, umutima wiwe ukava ku Mukama. (Yereimiya 17:5).

Urufunguzo rwa Kabiri: Ntukihebe ku Gutahura Kwawe.

Ntukishingire ku vyiye vyawe bwite vy'abantu. Ivyo ntibisigura ko ata kibanza co guca urubanza rw'ubwenge. Igitabo c'Imigani cuzuyemwo amabwirizwa yo gukoresha ugutahura n'ubwenge. Imana ntiriko iravuga ngo uhebe guca urubanza rubereye. Ariko aravuga gusa ntimwizigire gusa ivyiyumviro vy'abantu igihe muriko murarondera ubugombe bw'Imana.

Igihe Dawidi yariko asubiza isandugu i Yeruzalemu, ntiyasavye Imana ngo imurongore. Yarihetse ku bwenge bwawe bwite, atangura kwimurira ubwato mu buryo bushoboka kuruta ubundi bwose (II Samweli 6:1-7).

Ariko icyo si yo nzira y'Imana maze urubanza ruragwa. Vyari ubugombe bw'Imana gusubiza icyo sandugu i Yeruzalemu, ariko Dawidi ntiyari yarahuje ubugombe bw'Imana n'inzira yayo. Icyo ni ingingo ngenderwako ihambaye y'ubuyobozi.

Urufunguzo rwa gatatu: Mu nzira zawe zose umumenye.

Kwemera Imana mu buryo bwose ni ukuyubaha mu vyiye vyawe, mu majambo no mu bikorwa. Muhe ikibanza ca mbere mu buzima bwawe:

Kugira ngo muri vyose We ari we asumba abandi. (Ab'i Kolosayi 1:18).

Yosuwa yakoze ikosa rikomeye igihe «atasaba impanuro mu kanwa k'Uhoraho» ku bijanye n'isezerano yagiranye n'Abanyagibeyoni (Yosuwa 9). Ingingo yiye yatumye agira ubucuti n'ihanga ritibanga Imana, ikintu Imana yari yarabujije.

Ivyo bifunguruzo bitatu. . .

-Wizigire Uhoraho n'umutima wawe wose. . .

-Ntukihebe ubwenge bwawe bwite. . .

-Umumenye mu ngendo zawe zose. . . .

Izo mfunguruzo ni zo zifungura urugi. . .Kandi azoyobora inzira zawe.

7. HITAMWO INZIRA Y'UBWENGE:

Mu ngendo zivugwa cane cane mw'Ijambo ry'Imana ryanditse, utegerezwa kwama ufata ingingo ihuye n'Ijambo ryahishuriwe. Mu zindi ngendo, umaze gusenga, kwiga Ijambo, kwumviriza ijwi rya Mpwemu, kurondera impanuro, no gusuzuma uko ibintu vyifashe,

urashobora guhitamwo ukurikije “inzira y’ubwenge.” (Ibuka--wasenze usaba ubwenge buva ku Mana. Ubu rero urahitamwo ushingiyeye kuri ubwo bwenge).

Inzira y’ubwenge ni yo ihitamwo mu ngingo iyo ari yo yose itanga akaryo kanini ko gutera imbere mu vy’impwemu mu bijanye n’ubuzima bwose. Ni uguhitamwo guhuye n’ivyo Imana yahishuriye biciye mw’isengesho, Ijambo ryanditse, ijwi ry’imbere rya Mpwemu Yera, n’impanuro za gikirisu.

Ubushobozi bwo kumenya inzira y’ubwenge buragwira biciye mu gukura mu vy’impwemu:

Kuko n’igihe mwari mukwiye kuba abigisha, ariko murakeneye kwongera gukenera uwubigisha ivy’intango vy’ijambo ry’Imana;

Kuko umuntu wese anywa amata aba atazi ijambo ryo kugororoka; kuko ari uruyoya.

Ariko ivyokurya bikomeye n’ivy’abakuze, abamenyerejwe ubwenge bwabo kugira ngo bumenye gutandukanya iciza n’ikibi. (Abaheburayo 5:12-14).

Gukura mu vy’impwemu biva ku bucuti dufitaniye n’Imana, ugusenga no kuzirikana mw’ijambo ryayo ryanditse.

KWIZERWA N’IVYO IMANA IGOMBA .

Kandi amahoro (ubumwe bw’umutima buva) buva kuri Kristo aganze (akore nk’umucamanza ubudasiba) mu mitima yanyu-agafata ingingo kandi agatorera umuti n’iherezo ibibazo vyose bivyuka mu vyiyumviro vyanyu- (muri iyo nzira y’amahoro) ku vyo (nk’abagize umuryango wa Kristo) umubiri umwe nawe wahamagariwe (kubaho). . .

(Ab’i Kolosayi 3:15 Bibiliya Yera)

Umpire ni umuntu afise inshingano yo gusubiramwo umukino kugira ngo amenye nimba umukino uriko urakinwa hakurikijwe amategeko.

Mw’isi y’impwemu, amahoro y’Imana ni yo mucamanza w’ubugombe bw’Imana. Ivyo ukora n’ingingo ufata birasubirwamwo. Iyo bihuye n’ubugombe bw’Imana, uzogira amahoro mu mutima wawe. Igihe uzazaniwe canke ubabaye, ntugire ico ukora. Rindira gushika uronse amahoro yerekeye ingingo uriko urafata. Kubura amahoro ni ikimenyetso kiva ku musifuzi ko hari ikintu kitagenda neza:

Kuko Imana atari Imana y’umuvurungano, ahubwo ni iy’amahoro. . . (I Ab’i Korinto 14:33)

INTAMBWE KU GIHE

Ingingo imwe ya nyuma ihambaye mu bijanye n'ubugombe bw'Imana ni ukwemera ko Imana ihishura umugambi wayo intambwe ku yindi. Ivyo bisigura ko atahishura umugambi wose w'ubuzima bwawe, n'ibintu vyose, igihe kimwe. Imana ntivugana nawe rimwe gusa mu buzima bwawe. Ntushobora kugiranira ubucuti n'umuntu wisunze ikiyago kimwe gusa. Ubucuti ni inzira ikomeza yo guseruranira akari ku mutima. Imana irabandanya kuvuga, nawe ukarushiriza kugira ubushobozi bwo kumenya ijwi ryayo.

Imana irafise impamvu zo guhishura ubugombe bwayo intambwe ku yindi. Akenshi, ntuba witeguriye kumenya umugambi wose kubera ko woshobora kugutera ubwoba canke ukagutuma wumva ko udakwiriye igikorwa uri imbere.

Yezu yigeze kubwira abigishwa biwe ati:

Ndafise vyinshi vyo kubabwira, ariko ntimushobora kuvyihanganira ubu.

(Yohani 16:12) .

Imana yabwiye Isirayeli ko izotsinda abansi babo i Kanani "buke buke" uko bari biteguye kandi bashoboye kwitwararika igihugu gishasha yariko arabaha.

Imana nayo ntihishura umugambi wayo wose kuko dukunda kwiganyira ku bijanye n'ivyo muri kazozo. Bibiliya iragabisha iti:

Nuko ntimwiganyire ivy'ejo; kuko ejo hazokwiganyira ivyiwe. (Matayo 6:34).

Ntuhagarike umutima ku bijanye n'ivyo muri kazozo. Fata ingingo zikenewe gusa z'uyu musu. Kazozo kagenzurwa n'Imana. Ivyo ntibisigura ko udakwiye gutegura neza kazozo. Ariko ntukwiye kubihagarika umutima. Igihambaye ni ukubaho mu bugombe bw'Imana bwahishuriwe bw'uyu musu. Iga kwumva ijwi ryiwe mu ngendo yawe ya gikirisu ya misi yose. Kugenda ku musu ku musu mu bugombe bwiwe bituma umuntu agenda ubuzima bwose mu bugombe bwiwe.

Imana ntihishura umugambi wayo wose kuko ishaka ko wiga kubaho mu kwizera. Biroroshe gutera intambwe ya mbere iyo umuntu azi iyo inzira ijana. Si vyoroshe nk'uko gutera intambwe y'ukwizera mu bitazwi.

Bibiliya ivuga ku vyerekeye Aburahamu iti:

Ukwizera ni kwo kwatumye Aburahamu yumviye Imana, aho yahamagawe, akaja mu gihugu yari guhabwa iragi. arasohoka atazi iyo aja. (Abaheburayo 11:8).

Nta kintu coshobora kwubaka ukwizera Imana kuruta kugenda intambwe ku yindi. Gutera intambwe ku yindi nk'uko Imana ibihishura bisigura ko udashobora kwihuta cane. Musa yarihuse cane aca yica Umunyegiputa. Aburhamu yarateye imbere umugambi w'Imana, agerageza gusubirira Ishimayeli ngo abe umuragwa yatowe.

Igitabu ca Esiteri kirashimika ku kamaro ko kurindira Imana. Ihanga ry'Imana ryari mu kaga ko gutikizwa n'umubisha yitwa Hamani. Yari yasavye Umwami gutikiza Abayuda bose.

Umwamikazi Esiteri yari azi uwo mugambi. Yari azi ko atari ubugombe bw'Imana ko ihanga ry'Abayuda ritikizwa, mugabo ntiyagira ico akoze yihuta. Yarindiriye gushika Imana imuha umugambi hanyuma arindira umusi w'inyongera imbere yo kuvugana n'Umwami. Muri ico kiringo co kurindira hari ikintu gihambaye cabaye. Umwami yasanze Morudekayi, Umuyuda, yari yarokoye ubuzima bwiwe mu mugambi wo kumwica.

Ivyo bimaze kumenyekana, ni ho Esiteri ahishura umugambi wa Hamani wo gutera Abayuda. Umwami yarakoze ibintu biteye kubiri n'umugambi wa Hamani, Abayuda bararokoka, Hamani na we ahanwa kubera ikibi ciwe--ivyo vyose kubera ko Esiteri yarindiriye umusi umwe imbere y'uko akora.

IGISAKA KIRACARIKO KIRASHA

Mu buryo bw'impwemu, ico gisaka kiracariko kirasha. Imana iracatu yobora kandi yipfuzza kutubwira:

Unhamagara ndakwishure, nkwereke ibintu bihambaye kandi bikomeye utazi. (Yeremiya 33:3).

Imana ishaka guhishura ubugombe bwayo no kumenyesha imigambi yayo. Arabandanya kuyobora no kuyobora. Imana ni Imana idahinduka ivuga iyo uzokwumviriza gusa.

UMWIMENYEREZO

1. Wandike Umurongo w'Ingenzi ukoresheje mu mutwe.

---

2. Ni ikihe cizigiro Imana itanga iyo umwizera ariko arakora mu bugombe bwayo butunganye?

---

3. Ni ibihe bintu bitatu bifasha kumenya ivyo Imana igomba bivugwa mu Migani 3:5-6 ?

---

4. "Kwemera Imana" mu buryo bwose bisobanura iki?

---

5. Tanga urutonde rw'intambwe indwi zo kuronka ubugombe bw'Imana zivugwa muri iki kigabane.

---

6. Soma aya majambo akurikira. Nimba iyo mvugo ari Ukuri, wandike urudome T ku ruhande rwatanzwe imbere yayo. Nimba iyo mvugo ari Ikinyoma, wandike urudome F ku gicapo kiri imbere yayo.

a. _____ Uburyo bwiza cane bwo gukoresha Bibiliya kugira ngo tumenye ubugombe bw'Imana ni ugufungura .

it at random maze ufate umurongo wa mbere ukugaragara nk'inyishu yawe.

b. _____ Imana akenshi ihishura umugambi wayo wose w'ubuzima bwawe, n'ibintu vyose, muri kimwe .

guhishurirwa kw'igitangaza.

c. _____ Imana ntivuga uno musu biciye mu ndoto, mu vyo yeretswe, n'ibindi bisa n'ivyo .

uburyo bw'igitangaza.

(Inyishu z'ibibazo ziboneka mu nsozero y'igice ca nyuma c'iki gitabu.)

KU BIBAZO VYO KWIGA

1. Gereranya Imigani 3:5-6 n'Abaroma 12:1-2. Hariho amabwirizwa abiri meza muri buri gisomwa (ibintu vyo gukora) n'itegeko rimwe ribi (ikintu co kudakora). Ivyo ubishire ku rutonde rukurikira:

Imigani 3:5-6 Abaroma 12:1-2.

Itegeko ryiza:

Itegeko ribi:

Itegeko ryiza:

2. Rev. George Mueller yari umurongozi akomeye mu vy'impwemu yashinze yongera arayobora ikigo c'impfuyi mu Bwongereza n'ibikorwa bitandukanye vy'ubumisiyonari kw'isi yose. Mu vyanditswe vyiwe, Rev. Mueller yarashizeho uburyo bwiwe bwo kumenya ubugombe bw'Imana:

«Nshaka mu ntango gushiramwo umutima wanjye mu buryo butagira ubushake bwawo bwite ku bijanye n'ikintu kinaka.

Icenda kw'icumi c'ingorane ziri ku bantu ni hano gusa. Icenda kw'icumi c'ingorane zitsindwa iyo imitima yacu yiteguriye gukora ivyo Umukama agomba, uko vyoba biri kwose. Iyo umuntu ari muri iyo nzira vy'ukuri, akenshi ni inzira ntoyi gusa yo kumenya ubugombe bwiwe.

Ivyo maze kubikora, sinsiga ingaruka ku nyiyumvo canke ku cyumviro kimwe. Iyo mbigize gutyo, nca nigira uwushobora kwihenda cane.

Nshaka ubugombe bwa Mpwemu w'Imana biciye mw'Ijambo ry'Imana canke mu bijanye n'ijambo ry'Imana. Mpwemu n'Ijambo bitegerezwa guhurizwa hamwe. Iyo nsuzumye Mpwemu wenyene ata Jambo, n'ukwihenda gukomeye n'ukwihenda gukomeye. Iyo Mpwemu Yera atuyobora na gato, azobikora nk'uko Ivyanditswe bivuga kandi ntazokwigera abivuguruza.

Igikurikira, ndazirikana ibintu vy'ubutungane. Ivyo kenshi vyerekana neza ubugombe bw'Imana bujanye n'Ijambo ryayo na Mpwemu wayo. Ndasaba Imana mw'isengesho ngo imenyeshye ubugombe bwayo neza. Gutyo, biciye mu gusenga, mu kwiga Ijambo no mu kuzirikana, ndashika ku rubanza rw'ibigirankana rushingiye ku bushobozi bwanje n'ubumenyi mfise, kandi iyo ubwenge bwanje bufise amahoro gutyo kandi bukabandanya gutyo inyuma y'ugusubiramwo kabiri canke gatatu, ndabandanya . nk'uko bibereye.

Mu bintu bitagira akamaro no mu gucuruza birimwo ibibazo bihambaye cane, nasanze ubu buryo buhora ari bwiza."

3. Imana yatanze amasezerano menshi mw'ijambo ryayo ku bijanye n'uburongozi. Iga ibi bitabu bikurikira:

Zaburi 3:8; 5:8; 25:5,9:12; 27:11; 31:3; 32:8; 37:23; 48:14; 61:2; 73:24; 78:52,72; 85:8, 13; 107:7; 139:10,24; 142:3; 143:10

Imigani 3:6; 4:11; 8:20; 11:3,15; 16:9; 21:29; 23:19

Umusiguzi 10:10

Yesaya 45:13; 58:11; 61:8.

Yohana 10:3; 16:13

Abanyefeso 5:17

Ab'i Kolosayi 1:9; 4:12

4. Kimwe mu bigereranyo bikomeye vy'uburongozi ni uko Imana yayoboye ihanga rya Isirayeli kuva mu Misiri gushika mu gihugu c'isezerano. Ivyo urashobora kubisoma mu mirongo ikurikira:

Kuvayo 13:17, 18, 21: 15:13 .

Gusubira mu vyagezwe 8:2, 15; 29:5; 32:10;

I Ngoma 11:2.

II Ngoma 25:11

II Samweli 5:2.

Nehemiya 9:12

Zaburi 77:20; 78:14, 53; 80:1; 106:9; 107:7; 136:16

Yesaya 48:21; 63:12-14

Yeremiya 2:6, 17 .

Abaheburayo 8:9.

5. Ehe akarorero koroshe umuntu akwiye gukurikiza igihe afata ingingo:

-Ibivuguruzanya: Raba neza ko ata bivuguruzanya n'ijambo ry'Imana biri mu ngingo uriko urafata.

-Gucungera: Gucungera inyiyumvo zawe. Ntufate ingingo mu ishavu, mu kwihebura, mu bwoba, n'ibindi bishingiye ku kuntu wiyumva muri ico gihe.

-Impanuro: Rondera impanuro ziva ku Mana ku bijanye n'ingingo.

-Ivyabaye: Gusuzuma ibintu vyiza n'ibibi bijanye n'ingingo. Imana kenshi ikoresha ibintu kugira ngo iyobore ubuzima bwawe.

-Iguhatarwa: Sesangura ivyo ukunda cane. Rimwe na rimwe, Imana iraguha icipfuzo gikomeye co gukora ikintu kugira ngo ikuyobore ku bugombe bwayo. Nimba bivuye kuri We, bizoba .

mwame muhuye n'ijambo ryiwe.

-Ijwi ryo mu mutima: Suzuma uburyo bwawe bwo kugabisha bwo mu mutima--ijwi ryawe ryo mu mutima--ari ryo nkengeri Imana iguhaye ikumenyesha nimba uriko uraja mu nzira nziza.

-Ubunzerewe: Umenye neza ko ufise amahoro ya Mpwemu Yera ava iyo ufashe ingingo zibereye.

IGICE C'UMUNANI

IMIGENZO ITEYE AMAKENGA

INTUMBERO:

Uhejeje iki gice uzoshobora:

- Kwandika Umurongo w'Ingenzi mu mutwe.
- Gusigura ico ijambo "imigenzo iteye amakenga" risobanura.
- Gutanga ubuyobozi bwo mu Vyanditswe bwo gufata ingingo ku bijanye n'imigenzo iteye amakenga.
- Gutandukanya "umuvukanyi agoyagoya" n'"umuvukanyi akomeye."
- Gutanga ubuyobozi bwo mu Vyanditswe bwo gufata "umuvukanyi agoyagoya kuruta."
- Gutanga ubuyobozi bwo mu Vyanditswe bwo gutorera umuti ukutumvikana hagati y'abizera.
- Gutanga ubuyobozi bwo mu Vyanditswe bwo gutorera umuti amahane hagati y'abizera.

UMURONGO W'INGENZI:

Nuko iyo murya, canke munywa, canke mukora ikindi kintu cose, mube mukora vyose guhimbaza Imana. (I Ab'i Korinto 10:31)

INTANGAMRARA

Iki gice kivuga ku gufata ingingo ku bijanye n'imigenzo iteye amakenga. Ijambo rirasobanurwa kandi ikiganiro kirimwo amabwirizwa yo guhangana n'imigenzo iteye amakenga, guhangana n'abavukanyi bagoyagoya, gutorera umuti ukutumvikana hagati y'abizera, no gutorera umuti ibicumuro.

IMIGEREREZO IRI MU BIBAZO

Mu muco wose hariho imigenzo imwe imwe iteye amakenga. Ivyo ni ibikorwa bitavugwa mu Vyanditswe mu buryo budasanze ko ari bibi canke ko ari vyiza ku muyoboke wa Yesu.

Ushobora kwiyumvira bitagoranye mwene iyo migenzo mu muco wawe bwite. Bishobora kubamwo ibikorwa vyo kwisamaza canke ivyo kwisamaza. Bishobora kuba ari amashirahamwe canke amashirahamwe woshobora guhitamwo kujamwo. Ivyo bikorwa birimwo ingeso zimwe zimwe be n'uguhitamwo ivyo urya canke ivyo unywa. Bishobora kuba ari ibibazo vy'imisi yo gusengako canke imisi myeranda.

Womenya gute ubugombe bw'Imana ku bijanye n'imigenzo iteye amakenga kandi ubuyobozi butomoye ku bijanye n'ivyo bintu butatanze muri Bibiliya? Niwibaze ibi bibazo:

NONE BIBAHISHA IMANA?

Kumbure ingingo ngenderwako ihambaye kuruta izindi zo gucira urubanza umugenzo uteye amakenga ni ukubaza ikibazo ngo: «Mbega uraninahaza Imana?»

Bibiliya yerekana ko ivyo ukora vyose bikwiye guhimbaza Umukama:

Nuko iyo murya, canke munywa, canke mukora ikindi kintu cose, mube mukora vyose guhimbaza Imana. (I Ab'i Korinto 10:31)

Ivyo muvuga canke mu bikorwa vyose, mubikore mw'izina ry'Umukama Yezu, mukengurukira Imana Data muri we. (Ab'i Kolosayi 3:17).

Ivyo mukora vyose, mubikore bivuye ku mutima nk'abakorera Umukama, ntimube nk'abakorera abantu; Mumenye yuko Umukama azobaha ingororano ni iragi, kuko mukorera Umukama Kristu. (Ab'i Kolosayi 3:23-24).

NONE IVYO GUSHIMISHIJE NI IKI?

Ni kuki ushaka kwisuka muri uwo mugenzi? Ni imvo canke imvo n'iyihe ituma ubikora? Mbere n'igikorwa ciza gishobora gukorwa umuntu afise intumbero mbi. Nk'akarorero, Yakobo aratanga akarorero k'intumbero mbi yo gusenga:

Murasaba ntimuronke, kuko musaba nabi, kugira ngo mubishire mu vyipfuzo vyanyu. (Yakobo 4:3).

Gusenga nta gukeka ko atari bibi ariko imvo zituma umuntu asaba ibintu bimwebimwe ntizibereye. Ico kivyura umuntu kivugwa muri uwo murongo ni icipfuzo co gushitsa ivyipfuzo vy'ubusambanyi.

VOBA BIRI NKENEWE?

Paulo avuga yuko naho ibintu bimwebimwe bishobora gufatwa ko vyemewe (bitari ukurenga ku Ijambo ry'Imana ryanditswe), ukwiye kurimbura nimba vy'ukuri ari ngombwa. Avuga ati:

Vyose ndavyemerewe, ariko si vyose bigira ikimazi. . .

(I Ab'i Korinto 6:12)

VYOBA VYOBA BIZOTUMA GUKURA MU VY'IMPWEMU?

Ibikorwa vyinshi birashobora gutuma umuntu adakura mu vy'impwemu. Ibindi bikorwa birashobora gutwara umwanya ku buryo bishobora gutuma umuntu adakura mu vy'impwemu:

Abandi ni bo babibwe mu mahwa; nk'ukwumva ijambo.

Ariko imyitwarariko y'ivy'isi n'uguhendana kw'ubutunzi n'ivyipfuzo vy'ibindi, binjira mu muntu, bikanyoha iryo jambo, ntirikama imbuto.

(Mariko 4:18-19).

Imbuto zaguye mu mahwa ni abumva iryo jambo, ariko amaganya n'ubutunzi n'ibinezereza vyo kw'isi bikapfukirana, ntibamere imbuto. (Luka 8:14).

Niwibaze uti: «Ico gikorwa coba kizombuza canke kizotuma ntera imbere mu vy'impwemu?»

Ibikorwa bibangamira iterambere ry'impwemu bica bihinduka ibiremereye bibangamira isiganwa ry'impwemu Imana yashize imbere yawe:

Nuko rero, ko na twebwe nyene dukikijwe n'igicu kinini c'ivyabona, dushire ku ruhande ibituremereye vyose n'icaha kiduhungabanya bitagoranye, twiruke twihanganye isiganwa ryadushizwe imbere. (Abaheburayo 12:1).

NONE NI AKAMENYERO KO GUBA ABAJA?

Igihe uriko urimbura umugenzo uteye amakenga, wibaze uti "Uwo mugenzo woba uzompa umuja w'akamenyero?" Akamenyero ko guhindura umuntu ubuja ni akakugenzura. Uca wumva ko udashobora gukundana ataco ufise kandi ukaba ugorwa no kugiheba.

Paulo avuga ku bijanye n'ingeso zo guhindura abantu abaja ati:

. . .Vyose ndavyemerewe, ariko sinzoganzwa n'ikintu na kimwe. (I Ab'i Korinto 6:12)

Igikorwa cose gishobora gutuma umuntu agira ubuja ku mubiri, mu bwenge, mu vy'impwemu canke akamenyero gasaba umwanya w'agaciro, gikwiye kwirindwa.

NONE NI UGUSEZERANA?

Paulo arabaza muri II Ab'i Korinto 6:14 ati, "... umuco n'umwiza bifatanya gute?»

Woba uwo mugenzo uteye amakenga uriko urimbura uzoba ari uguseniyuka mu vy'impwemu? Woba uzoba uriko uragira uruhara mu bikorwa vy'isi canke wemera ingingo mfatirwako zayo mu gukora ico kintu? Bibiliya itegeka iti:

Nuko rero nimuve muri bo, mwitandukane na bo, ni ko Umukama agize, ntimukore ku kintu gihumanye; nanje nzobakira.

(II Ab'i Korinto 6:17)

VYOBA BIZOTUMA BIGERAGEZA?

Yesu yatwigishije gusenga ngo "ntudujane mu bigeragezo." Nta co bimaze gusenga iri sengesho hanyuma ukoresheje igikorwa giteye amakenga ukishira mu kibanza c'ikigeragezo n'ibigirankana. Bibiliya iragabisha iti:

Ntihagire uwugeragezwa ngo avuge ati: «Nageragejwe n'Imana», kuko Imana idashobora kugeragezwa n'ikibi, kandi nta n'umwe igerageza;

Ariko umuntu wese ageragezwa iyo akwezwe n'irari ryiwe akaryosharyosha.

Maze iyo irari risamyeye inda, rikavyara icaha; igicumuro na co iyo kirangiriye kivyara urupfu. (Yakobo 1:13-15).

Igerageza ritandukanye n'ikigeragezo c'ukwizera. Ikigeragezo c'ukwizera kibaho iyo umwizera ahanganye n'ikintu kigoye ata kosa ryiwe bwite. Ivyo bintu biragerageza ukwizera kwiwe mu Mana. Imana iremera ibigeragezo kugira ngo bikomeze ukwizera kwawe kandi bizane ugukura mu vy'impwemu.

Ariko Imana ntigerageza umuntu. Igerageza ni icipfuzo co gukora ikibi. Ibigeragezo biza iyo udacungera neza iviyumviro vyawe n'ibikorwa vyawe canke iyo satani ikwegereye ikibi. Hari ingeso ziteye amakenga zishobora kugushira mu bihe vy'ibigeragezo. Iyo wemeye ikigeragezo, irari rivamwo icaha, icaha na co kivamwo urupfu rwo mu mpwemu.

MBEGA BITANGA INSHONGO Y'IKIBI?

Woba uwo mugenzo uriko urimbura woba utuma abandi babona ko ari ikibi? Bibiliya itegeka iti:

Mwirinde ikibi cose kigaragara. (I Ab'i Tesalonike 5:22)

VOBA BIRIKO BIRI MU MUTIMANA WAVE?

Igihe ufata ingingo ku bijanye n'ingeso ziteye amakenga, urakwiye kwemera bimwe bishitse ko ihitamwo ukora ari ryo ryiza. Mu bihe vy'Isezerano Rishasha abemera ntibemeranya ku

vyerekeye nimba ari vyiza canke atari vyiza kurya inyama kuko inyama zari zikoreshwa mu gutanga ibimazi hakurikijwe itegeko ry'Isezerano rya Kera. Ivyo bimazi vyakoreshejwe nk'impongano y'icaha c'umuntu imbere y'uko Yesu atanga ubuzima bwiwe nk'ikimazi canyuma kandi cuzuye c'icaha. Kubera ko inyama zakoreshejwe mu gutanga ibimazi hariho amategeko abuzira kurya inyama zimwe zimwe. Paulo yanditse ku bijanye n'ico kibazo ati:

Kandi uwushidikanya, iyo ariye aba aciriwe urubanza, kuko atabirya abitungwe n'ukwizera; (Abaroma 14:23).

Ingingo ngenderwako ni uko utegerezwa kwemera bimwe bishitse mu bintu biteye amakenga ko ivyo uriko urakora ari vyiza. Nimba ufise amakenga, rero bica bihinduka icaha kuri wewe kwifatanya n'ivyo bikorwa.

BIZOGIRA INGARUKA IYIHE KU BANDI?

Ivyo bishikana ku ngingo ngenderwako y'iherezo ku bijanye n'imigenzo iteye amakenga. None kwifatanya muri icyo gikorwa bizogira icyo bikoze gute ku bandi? None vyoba bizotuma abandi bubaka? Kubaka bisobanura kwigisha, kwubaka canke gutera imbere mu vy'impwemu. Bibiliya ivuga iti:

Nuko rero, turondere ibizana amahoro n'ibitungana kwubakana. (Abaroma 14:19).

Icyo gikorwa coba gifasha mu buryo bwiza abandi gutera imbere mu vy'impwemu? Paulo yanditse ati:

Vyose ndavyemererwa, ariko si vyose bigira ikimazi, vyose ndavyemererwa, ariko si vyose bimaze ikimazi. (I Ab'i Korinto 10:23)

Hari imigenzo woshobora kwisukamwo yoshobora gutuma abandi bizera bacika intege mu rugendo rwabo rw'impwemu. Na none, Paulo avugaga ku kibazo cyo kurya inyama, yanditse ati:

Nuko rero, nimba ivyo kurya bitsitaza mwenewacu, sinzosubira kurya inyama, kugira ngo ntatsitsize mwenewacu. (I Ab'i Korinto 8:13)

Paulo ntiyabona ko ari bibi kurya inyama. Ariko ntiyari kuyirya icyo ibuzira umuvukanyi afise intege nke mu Mukama. Umuvukanyi agoyagoya ni uwizera, kubera ubugoyagoye bw'ukwizera, ubumenyi canke ijwi ryo mu mutima, ashobora gushikirwa n'akarorero k'umuvukanyi akomeye. Arashobora kwoshwa gucumura ku mutimanama wiwe kandi iterambere ryiwe ryo mu vy'impwemu rigashobora kubuzwa.

Umwizera akomeye cane ni uwutahura umwidegemvyo mu bintu bimwebimwe be n'inkomezi z'ukwemera kwiwe, akoresha umwidegemvyo afise ijwi ryo mu mutima ryiza. Ntayoshwa n'ivyiyumviro bitandukanye vy'abandi.

Icyo umuvukanyi akomeye akora cose mu bisanzwe coba cemerewe, ni kibi icyo gituma umuvukanyi agoyagoya acumura ku mutimanama wiwe canke kikamubuzira gutera imbere mu vy'impwemu. Paulo yanditse ati:

Ni vyiza kutarya inyama, ntunywe umuvinyu canke ikindi kintu cose gitsitaza mwene So, canke kimutsitaza canke kimugoyagoya. (Abaroma 14:21).

INCAMAKE: GUFATA INGINGO KU BIJANYE N'IBIMENYETSO BIBAZWA

Iyi mbonerahamwe ikurikira iraca irya n'ino ingingo ngenderwako zo muri Bibiliya zijanye n'ugufata ingingo ku bijanye n'imigenzo iteye amakenga:

Niwibaze. . .	Ivyerekeye Bibiliya
Mbega vyoba bininahaza Imana?	I Ab'i Korinto 10:31; Abakolosayi 3:17,23
Ni igiki kigusunika?	Yakobo 4:3
Mbega ni ngombwa?	I Ab'ikorinto 6:12
None vyoba bizotuma umuntu akura mu vy'impwemu? Mbega ni akamenyero ko gutuma umuntu agira ubuja?	Mariko 4:18,19; Luka 8:14; Abaheburayo 12:1 . Abakolosayi 12
Mbega ni ugusenyerera ku mugozi umwe?	II Abakorinto 6:17
None vyoba bizotuma umuntu ageragezwa?	Yakobo 1:13-15
Mbega vyoba bitanga ishusho y'ikibi?	I Abatesalonike 5:22
Vyoba bihungabanya ijwi ryawe ryo mu mutima?	Abaroma 14:23
None bizogira ico bikoze gute ku bandi?	Abroma 14:19,21; I Abakorinto 8:13; 10:23

IGIHE ABIZERA BATANDUKANYE .

Iga Abaroma 14:1 gushika kuri 15:2. Iyi mirongo ihishura ko abemera rimwe na rimwe bazogira ukutumvikana mu vyiyumviro. Mwene ukwo kutumvikana kenshi kuvyurwa n'imigenzo iteye amakenga itavugwa mu buryo budasanzwe mw'Ijambo ry'Imana ko ari nziza canke mbi.

Iki gisomwa kirasigura yuko mwene ukwo kutandukana kutazovamwo ikibi nimba dukundana kandi tukabandanya gusesangura Ivyanditswe. Abaroma 14 hatanga amabwirizwa akurikira yo gutorera umuti ukutumvikana hagati y'abizera ku bintu bitavugwa mu buryo budasanzwe mw'Ijambo ry'Imana ryanditse:

GUTANDUKANYA IVY'ITEGEKO N'UMWIDEGEMBA:

Abaroma 14:14 herekana ko iyo abemera batandukanye ari ngombwa gutandukanya ivy'itegeko n'ivy'umwidgegemvyo. Ku bijanye n'ibintu bijanye n'umwidgegemvyo bitavugwa mu buryo budasanze mw'Ijambo ry'Imana, Paulo yandika ati:

Ndazi kandi ndavyemejwe n'Umukama Yezu yuko ata kintu na kimwe gihumanye ubwaco; (Abaroma 14:14).

Mu bijanye n'itegeko ryanditswe mw'Ijambo ry'Imana ryanditse, twese dukwiye gukurikiza urugero rumwe. Mu bindi bintu, umuntu yoshobora gukoresha umwidgegemvyo wo kwihitiramwo.

GUTERA IVYO WEMERA:

Utegerezwa gutsimbataza ivyo we ubwawe wemera ku bijanye n'ingeso ziteye amakenga. Ku bijanye no kwizihiza imisi nyiranda Paulo yanditse ati:

Umuntu umwe yubaha umusi umwe kurusha uwundi; uwundi abona ko imisi yose ari imwe. Umuntu wese nayemere neza mu bwenge bwiwe bwite. (Abaroma 14:5).

Koresha ingingo ngenderwako zatanze mu gice ca mbere c'iki kigabane kugira ngo zigufashe kumenya ivyo wewe ubwawe wemera ku bintu biteye amakenga.

REKERA ABANDI UMWIDEGEMVYO YO KUMENYA IVYO BEMERA:

Naho abandi boba batandukanye nawe, bareke umwidgegemvyo wo kwihitiramwo ivyo bemera ku bintu biteye amakenga:

Ariko weho, ni iki gituma ucira mwene so urubanza? Canke ni iki gituma asuzugura mwene wanyu? . .Ntitukagire rero ugucirana urubanza. . .

(Abaroma 14:10 na 13).

MUGABANYE UMWIDEGEMVYO N'URUKUNDO:

Ubutumwa nyamukuru buri mu Baroma 14:13-15:2 ni uko umwidgegemvyo wa gikirisu ukwiye kugabanywa n'urukundo:

Umuntu wese muri twebwane anezereze mugenziwe ku bw'ineza yiwe, kugira ngo akomezwe.

(Abaroma 15:2).

Ukwiye kwitwararika abandi bizera cane ku buryo ugabanya inyifato yawe bwite mu rukundo ubakunda. Ukwiye kubakunda cane ku buryo ata kintu na kimwe uzokora cotuma batsitara mu vy'impwemu:

. . .ariko murabe iki, nti hagire uwushira igitsitaza canke igitsitaza mu nzira y'umuvukanyi. (Abaroma 14:13).

MUTORERE IVYAHA VYOSE:

Iyo umuvukanyi ababajwe n'uwundi mwizera, muri Matayo 18:15-17 haratanga ivyerekeye Bibiliya .

formule yo gutorera umuti ivyo vyaha:

Kandi mwene so ni yagucumurira, genda umuganire ikosa ryiwe muri mwempi;

Ariko ni yatakwumvira, jana umwe canke babiri, ngw ijambo ryose rize riringanizwe, bivuye mu kanwa k'ivyabona bibiri canke bitatu. Na we atabumviriza, ubibwire ishengero; ariko ni yaranga ishengero, n'umufate nk'umupagani canke nk'umutozakori. (Matayo 18:15-17).

Intambwe wokurikira igihe umuvukanyi akubabaje ni izi:

1. Muje kumusanga mu mwiherero kugira ngo mutore umuti w'ico kibazo. Ntuvugire abandi ivyo wababaje. Genda nyene ku wagubabaje maze ugerageze gutorera umuti iyo ngorane. Musenge kandi murondere hamwe Ijambo ry'Imana ryanditse.
2. Niyaba atakwumviriza, fata icabona kimwe canke bibiri, wongere ugerageze. Abashingantahe bakwiye kuba abemera batagira nkunzi. Abakurambere canke abarongozi mw'ishengero boba ari amahitamwo meza. Fata abashingantahe uje kwa mwene wanyu wongere ugerageze kuganira, gusenga no gutohoza Ivyanditswe hamwe ku bijanye n'ingorane.
3. Gutwara ikibazo imbere y'ishengero ryose. Nimba amaze kuja ku muvukanyi wawe afise icabona, akaguma yanse gutorera umuti ico kibazo, ushire ico kibazo imbere y'ishengero ryose. Ivyo bikwiye gukorwa ku gihe kibereye. Ntibikwiye gukorwa mu gihe c'ugusenga gusanzwe canke igihe hari abatamera. Amaze kwumva ico kibazo, ingingo y'ishengero ikwiye kwubahirizwa, ingorane igatorwa umuti. Niba atarivyo, rero uwubabaje aba ariko akora nk'abapagani n'abatamera.

INCAMAKE: IGIHE ABIZERA BATANDUKANYE

Iyi mbonerahamwe ikurikira iraca irya n'ino ingingo ngenderwako zo mu Vyanditswe umuntu akwiye gukurikiza igihe abemera batandukanye ku bijanye n'imigenzo iteye amakenga:

Igihe Abemera Batandukanye .

Abaroma 14-15:2 na Matayo 18:15-17.

Gutandukanya ivy'itegeko n'ivy'umwidegemvyo.

Nutsimbataze ivyo we ubwawe wemera.

Reka abandi bagire umwidegemvyo wo kwihitiramwo ivyo bemera.

Guhagarika umwidegemvyo n'urukundo.

Gutorera umuti ibicumuro vyose.

UMWIMENYEREZO

1. Wandike Umurongo w'Ingenzi ukoresheje mu mutwe.

---

2. Ijambo "imigenzo iteye amakenga" risobanura iki?

---

3. Tanga urutonde rw'ingingo ngenderwako cumi zo muri Bibiliya zitanzwe muri iki kigabane zo gutorera umuti ingeso ziteye amakenga:

---

4. Ijambo "umuvukanyi agoyagoya" risobanura iki?

---

5. "Umuwukanyi akomeye" bisobanura iki?

---

6. Tanga urutonde rw'ingingo ngenderwako zitanu zo muri Bibiliya zo gutorera umuti ukutumvikana hagati y'abizera:

---

7. Ni intambwe zitatu izihe wotera iyo ubabajwe n'uwundi mwizera?

(Inyishu z'ibibazo ziboneka ku nsozero y'igice ca nyuma c'iki gitabu.)

KU BINDI KWIGIRA

Suzuma ubuzima bwawe bwite ubijanisha n'isengesho. Kora urutonde rw'imigenzo iteye amakenga uriko uragira canke uriko urarimbura ubu.

Suzuma kimwe cose muri ivyo ukurikije ingingo ngenderwako zo muri Bibiliya zitanzwe muri iki kigabane zivugwa mu ncamake ku rutonde rukurikira:

GUFATA INGINGO KU BIMENYETSO BIBAZWA

Niwibaze. . .

Mbega vyoba bininahaza Imana?

Ni igiki kigusunika?

Mbega ni ngombwa?

None vyoba bizotuma umuntu akura mu vy'impwemu?

Mbega ni akamenyero ko gutuma umuntu agira ubuja?

Mbega ni ugusenyerera ku mugenzi umwe?

None vyoba bizotuma umuntu ageragezwa?

Mbega vyoba bitanga ishusho y'ikibi?

Vyoba bihungabanya ijwi ryawe ryo mu mutima?

None bizogira ico bikoze gute ku bandi?

Ivyerekeye Bibiliya

I Ab'i Korinto 10:31; Ab'i Kolosayi 3:17,23.

Yakobo 4:3

I Ab'ikorinto 6:12

Mariko 4:18,19; Luka 8:14; Abaheburayo 12:1

I Ab'ikorinto 6:12

II Ab'ikorinto 6:17

Yakobo 1:13-15

I Abatesalonike 5:22

Abaroma 14:23

Abaroma 14:19,21; I Ab'ikorinto 8:13; 10:23

IGICE C'ICENDA

AKARORERO KA BIBILIYA KUBIJANYE NO GUFATA INGINGO

INTUMBERO:

Uhejeje iki gice uzoshobora:

- Kwandika Umurongo w'Ingenzi mu mutwe.
- Gusigura intumbero y'akarorero.
- Gusigura akamaro k'akarorero ko gufata ingingo.
- Gukoresha akarorero ko muri Bibiliya ko gufata ingingo kugira ngo bigufashe guhitamwo neza.

UMURONGO W'INGENZI:

Umutima w'umuntu ni wo wiyumvira ingendo yiwe; ariko Umukama ni we ayobora intambuko ziwe. (Imigani 16:9).

INTANGAMARARA

Iki kigabane kiratanga akarorero ka Bibiliya ko gufata ingingo. Icitegererezo ni akarorero k'ikintu. Intumbero yayo ni ukuguha akarorero wokurikira. Ingingo ni uguhitamwo. Utegerezwa kumenya inyishu y'ikintu nyakuri co mu buzima maze ugahitamwo ico uzokora. Ivyo ni vyo vyitwa gufata ingingo. Icitegererezo co gufata ingingo kiratanga akarorero ko gukurikiza igihe umuntu afata ingingo. Ubuzima ni ugukurikirana kw'amahitamwo n'ingingo bitagira iherezo. Guhitamwo ni ibanga. Kwama wanka gufata ingingo ubwavyo ni ingingo.

Icitegererezo co muri Bibiliya kigaragazwa muri iki kigabane kizogufasha guhitamwo neza mu bugombe bw'Imana:

Umutima w'umuntu ni wo wiyumvira ingendo yiwe; ariko Umukama ni we ayobora intambuko ziwe.

(Imigani 16:9).

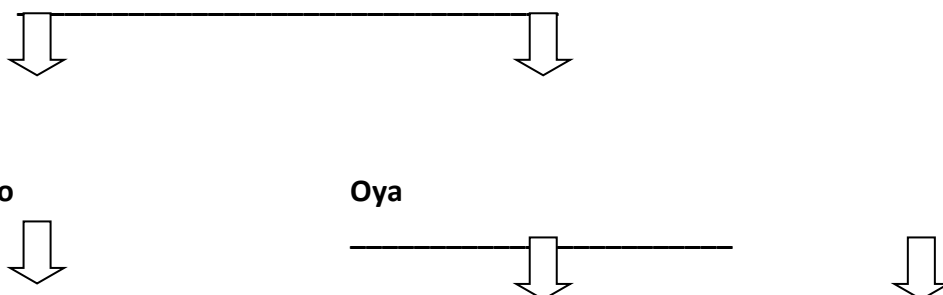
AKARORERO

Iga akarorero ka Bibiliya ko gufata ingingo kari ku rupapuro rukurikira. Ico kigereranyo kiraca irya n'ino ivyo mwize mu bigabane vyabanje. Hanyuma mubandanye kuganira ku citegererezo mu gice gisigaye c'iki kigabane.

AKARORERO KA BIBILIYA MUBIJANYE NO GUFATA INGINGO

Raba ingorane, ikibazo canke ivyabaye mu buzima umuntu arondera ubuyobozi.

Mbega mu Vyanditswe vyoba bifatwa n'itegeko ryihariye, ingingo ngenderwako rusangi canke akarorero?

Inkingi ya mbere

Gufata ingingo

ishingiye kuri Bibiliya

itegeko, ingingo ngenderwako

canke akarorero

Mbega vyoba bininahaza Imana?

Inkingi ya II

Ni umugenzo uteye amakenga?

Fata ingingo ishingiyeye kuri Bandanya

ku nyishu y'ibi bibazo:

Ni igiki kigusunika?

Mbega ni ngombwa?

None vyoba bizotuma umuntu akura muburyo bw'impwempu

Mbega ni akamenyero ko gutuma umuntu agira ubuja?

Mbega ni ugusenyerera ku mugozi umwe?

None vyoba bizotuma umuntu ageragezwa

Mbega vyoba bitanga ishusho y'ikibi?

Vyoba bihungabanya ijwi ryawe ryo mu mutima?

None bizogira ico bikoze gute ku bandi?

Senga, hanyuma ufate ingingo .

Inkingi ya III

Ni ivy'ubuzima?

Bandanya n'izi ntambwe

Pray

Niwige Ivyanditswe .

Umviriza Mpwemu Yera n'ubuyobozi budasanzwe

Nurondere impanturo za gikristu

Sesangura uko ibintu vyifashe

Koresha imfunguruzo zo muri Bibiliya kugira ngo ubone ubuyobozi

Fata ingingo

Suzuma umpire w'amahoro.

Suzuma umucamanza w'amahoro

Niwaba udafise amahoro, komeza urondere Umukama ku karorero.

GUKORESHA AKARORERO

Intambwe ya mbere mu citegererezo co gufata ingingo ni ukumenya ingorane, ikibazo canke ivyabaye mu buzima umuntu arondera ubuyobozi. Igikurikira, nurondere mw'Ijambo ry'Imana ryanditse kugira ngo urabe nimba iyo ngorane itorerwa umuti n'itegeko, akarorero canke ingingo ngenderwako rusangi.

EGOME:

Nimba inyishu ari « Ego, birafatwa mw'Ijambo ry'Imana ryanditse », rero fata ingingo ushingiyeye kuri iri hishurwa ryanditswe. (Raba Inkingi ya I ku citegererezo). Raba neza ko ingingo ufata ihuye n'Ivyanditswe.

OYA:

Nimba inyishu ari "oya", rero nubandanye n'akarorero ko gufata ingingo kari munsu y'Inkingi ya I na II.

Aha uzosanga amahitamwo abiri ku bijanye n'ibintu bitavugwa muri Bibiliya. Utegerezwa kumenya nimba ingingo uzofata irimwo umugenzo uteye amakenga canke ikintu nyakuri co mu buzima.

IMIGEREREZO IRI MU BIBAZO:

Umugenzo uteye amakenga ni ikintu kitavugwa mu Vyanditswe ko ari ciza canke kibi. Bishobora kuba birimwo uguhitamwo ivyo kwisamaza canke ivyo kwisamaza, akamenyero, ivyo kurya canke ivyo kunywa vyemewe, uburyo bwo kwambara, canke umusi wo gusengerako.

Nimba ingingo uriko urafata irimwo umugenzo uteye amakenga, niwibaze ibibazo biri ku rutonde rw'akarorero kari munsu y'Inkingi ya II. Ivyo ni ingingo ngenderwako zo muri Bibiliya zo kuyobora mu bihe biteye amakenga zavuzwe mu kigabane ca munani. Niwishure ikibazo kimwekimwe cose muri ivyo maze usenge, hanyuma ufate ingingo yawe wisunze inyishu ufise ku bibazo biri ku citegererezo.

IVYO BIBA MU BUZIMA:

Ivyabaye mu buzima birashobora kubamwo, ariko ntibigarukira kuri, ingingo zijanye n'ubugeni, ubusuku, akazi, aho uba, uguhitamwo amashengero, n'ibindi Ni uguhitamwo gushobora kugira ico gukoze ku buzima bwawe bwo muri kazoza mu buryo bukomeye.

Ku bijanye n'ingingo zijanye n'ubuzima, genda umanuke mu Nkingi ya III iri iburyo bw'akarorero ko gufata ingingo. Ubanze usenge ku bijanye n'ingingo ufashe. Saba Imana ubugombe bwayo buranguke mu buzima bwawe. Musabe ubwenge kugira ngo ufate ingingo ibereye. Mushemeze kubera ubuyobozi bwo gufata ingingo ibereye. Nusabe abandi basengana nawe. Iga Ivyanditswe kandi uko wiga wivugire amasezerano y'ubuyobozi atangwa mw'Ijambo ry'Imana ryanditse.

Umviriza ijwi ry'imbere rya Mpwemu Yera uko avuga ubugombe bw'Imana mu mutima wawe. Kwemera ihishurirwa ridasanzwe, iyo Imana yohitamwo kurirungika. Ivyo bishobora kubamwo

indoto, ivyo yeretswe, abamarayika, ijwi ryumvikana riva ku Mana, canke ubundi buryo budasanzwe bw'ubuyobozi buhuye n'Ijambo ry'Imana.

Nurondere impanuro za gikirisu. Nusuzume ibintu vyabaye bigira ico bikoze kuri iyo ngingo. Koresha imfunguruzo zo muri Bibiliya kugira ngo ubone ubuyobozi wize mu kigabane ca nyuma. (Ivyo tubisanga mu Migani 3:5-6). Ushingiye ku kwemeranya kw'ubwo buryo, nufate ingingo.

UMUCAMANZI W'AMAHORO

Ku ngingo zitavugwa mu buryo budasanzwe n'itegeko, ingingo ngenderwako canke akarorero ka Bibiliya, umucamanza w'amahoro ni we akuyobora. Iyo ufashe ingingo ku ngeso canke ku bintu vy'ubuzima biteye amakenga kandi udafise amahoro mu mpwemu yawe, komeza urondere Umukama ukoresheje intambwe ziri ku citegererezo. Ntufate ingingo ya nyuma gushika ufise amahoro y'Imana yemeza ihitamwo ryawe.

Ntukigere wihuta:

Nimwitegereze Umukama; ushire umutima mu nda, na we azokomeza umutima wawe: ndabivuze, urindire Umukama. (Zaburi 27:14).

Mutima wanje, witege Imana yonyene; kuko ivyo niteze biva kuri we.

(Zaburi 62:5).

Uruhukire mu Mukama, kandi umurindire wihanganye . . . (Zaburi 37:7).

Ariko abiteze Umukama bazosubira kuronka inkomezi; bazoduga amababa nk'inkukuma; bazokwiruka, ntibarambirwe; kandi bazogenda, ntibacike intege. (Yesaya 40:31).

Sawuli yari yihuta aca afata ingingo yamutakaje ubwami. Ushobora kubisoma muri I Samweli 13. Nehemiya yarindiriye ubuyobozi buva ku Mana n'igihe kibereye, aca aba mu bagize ugusubira kwubaka ubwami. Ushobora gusoma inkuru yiwe mu gitabu ca Nehemiya.

UMWIMENYEREZO

1. Wandike Umurongo w'Ingenzi ukoresheje mu mutwe.

---

2. Intumbero y'akarorero ni iyihe?

---

3. Ni akarorero akahe ko gufata ingingo?

(Inyishu z'ibibazo ziboneka mu nsozero y'igice ca nyuma c'iki gitabu.)

KU BIBAZO VYO KWIGA

Koresha akarorero ka Bibiliya kashikirijwe muri iki kigabane kugira ngo kagufashe gufata ingingo ku bijanye n'ingorane, ikibazo canke ibintu vyo mu buzima ukeneye ubuyobozi.

IGICE C'ICUMI

WAGERAGEJE URANANIRA?

INTUMBERO:

Uhejeje iki gice uzoshobora:

- Kwandika Umurongo w'Ingenzi mu mutwe.
- Kumenya ingero zo muri Bibiliya z'abagabo batsinzwe ukunanirwa gusubira ku bugombe bw'Imana butunganye.
- Kumenya ingero zo muri Bibiliya z'abantu bacitse intege ku bugombe bw'Imana, ubuzima bwabo bugahera mu kunanirwa.
- Gutanga urutonde rw'ingingo ngenderwako zo gusubira mu bugombe bw'Imana iyo unaniwe.

UMURONGO W'INGENZI:

Iyo abantu banje banyumvira, Abisirayeli bakagenda mu nzira zanje. (Zaburi 81:13).

INTANGAMARARA

Muri iri shure mwize uburyo bwinshi Imana ivugana n'umuntu kugira imenyeshye ubugombe bwayo. Ariko bigenda gute iyo unaniwe gutahura ubugombe bw'Imana? Kumbure utumvira ijwi ryiwe n'ibigirankana. Kumbure urabura ubuyobozi bwiwe biciye ku makosa canke ku kudatahura neza ingingo ngenderwako zo muri Bibiliya. Kumbure ukora vyihuse cane ata buyobozi bwiwe. None wokora iki iyo umaze kugerageza ukananirwa?

ABANANIWE ARIKO BARORANIWE

Bibiliya irimwo ingero nyinshi z'abarongozi bakomeye mu gihe kanaka mu buzima bwabo bananiwe kwumviriza ijwi ry'Imana, bagacika ku bugombe bwayo. Yamara, abo bagabo bananiwe baracitse abaroraniwe cane:

Aburahamu: Yabeshe ko Sara ari umugore wiwe kubera ubwoba bw'uko yokwicwa, umugore wiwe akamutwara. Yamara yitwa umuntu w'ukwizera akaba n'umugenzi w'Imana.

Musa: Yakubise urutare, ahamagara amazi aho kuvugana na rwo nk'uko Imana yamutegetse. Yamara Bibiliya ivuga ko ata wundi muhanuzi yigeze abaho akomeye nka Musa.

Dawidi: Yasambanye n'umugore w'uwundi mugabo, hanyuma aca yica uwo mugabo kugira ngo agerageze gupfuka icaha ciwe. Yamara yari umwami akomeye kandi yitwa umuntu w'umutima w'Imana ubwayo.

Yona: Uyu mwamamaji yagiye mu nzira iteye kubiri n'iyo Imana yamuhamagara ngo aje kwamamaza i Nineve. Mu nyuma yaramamaje umuvyuro bikomeye kuruta ibindi vyose vyabayeho muri kahise. Igisagara cose carihana.

Petero: Yarihakanye Yesu, ariko mu nyuma yabaye umurongozi akomeye mw'ishengero rya mbere.

ABANANIWE BAGUMYE ARI ABANANIWE

Bibiliya irimwo kandi ingero nyinshi z'abantu bacitse intege ku bugombe bw'Imana maze ubuzima bwabo bugahera mu kunanirwa no mu gutsindwa:

Samusoni: Yari umucamanza ahambaye mw'ihanga rya Isirayeli kandi yari afise inkomezi nyinshi z'umubiri yahawe n'Imana. Yatanguye gukura Isirayeli mu maboko y'umwansi w'Abafilisitiya. Ariko biciye mu kwifatanya n'umugore w'umupagani, Samusoni yarafashwe ari imbohe, arapfa akiri imbohe y'umwansi.

Uziya: Uyu mwami mu ntango yakoze ivyiza imbere y'Uhoraho Imana iramutera imbere. Ariko Uziya yaracumuye mu kwinjira mu rusengero no gukora ibikorwa abaherezi bonyene bari bemerewe gukora. Yatewe n'imibembe, araheza arapfa.

Sawuli: Umwami wa mbere wa Isirayeli, Sawuli yari umuntu asengwa n'abantu kandi Mpwemu w'Imana yari afise. Kubera ubugararaji, Sawuli yaranzwe n'Imana, hatorwa uwundi mwami ngo arangize igikorwa ciwe. Ubuzima bwa Sawuli bwarangiriye mu kunanirwa, mu guteterwa n'ukwiyahura.

Eli: Mu ntango yari umuherezi akomeye mu nzu y'Uhoraho, Eli n'abahungu biwe bapfuye bamaramaye kubera ukutumvira.

Yuda: Yuda yari umwigishwa wa Yezu mu gihe c'ubusuku bwiwe bwo kw'isi. Yariboneye ibitangaro bikomeye vya Yesu, yumva inyigisho ziwe. Yamara rero yarahemukiyeye Yesu, arangiza ubuzima bwiwe bwite mu kwiyahura.

NONE NI IKI CATUMYE HABA ITANDUKANIRO?

Twarashize ahabona ingero zitari nke zo muri Bibiliya z'abagabo mu gihe kanaka mu buzima bwabo bananiwe gutahura ubugombe bw'Imana. Bamwe muri abo bagabo barakize ukunanirwa, babandanya kuba abantu b'Imana bakomeye. Abandi ntibagira aho bahinduye iyo bariko baragenda. Ubuzima bwabo bwarangiriye mu kunanirwa. Ni igiki catumye habaho itandukaniro?

Kugira twishure ico kibazo, reka dusuzume mu buryo burambuye ubuzima bw'abami babiri ba Isirayeli, ari bo Dawidi na Sauli. Ubwa mbere, soma inkuru y'ukuntu Dawidi yava ku bugombe bw'Imana iri muri Samweli wa II ikigabane ca 11-12. Hanyuma usome inkuru y'ukunanirwa kwa Sauli muri I Samweli ikigabane ca 15. Ukunanirwa kwa Dawidi kugaragara ko gukomeye cane kuruta ukwa Sauli. Sauli yaragaruye gusa inka zimwe zimwe nk'iminyago y'intambara mu gihe Imana yari yamubwiye ko atazobigira.

Dawidi yarasambanye n'umugore w'uwundi mugabo. Igihe yasama inda aca yica umugabo wiwe kugira ngo agerageze gupfuka icaha. Sauli yaranse n'Imana ngo abe umwami, yamara Dawidi yagumye kuntebe y'ubwami kandi yitwa umuntu nk'uko umutima w'Imana ubwiwe. Ni kuki ubuzima bw'umuntu umwe bwarangiriye mu kunanirwa mu gihe uwundi yariko araroranirwa muri kazoza?

Igihe umuhanuzi Samweli yabwira Sauli icaha ciwe, Sauli yaravuze. . .

. . .Nacumuye, kuko narenze itegeko ry'Uhoraho n'amajambo yawe, kuko natinye abantu, nkumvira ijwi ryabo.

Araheza ati. «Nacumuye; yamara ndakwinginze, untere iteka imbere y'abakurambere b'igihugu canje n'imbere y'Abisirayeli, ugaruke nanje gusenga Uhoraho Imana yawe. (I Samweli 15:24 na 30)

Sawuli yafashwe n'icaha ciwe aravyemera. Yarababaye, ariko kubera ko yafashwe gusa. Kubabazwa n'icaha ntibihagije. Umubabaro utegerezwa gutuma umuntu yihana:

Kuko umubabaro uva ku Mana utera kwihana ugatuma umuntu aronka agakiza, ariko umubabaro wo mw'isi utera urupfu. (II Ab'i Korinto 7:10)

Sawuli yaremeye ko yananiwe, ariko yaciye ashira urubanza ku bandi bantu. Yashaka ko Samweli amutera iteka imbere y'abarongozi kugira ngo ntamaramare. Yashaka ko Samweli asenga Imana kumwe na we kugira ngo yerekane abantu ko akiri umuntu w'impwemu.

Sawuli ntiyaturiye icaha ciwe imbere y'Imana, ngo yihane, ngo asabe ikigongwe. Yaranse kwemera ko we ubwiwe ariko arabazwa ivyo yakoze. Yahaye Imana ugusenga igihe Imana yashaka kwihana. Sauli yari araba cane kumenyekana mu bantu kuruta ubucuti yari afitaniye n'Imana. Ni co gituma Samweli abwira Sawuli ati:

. . .Uyu musu, Uhoraho azogukura mu bwami bwa Isirayeli, aguhe umugenzi akuruta. (I Samweli 15:28)

Ubwami bwanyazwe Sauli buhabwa Dawidi.

Igihe umuhanuzi Natani yabwira Dawidi icaha ciwe, Dawidi yaciye yemera ubwo nyene:

Nacumuye ku Mukama. (II Samweli 12:13).

Ntiyagerageje gutera abandi. Ntiyaciriye urubanza Batisheba. Yaremeye ko yananiwe maze arigaya imbere y'Imana yicishije bugufi.

Isengesho rikomeye rya Dawidi ryo kwihana ryanditswe muri Zaburi ya 51. Soma iyi Zaburi yose muri Bibiliya yawe. Dawidi yaremeye icaha ciwe, asaba imbabazi:

Kuko nzi ibicumuro vyanje, icaha canje ntikikiri imbere yanje.

Ni wewe wenyene nacumuyeko, kandi nakoze iki kibi mu maso yawe. . .

Ndema muri jewe umutima utunganye, Mana; kandi nsubiremwo impwemu igororotse. (Ibice vyo muri Zaburi ya 51

Sauli na Dawidi bomp bagize amahitamwo mabi. Igihe Dawidi yahangana n'ikosa ryiwe, yarigaye maze arahindura ingeso ziwe. Sauli ntiyabigira. Yazimiye kure y'ubugombe bw'Imana maze ubuzima bwiwe burangira mu kunanirwa, mu kunanirwa no mu kwiyahura.

WAGERAGEJE URANANIRA?

Iyo warabuze ubugombe bw'Imana, hariho amabwirizwa yo muri Bibiliya azogufasha gusubira ku bugombe bw'Umukama. Kugira ngo tubone neza izo ngingo ngenderwako tuzokoresha akarorero ka Yona. Soma igitabu ca Yona muri Bibiliya yawe imbere y'uko ukomeza iki cigwa.

Yona yategetswe n'Uhoraho kugenda kwamamaza ihanga ry'abanyavyaha ry'i Nineve ukwihana. Aho kugamburukira Imana, yagiye mu nzira iteye kubiri n'iyi. Yona yateye intambwe zikurikira kugira ngo asubire ku bugombe bw'Imana. Izo ni intambwe wotera iyo ushikiwe n'ukunanirwa:

MENYA IVYO UNANIWE:

Vyasavye igihuhusi gikomeye mu kiyaga kugira ngo Yona yemeze ko ataco Imana igomba. (Yona 1:2) Niwizere: Imana irafise uburyo bwo kukumenyesha igihe wacitse intege ku bugombe bwayo!

Igihe cose uzoba utazi ko wabuze ubugombe bw'Imana, ntuzokwigera usubira mu bugombe bwayo. Ntureke ngo urwitwazo urwo ari rwo rwose rugubuze kwemera ko wananiwe. Akira bimwebimwe bikunze kuboneka:

"Abantu bazotakaza icizigiro muri jewe."

"Nimba nemera ko nananiwe ni ukwemera ko nari ndiko ndihenda."

"Naramaze kunanirwa. Noshobora no guheba."

"Biracerewe cane"

"Ndi akarorero kabi, rero nkwiye kureka gusa."

"Ndi kure cane y'ubugombe bw'Imana ku buryo ntashobora gukosora ibintu."

« Sinzi nimba nosubira kuronka ubugombe bw'Imana ».

IHANE IVYAHA VYAWU:

Isengesho rikomeye rya Yona ryo kwihana ryanditswe muri Yona igice ca 2. Yona yaremeye icaha ciwe imbere y'Imana, arihana, asaba imbabazi. Iyo ubuze ubugombe bw'Imana, uze imbere y'Uhoraho wihane usabe Imana ikubabarire. Na wewe nyene urabe ko wibabarira! Si ngombwa kwihana ku mugaragaro kiretse iyo vyagize ico bikoze ku buzima bw'abandi kandi ukeneye kubasaba imbabazi. Ni ngombwa kwihana imbere y'Imana.

MENYA INTANGO YO GUTANGURA:

Biciye mu gusenga, mw'Ijambo ry'Imana ryanditse, no mu burongozi bwa Mpwemu Yera, menya aho wabuze ubugombe bw'Imana. Ku bijanye na Yona, yaremeye ko ukuva ku bugombe bw'Imana kwatanguye igihe yaja mu nzira iteye kubiri n'iyi avuye i Nineve.

SUBIRAMWO GUKOSORA IKOSA:

Subira aho watanguriye maze ukosore ikosa, nimba bishoboka. Igihe Yona yamenya ko ukunanirwa kwiwe kwatanguye kuja mu nzira iteye kubiri n'iyi avuye i Nineve, yarahinduye inzira. Yaciye aja i Ninive. Yarakosoye ikosa ryiwe (Yona 3:3).

Rimwe na rimwe ntaco ushobora gukora kugira ngo ukosore ikosa kiretse kwihana. Mu karorero ka Dawidi twavuganye, ntaco yari gushobora gukora ku caha ciwe na Batisheba kimaze gukorwa. Iryo kosa ryari ryaramaze gukorwa. Ntaco yari gukora kugira ngo abikosore atari ukwihana. Ariko rero, mu bihe ushobora gufata ingingo yo gukosora, birakwiye gukorwa.

IVYAHISHUWE. . .RONDERA IMANA MUKORE KU BURONGOZI NSHASHA:

Uhejeje kwemera ko wananiwe, usabe imbabazi, ukamenya aho uzova, ukosore amakosa yose ashoboka, urondere Umukama ubuyobozi bushasha. Kuraho intambamyi zose zo kwumva ijwi ry'Imana. Ivyo vyashobora kubamwo ivyaha vy'ubugarariji, ukwipfuzwa be n'inyifato mbi. Bandanya kumenyereza ugutwi kwawe kw'impwemu kwumva ijwi ry'Imana mu gusenga no mu kwiga Ijambo ryayo ryanditse.

Uko Yona yariko arondera Imana ubuyobozi bushasha, Uhoraho yaramuvugishije ubwa kabiri ati: «Haguruka ugende i Ninive» (Yona 3, 1-2). Ico gihe, Yona yumviye ijwi ry'Umukama. Yagiye i Nineva yigisha ubutumwa bw'Imana. Yarashikiwe n'ivugurura rikomeye kuruta ayandi yose mu mateka. Igisagara cose carihanye (Yona igice ca 3).

Bibiliya irimwo inkuru nyinshi z'abantu bameze nka Yona. Abo bagabo barananiwe ariko bemera ko bananiwe barasaba imbabazi. Iyo babigize, Imana yama ibababarira kandi ikabaha ubuyobozi bushasha. Nawe azobigira gutyo nyene! Imana ntiriko iraba ivya kera vyawe. Ntariko arakuraba nk'uko uri. Ariko arabona umugabo canke umugore ushobora kuba niwagenda wumvira ijwi ry'Imana.

ICEGERANYO

Iyi mbonerahamwe ikurikira iraca irya n'ino amabwirizwa yo muri Bibiliya yo gukurikiza iyo ubuze ubugombe bw'Imana:

IGIHE UBUZE UBUGOMBA BW'IMANA

Kumenya ko wananiwe

Ihane Ivyaha Vyawe

Kumenya aho uva

Garuka gukosora ikosa

Ivyahishuriwe Yohana: Rondera Imana Kandi Ukore Ku Buyobozi Bushasha

UMWIMENYEREZO

1. Wandike Umurongo w'Ingenzi ukoresheje mu mutwe.

---

2. Menya ingero zitatu zo muri Bibiliya z’abantu bakomeye batsinzwe n’ivyo bananiwe, bagasubira ku bugombe bw’Imana butunganye.

---

3. Menya ingero zitatu zo muri Bibiliya z’abantu bacitse intege ku bugombe bw’Imana, ubuzima bwabo bugahera mu kunanirwa:

---

4. Tanga urutonde rw’ingingo ngenderwako zitanu zo gusubira mu bugombe bw’Imana iyo unaniwe:

(Inyishu z’ibibazo ziboneka ku nsozero y’igice ca nyuma c’iki gitabu.)

KU BIBAZO VYO KWIGA

1. Muri Luka 15:11-32 Yesu yaravuze inkuru y’umusore yasize se aja kuba mu gihugu c’abandi. Niwige neza iyi nkuru, cane cane igice kivuga ukuntu umuhungu yasubira mu nzu ya se. Uzosanga yakurikije amabwirizwa yo gukosora ukunanirwa yavuzwe muri iki kigabane.

2. Iga ingero zikurikira z’abagabo mu gihe kanaka mu buzima bwabo bacitse intege ku bugombe bw’Imana. Ni abahe bakosoye ivyo bananiwe? None ivyo bananiwe babihinduye gute ivyo bananiwe bikaba ukuroranyirwa? Ni bande batakosoye ivyo bananiwe? None vyavuyemwo iki?

Aburahamu: Itanguriro 20-21

Musa: Kuvayo; raba kandi Ivyakozwe n’intumwa 7:20-44 .

Balamu: Guharura 22

Uziya: II Ngoma 26

Samusoni: Abacamanza 13-16

Dawidi: II Samweli 11-12; Zaburi 51.

Sawuli: I Samweli 8-15.

Yona: Igitabo ca Yona .

Petero: Matayo, Mariko, Luka, Yohani, Ivyakozwe n'intumwa

Yohani Mariko: Ivyakozwe n'intumwa 12:12, 25; 15:39; II Timoteyo 4:11

Ushobora kwongerako utundi turorero kuri urwo rutonde ukoresheje inyigisho yawe bwite y'Ijambo ry'Imana.

3. Yesu yaravuze imigani ibiri ihambaye yerekeye ubugombe bw'Imana. Iga Luka 12:42-48 na Matayo 21:28-32 maze ushire mu ncamake ivyo wize.

IGICE CA CUMI NA KIMWE

UBUGOMBE BW'IMANA N'UMUBABARO

INTUMBERO:

Uhejeje iki gice uzoshobora:

- Kwandika Umurongo w'Ingenzi mu mutwe.
- Kumenya imvo zitanu zituma umuntu ababara.
- Kwemera yuko ubugombe bw'Imana bushobora gutuma umuntu ababara.
- Gutandukanya imibabaro yo mu mutima n'iyo hanze y'ubugombe bw'Imana.
- Gushira ku rutonde ivyiza vyiza biva mu kubabara mu bugombe bw'Imana.

UMURONGO W'INGENZI:

Nuko rero abababazwa nk'uko Imana igomba, bayishire ubugingo bwabo mu gukora neza, nk'uko babishize umuremyi w'umwizigirwa.

(I Petero 4:19)

INTANGAMARARA

Mwarumvise ijwi ry'Imana. Warondeye ubuyobozi, buraguhabwa, maze ufata inzira y'ubuzima Imana isa n'iyikwereka. Ariko nk'inyishu y'iyi ngingo uriko urashikirwa n'ingorane zitari kuvyuka uretse iyo nzira nshasha y'"ubugombe bw'Imana" uriko uragendako.

Mbega koko wumvise ijwi ry'Imana canke wakoze ikosa? Mbega ivyo bintu bigoye bigushikira ni ikimenyetso kiva ku Mana c'uko utariko urabaho mu bugombe bwayo? Mbega Imana yoba ireka imibabaro ikaza ku muntu ariko arabaho mu buryo bugororotse mu bugombe bw'Imana?

Igihe Yezu yari hano kw'isi akavuga imibabaro yari guhura nayo ku musaraba, benshi mu bayoboze biwe baramuheba (Yohana 6:55-66). Bari biteze ko Mesiya azoganza afise ububasha n'ubuninahazwa. Ahubwo yavuze ivy'imibabaro. Ntibashobora gutahura, baca barahindukira.

Nimba udatahura imibabaro nk'uko ifitaniye isano n'ubugombe bw'Imana, rero nawe woshobora guhindukira ukareka gukurikira Yezu iyo ushikiwe n'ibintu bigoye. Imana si yo yaremye imibabaro. Mu ntango ryinjijye mw'isi biciye ku caha c'umuntu (Itanguriro 3).

Ariko Imana irashobora gufata ivyo bigenewe ikibi ikabikoresha mu vyiza kugira ngo ishitse imigambi yayo.

IMPAMVU ZITUMA HABA UMUBABARO .

Bibiliya irafise vyinshi ivuga ku bijanye n'imibabaro, ingorane be n'imibabaro. Mu guca irya n'ino inyigisho yayo, turabona uburyo butanu umubabaro ushobora kuza mu buzima bw'umwizera:

ABAGUKIKUJE:

Imibabaro yoshobora kuza biciye ku bandi bakukikuje. Yozefu ni akarorero k'ubwo bwoko bw'imibabaro. Nta kosa ryiwe bwite yari afise, Yozefu yaragurishijwe mu Misiri na bene wabo, arafungwa n'umugore wa Potifari mu buryo bw'ikinyoma, kandi abo yafashije mw'ibohero aramwibagirwa.

Ariko rero, wumvirize inyishu yiwe. Yozefu aravuga. . .

None rero ntimubabare, kandi ntimwirakarire, yuko mwangurishije hano; kuko Imana yantumye imbere yanyu ngo nkize ubuzima. . .none rero si mwebwe mwanyohereje ngaha ahubwo ni Imana. (Itanguriro 45:5,7)

IBIHE VY'UBUZIMA:

Uburyo bwa kabiri imibabaro iza ni biciye mu mibereho y'ubuzima. Ivyo birerekanwa n'akarorero ka Nawomi, akavugwa mu gitabu ca Rusi muri Bibiliya, uwashikiwe n'urupfu rw'umunega wiwe n'abahungu biwe.

Gushika Yezu agarutse kandi umwansi wa nyuma w'urupfu aneshejwe, urupfu ni igice c'ubuzima. Urupfu rwinjiye biciye mu caha c'intango c'umuntu kandi ni ikintu gisanzwe twese tuzohura naco, kuko «umuntu yagenewe gupfa rimwe» (Abaheburayo 9:27).

IGIKOGWA UJEJWE:

Imvo ya gatatu y'imibabaro ni kubera ubusuku ukorera Umwami. Isezerano Rishasha rivuga ku kubabara kubera izina ryiwe (Ivyakozwe n'intumwa 9:16), kubera Kristo, (Abafilipi 1:29) kubera Ubwami bw'Imana (II Abatesalonike 1:5), kubera Inkuru Nziza (II Timoteyo 1:11). - 12), kubera gukora neza (I Petero 2:19-20; 3:17), kubera ubugororotsi . kubera (I Petero 3:14), nk'umukristo (I Petero 4:15-16), kandi nk'uko Imana igomba (1 Petero 4:19).

Intumwa Paulo ni akarorero k'imibabaro iva ku busuku. Abantu bamwebamwe babona ko ugucumukura ari ikimenyetso c'ukunanirwa canke ukubura ukwizera. Nimba ivyo ari ukuri, rero Intumwa Paulo nta kwizera yari afise kandi ni we yananiwe cane muri kahise k'ishengero.

Paulo yavuze ko igihe yari muri Aziya yajanjaguwe cane ku buryo yihebuye ubuzima ubwabwo (II Ab'i Korinto 1:8). Atanga ishusho itandukanye n'iy'umuvugabutumwa w'umunezero ata kindi asezeranira abemera atari amahoro n'uguterimbere. Igihe Paulo yahamagarwa n'Imana ubwa mbere mu busuku yabwiye "ibintu bikomeye" azobabazwa kubera Umukama (Ivyakozwe n'intumwa 9:16).

Inyishu Paulo yatanze ku mibabaro yari iyo kwihanganira "ugutakaza vyose kugira ngo aronke bimwe ku bwa Kristo." Yandikiye abemera ati «Mwebwe ntimwahawe kwizera gusa, ariko no kubabara kubera we» (Abafilipi 1:29).

Paulo si we wenyene yashikiwe n'imibabaro kubera ubusuku. Ishengero ryose ryarababaye mu bihe vy'Isezerano Rishasha (Ivyakozwe n'intumwa 8). Abaheburayo ikigabane ca 11 kivuga inkuru zimwe zimwe z'uruhamo rw'ububisha bihanganiye. Benshi muri abo bagabo n'abagore b'abizera bakijijwe n'ububasha bw'Imana. Inzugi z'ibohero zirafungurwa barasohoka. Baciriwe urubanza rwo gupfa mu binogo vy'umuriro ariko barasohoka ata co babakozeko n'imbeya.

Ariko bamwe muri abo bemera, bitwa kandi abagabo n'abagore b'abizera, ntibaronse ugucungurwa. Barafunzwe, barababazwa, barababazwa, mbere barapfa kubera intahe bashingira intahe Inkuru Nziza (Abaheburayo 11:36-40). Twibanda ku kwizera kuzima ariko Imana nayo irahishura ububasha bwayo mu kwizera gupfa. Ukwo ni ukwizera guhagaze mu bihe bibi, atari mu bihe vyiza gusa aho amarokororo akomeye agaragara.

UMUGAMBI WA SATANI:

Imibabaro irashobora kandi kwinjira mu buzima bwawe bivuye ku gikorwa ca Shetani. Ivyo birabonekera mu nkuru ya Yobu. Iki gitabu kirarwana n'ikibazo kigira kiti: «Kubera iki abagororotsi bababara?»

Intahe Imana yashingira Yobu yari umuntu agororotse (Yobu 1-2). Yobu ntiyashikiwe n'imibabaro kubera yacumuye, nk'uko abagenzi biwe bavyivugira. Bemera ko Yobu yihana, ivyiwe vyohinduka. Abo bagenzi baragerageje gukora igikorwa co gukoresha kw'isi yose gishingiye ku bumenyi bw'umuntu ku giti ciwe. Vyosa n'ukuvuga ngo kubera ko Imana yakuye Petero mu munyororo izogukorera gutyo nyene. Ivyo si ukuri. Benshi barapfuye mu mabohero naho bari bafise ukwizera gukomeye n'ubuzima butagira icaha.

Tubwirizwa kwiyubara igihe turiko turaraba imibabaro y'abandi kugira ngo ntitubagire icaha, ukutizera canke ukutemera. Bibiliya yigisha vy'ukuri ko umuntu w'umunyavyaha yimbura umwimbu urura kubera kubiba mu kubora kw'umubiri (Abagalatiya 6:8). Ariko kubiba no kwimbura ntibishobora gukoreshwa mu gusigura imibabaro y'abantu ataco bazira.

Yobu ntiyashikiwe n'imibabaro kubera ikintu na kimwe yakoze. Yari umuntu w'umugororotsi. Ivyo vyari intahe Imana yashingira Yobu, Yobu yishingira intahe, n'izina ryiwe imbere y'abantu. Inyuma y'ivyo mw'isi y'impwemu ni co catumye Yobu ababara vy'ukuri. Hariho intambara yo mu vy'impwemu yariko iraba ku bijanye n'umutima, ubwenge n'ubudahemuka bwa Yobu.

Hari intambara iriko iraba mw'isi y'impwemu kuri wewe. Iyo ntambara igaragara mu bihe bigoye ushikirwamwo mw'isi kavukire. Ukuri guhambaye kugaragara mu mibabaro ya Yobu ni uko ata kintu na kimwe gishobora kwinjira mu buzima bw'uwizera ata bumenyi bw'Imana. Imana si yo iteza imibabaro yawe. Iterwa na Shetani, ariko aho igarukira ni Imana.

ICAHA CAWE UBWAVE:

Inzira ya gatanu imibabaro yinjira mu buzima bwawe ni kubera icaha cawe bwite. Yona ni akarorero k'ukubabazwa nk'ukwo. Mu kutumvira Imana, Yona yaciye afata inzira iteye kubiri n'iyi avuye i Nineve aho yabwiwe kuja kwamamaza ukwihana. Yashikiwe n'igihuhusi giteye ubwoba mu kiyaga, arangiza mu nda y'urufi runini kubera icaha ciwe bwite (Yona 1-2).

Ingorane zikwiye kwama zifatwa nk'umuhamagaro wo kwiyumvira inzira zawe no gusuzuma umutima wawe imbere y'Imana. Nka kumwe kwa Yona, woshobora kuba uriko urababazwa n'icaha cawe bwite. Bibiliya ihishura ko Imana ihana ababaho mu kutumvira Ijambo ryayo. Guhana bisigura guhana, guhana no gukosora:

Ariko nta gihano kiboneka nk'ikinezereje, ariko kirababaza, ariko nyuma y'aho kizana imbuto z'amahoro zo kugororoka ku bamenyerejwe na co. (Abaheburayo 12:11).

Imana ikoresha imibabaro kugira ikukosore kandi ikugarure mu bugombe bwayo ku buzima bwawe:

Imbere y'uko mbabazwa narazimiye; ariko ubu narazigamye Ijambo ryawe. . .

Ni vyiza kuri jewe ko nababajwe; kugira ngo nige ivyagezwe vyawe.

Ndazi, Mukama, ko imanza zawe zigorotse, kandi ko WEWE, mu budahemuka, wanbabaje. (Zaburi 119:67,71,75).

INYIFATO IKWIYE KU BIJANYE N'IMIBARO .

Ariko ingorane si ikimenyetso c'uko umuntu atari mu bugombe bw'Imana. Bibiliya imenyeshya ko «imibabaro y'abagorotsi ari myinshi» (Zaburi 34:19). Iyo ubabara ataco ukoze kandi atari kubera icaha cawe bwite, ukwiye kuguma ufise inyifato ibereye ku bijanye n'imibabaro. Ikigeragezo nyaco c'ubuzima bwawe bwo mu vy'impwemu ni ingene wishura ku musi w'amagorwa:

Ni wacika intege ku musi w'amagorwa, inkomezi zawe ziba nke. (Imigani 24:10).

Bibiliya iradondora inyifato ukwiye kugira iyo ubabara nk'umwizera mu bugombe bw'Imana. Ntimukwiye kugira isoni:

Nihagira uwubabazwa kubera umukristo, ntamaramare, ahubwo aninahaze Imana kubera iryo zina. . .(1 Petero 4:16)

Ukwiye gushira umutima wawe (imibabaro yawe) ku Mana, uzi ko ikora vyose ku neza yawe:

Ni co gituma abababazwa nk'uko Imana igomba, bayishire ubugingo bwabo mu gukora neza, nk'uko babishira ku Muremyi w'umwizigirwa.

(I Petero 4:19)

Ukwiye kunezerwa iyo ubabara nk'uko Imana igomba:

Nuko bava imbere y'inama nkuru, banezerewe yuko Imana yaharuye ko bakwiriye guteterwa bazira izina rya Yezu. (Ivyakozwe n'intumwa 5:41)

Paulo avuga ko ukwiye kuba:

Munezerwe mu cizigiro; kwihangana mu mibabaro; gukomeza instant mu gusenga. (Abaroma 12:12).

. . .batukwa, turabahezagira; iyo dutotezwa, turavyihanganira. . .

(I Ab'i Korinto 4:12)

. . .muri vyose twiyerekana ko turi abasuku b'Imana, mu kwihangana kwinshi, mu marushwa, mu ngorane no mu marushwa. . . (II Ab'i Korinto 6:4)

. . . usangire nawe amagorwa y'ubutumwa bwiza, nk'uko ubushobozi bw'Imana buri. (II Timoteyo 1:8)

Kugira ngo ntihagire uwunyiganyizwa n'ayo marushwa, kuko ubwanyu muzi yuko ari yo yatugenewe. (I Ab'i Tesalonike 3:3)

Ariko weho, urabe maso muri vyose, wihanganire amarushwa, ukore umurimo w'Ubutumwa bwiza, ushitse umurimo wawe wose. (II Timoteyo 4:5)

Ntukwiye kuvyiyumvira bitangaje iyo ushikiwe n'imibabaro:

Bakundwa, ikigeragezo c'umuriro kiriko kirabagerageza, ntimutangaze nk'aho mwabaye ikintu kidasanzwe; ariko munezerwe kuko musangira na Kristu imibabaro yayo; kugira ngo aho ubuninahazwa bwiwe buzohishurwa, muzonezerwa n'akanyamuneza kenshi. (1 Petero 4:12-13)

Ukwiye kwihanganira ubugoyagoye nk'umusirikare;

Ushobora rero kwihanganira ububabare nk'umusirikare mwiza wa Yezu Kristu.

(II Timoteyo 2:3)

Paulo avuga mu ncamake inyifato ibereye ku bijanye n'imibabaro muri II Ab'i Korinto 4:9:

. . .naho umuntu wacu wo hanze yonona, umuntu wacu w'imbere ahinduka musha uko bukeye.

Kuko amagorwa yacu yoroshe kandi y'akanya gato, aturonsa ubuninahazwa bw'ibihe bidashira.

Mu gihe twebwe tutaraba ku biboneka, ariko turaba ku bitaboneka, kuko ibiboneka ari ivy'igihe gito; ariko ibitaboneka ni ivy'ibihe bidahera. . . (II Ab'i Korinto 4:16-18)

Paulo yabona ko ugucumukura ari nk'umusuku. Yavuze ko bidufasha iyo w tugumye twihweza inyungu zavyo zidahera aho kwihweza ingorane.

IVYIZA BIVA MU KUBABAZA

Ehe inyungu nziza zimwe zimwe zivuye mu kubabara nk'uko Imana igomba:

UKWIZERA KWAVE KURAGERAGEZWA:

Ivyo mw'isi y'impwemu vyose bishingiye ku kwizera. Ni co gituma inkomezi z'ukwizera kwanyu zigomba kugeragezwa:

kugira ngo ikigeragezo c'ukwizera kwanyu kibe igiciro kuruta inzahabu ibora, n'aho yogeragezwa n'umuriro, kiboneke ishimwe n'icubahiro n'ubuninahazwa, aho Yezu Kristu azoserukira. (I Petero 1:7)

Ni ikigeragezo c'ukwizera iyo usenga nk'uko Yezu yabigenjeje, ngo Imana ireke igikombe c'umururumba kigende, kandi n'ubu nyene ntikiheze. Ahubwo ugoberwa no kunywa cane imibabaro yayo. Ariko ukwizera kuzomenya ko amasengesho yacu atagira inyishu kubera gusa atayishuwe mu buryo twipfuzwa.

URASHOBORA GUHOZA ABANDI:

Hahezagirwe Imana Se w'Umukama wacu Yezu Kristu, yo Muvyeyi w'imbabazi, Imana nyen'uruhoza rwose;

Ni yo iduhumuriza mu marushwa yacu yose, kugira ngo natwe dushobore guhumuriza abari mu makuba yose, ihumure twahawe n'Imana. (II Ab'i Korinto 1:3-4)

Iyo usangije abandi ihumure ry'Imana wewe. . .

. . .muduze amaboko apfutse, n'amavi agoyagoya;

Kandi mutegurire ibirenge vyanyu inzira zigorotse, kugira ngo ikicumbagira kitacike intege; ahubwo reka rikire. (Abaheburayo 12:12-13).

URIGA KUTIYIZIGIRA WEWE UBWAVE:

Paulo yavuze ku ntumbero y'imibabaro yiwe muri Aziya:

. . .Muri Aziya twarababajwe cane, birenze inkomezi, ku buryo twihebuye n'ubuzima;

Ariko twaciriwe urubanza rwo gupfa muri twebwe, kugira ngo ntitwiyizigire twebwe ubwacu, ahubwo twishimire Imana izura abapfuye. (II Ab'i Korinto 1:8-9)

Ivyo uzoza ubimenya. . .

. . . dufise ubwo butunzi mu nzavya z'ibumba, ng'ubushobozi buhebuje bube ubw'Imana, butavuye kuri twebwe. (II Ab'i Korinto 4:7)

INYIFATO NZIZA ZIRAKOMERA GUSUMBA:

Twirata mu mibabaro, kuko tuzi yuko imibabaro itera ukwihangana, kandi ukwihangana gutuma umuntu agira icizigiro, (bigatuma urukundo rw'Imana ruseseka mu mitima yacu). (Abaroma 5:3-4).

. . .mumaze kubabazwa igihe gito, azobatunganya, abakomeze, abakomeze, abashire mu mutima. (I Petero 5:10)

Izo kamere ziguhuza n'ishusho ya Yesu, ariyo gahunda y'Imana kuri wewe (Abaroma 8:28-29; Abaheburayo 2:10,18).

IBIKORWA VY'IMANA BIRAGARAGARA:

Abigishwa babonye umugabo yari yavutse ari impumyi, baramubajije uwo yamuteye. Coba cari icaha c'abavyeyi biwe canke c'uwo mugabo ubwiwe? Yezu yishura ati:

Uyu muntu nta caha yakoze canke abavyeyi biwe; ariko ngo ibikorwa vy'Imana bigaragare muri we. (Yohani 9:3)

UBUSHOBOZI BW'IMANA BURAGARAGARA:

Araheza ambwira ati: «Ubuntu bwanje buraguhagije; kuko inkomezi zanje zishikira mu ntege nke. Ni co gituma nzorushiriza kwirata intege nke zanje, kugira ngo ububasha bwa Kristu bube kuri jewe. (II Ab'i Korinto 12:9)

IVYO BIDASHIMISHIJE BIKURIHO:

Imibabaro ituma ivyo vyose bidashikamye bihungabana mu buzima bwawe. Urahagarika kwizigira abantu, porogarama canke ibintu vy'umubiri kuko ivyo vyose bikunanira mu gihe ukeneye.

Imana iravyemera. . .

. . .gukuraho ibinyiganyiga nk'ivyaremwe, kugira ngo ibidashobora kunyiganyizwa bigumeho.

(Abaheburayo 12:26-27).

Mu gihe c'ibihuhusi vy'ubuzima, ikintu cose kirasenyuka kitari cubatswe ku Mana no kw'Ijambo ryayo (Zaburi 119:89 na Matayo 7:24-27).

IVYO WIBANDAKO BIRAHINDUKA:

Iyo ushikiwe n'imibabaro kenshi wibanda ku mpamvu n'ingaruka. Urahangayikishijwe n'icatumye ivyo bintu bigoye bishika be n'ingaruka mbi cane biriko biragira mu buzima bwawe. Imana ishaka guhindura ivyiyumviro vyawe bikava ku vy'igihe gito bikaja ku vy'ibihe bidahera:

Nka ko, amagorwa yacu yoroshe kandi y'akanya gato, adukorera ubuninahazwa bw'ibihe bidashira, burengeye cane uburemere bw'ibihe bidashira;

Mu gihe twebwe tutaraba ibiboneka, ahubwo turaba ibitaboneka; kuko ibiboneka ari ivy'igihe gito; ariko ibitaboneka ni ivy'ibihe bidahera. (II Ab'i Korinto 4:17-18)

Bakundwa, ikigeragezo c'umuriro kiriko kirabagerageza, ntimubatangaze, nk'aho mwabaye ikintu kidasanzwe.

Ariko munezerwe kuko musangira na Kristu amagorwa yayo; kugira ngo aho ubuninahazwa bwiwe buzohishurwa, namwe munezerwe n'akanyamuneza kenshi.

(1 Petero 4:12-13)

Nitwababazwa, tuzoganzana na We. . . (II Timoteyo 2:12) .

UBWIRINGO BWA KERA BURAHINDUKA:

Imana yavuze ku bijanye n'ihanga rya Mowabu iti:

Mowabu yari afise amahoro kuva mu buto bwayo, kandi yari atuye ku nkombe zayo, ntiyava mu gikombe kija mu kindi, kandi ntiyigeze aja mu bunyagano; ni co gituma uburyohe bwiwe bwagumye muri we, n'akamoto kiwe kadahinduka.

(Yeremiya 48:11).

Kubera ko Mowabu atari yarashikiwe n'ugusuka n'ugutera umuvinyu bitera ingorane nk'ivyo vyari bikenewe kugira ngo umuntu akore umuvinyu mwiza, iryo hanga ntiryahindutse. Kubera ko Mowabu yari itekanye kandi ikaba yari iteye imbere, iryo hanga ntiryateye imbere kandi ntiryakuze mu vy'impwemu. Nta mpinduka rero yabayeho. Impumuro yiwe bwite yagumye muri we.

Imibabaro iragukurako kamere ya kera y'ukwibona. Uko uvyurwa, ugahagarika umutima, ukasukwa, ni ko umunuko wawe wo mu mpwemu uhinduka ukava ku mubiri ukaja ku mutima.

IMANA IRAGUTEGURA MUGIKOGWA CAYO:

Ushaka gukoreshwa n'Imana. Ushaka kurushiriza kumera nka Yezu no kuba igikoresho catoranijwe ngo akoreshe. Imana yishura isengesho ryawe biciye mu mibabaro:

Ehe ndagutyoroye, ariko si n'ifeza; Nagutoye mw'itanure ry'amagorwa. (Yesaya 48:10).

Ni mu mibabaro ushobora kurenga umuhamagaro nk'umwana w'Imana kugira ngo ube uwutoranijwe n'Imana. Umubabaro ukurikije ubugombe bw'Imana uragutyorora kugira ngo ukoreshe nk'uko ivyuma bisukurwa mw'itanure mw'isi kavukire.

URITEGURA KUGANZA NA KRISTO:

Nitwababazwa, tuzoganzana na We. . .(2 Timoteyo 2:12)

UMUBABARO UZANA UMUGISHA MU MPWEMU:

Yesu yavuze ati:

Hahiriwe abatotezwa bahorwa ukugororoka; kuko Ubwami bwo mw'ijuru ari ubwabo.

Muzoba muhiriwe aho bazobatuka bakabahama bakababeshereza ibibi vyose babampōra.

Muranezerwa, muhimbarwe cane, kuko impera yanyu ari nini mw'ijuru;

(Matayo 5:10-12).

WIGA KWUMVIRA BICIYE MU MIBARO:

Naho yari Umwana, yize kwumvira kubera ivyo yababaye. . . (Abaheburayo 5:8).

IMIBABARO IGERAGEZA IJAMBO RY'IMANA RIRI MURI WEWE:

Amajambo y'Umukama ni amajambo atagira agasembwa, ameze nk'ifeza yageragejwe mw'itanure ry'ubutaka, ikayegurwa incuro indwi. (Zaburi 12:6).

UMUBABARO URAGUCISHA BUGUFI:

Yabacishije muri bwa bugaragwa bunini kandi buteye ubwoba, bwarimwo inzoka z'umuriro n'inzoka z'umuriro, hakaba n'akagabane katagira amazi; ni we yagukuye amazi mu rutare rw'isare;

Ni We yakugaburiye manu mu bugaragwa, iyo ba sogokuruza bawe batamenye, kugira ngo agucishe bugufi, akugerageze, kugira ngo akugirire neza mu mpera zawe. . . (Gusubira mu vyagezwe 8:15-16).

UMUBABARO URAGUCURA:

Ivyo bisigura ko ukura mu vy'impwemu:

Waraguye igihe nari mu ngorane.

(Zaburi 4:1 Bibiliya y'Ivyanditswe)

UZA KUMENYA IMANA NEZA:

Umenya Imana mu buryo bw'inkoramutima kuruta biciye mu mibabaro. Yobu, uwababaye cane, yarize uku kuri, aca avuga ati. . .

Narumvise ivyawe n'amatwi, ariko noneho ijisho ryanje rirakubonye.

Ni co gituma niyanka, nkihana mu mukungugu no mu minyota. (Yobu 42:5-6).

Bamwe muri twebwe barazi Imana mu buryo bwa kabiri gusa. Iyo uriko uraronka imihezagiro y'ubuzima, Imana kenshi iba ari ikintu c'agaciro aho kuba ikintu gikenewe. Ariko iyo ufise ivyo ukeneye vy'ukuri, Imana iba ikintu gikenewe. Yobu yararushirije kumenya Imana biciye ku mibabaro. Imbere y'uko Yobu ababara, yari azi Imana biciye mu vy'Imana. Inyuma y'aho, yamumenye biciye ku vyo yiboneye.

Paulo yaraseruye icipfuzo nk'ico igihe yavuga ati:

Kugira ngo ndamumenye, n'ububasha bw'izuka ryiwe, n'ugusangira na we imibabaro yiwe, nsubirwemwo n'urupfu rwiwe.

(Ab'i Filipi 3:10).

Ushobora gusa kumenya Imana mu bubasha bw'izuka biciye mu gusangira n'imibabaro.

Mu bigeragezo vyose Yobu yari afise, yarabajije Imana ku bijanye n'icamuteye imibabaro. Gushidikanya ku Mana si bibi. Yesu yari azi ko intumbero yaje mw'isi ari iyo gupfa kubera ivyaha vy'abantu bose. Yamara mw'isaha yiwe y'umubabaro yarasemereye ati: «Mana yanje, Mana yanje, wampebesheje iki?» Ivyo bikurikira ibibazo ni vyo bihambaye. Amajambo ya Yezu yakurikiyeho yari aya: «Mu maboko yawe ndashize impwemu yanje».

Naho hari ibibazo, inyishu ya Yobu yari. . .

Naho yonyica, nzomwizigira. . .(Yobu 13:15)

Kuko nzi yuko Umucunguzi wanje ari muzima, kandi ko azohagarara kw'isi ku musi w'iherezo;

Kandi naho inyuma y'urukoba rwanje inzoka zizosambura uyu mubiri, nzobona Imana mu mubiri wanje. (Yobu 19:25-26).

Ibibazo vyose bimaze kurangira, ugushimika gutegerezwa guhinduka kuva kuri "nje" gushika kuri "Wewe." Utegerezwa gushira imibabaro yawe, hamwe n'ibibazo vyayo vyose bitagira inyishu, mu minwe y'Imana.

Izigire Umukama n'umutima wawe wose; kandi ntiwishingikirize ubwenge bwawe bwite. (Imigani 3:5).

Imana ishobora guhishura zimwe mu ntumbero ziri mu mibabaro yawe, ariko birashoboka ko utazokwigera ubitahura neza:

Ni ubuninahazwa bw'Imana guhisha ikintu. . .(Imigani 25:2)

Ivy'ibanga ni ivy'Umukama Imana yacu; ariko ivyo vyahishuriwe ni ivyacu. . . (Gusubira mu vyagezwe 29:29).

Hariho ibintu bimwe bimwe vy'ibanga vy'Umukama gusa. Nk'uko Yobu, ushobora kutazokwigera utahura intumbero zose z'imibabaro yawe:

Ko Umukama ariwe aturongora intambuko zacu, ni kuki twogerageza gutahura ibiba vyose mu nzira? (Imigani 20:24 , Bibiliya Nzima)

Igihe Imana yaheza ikavugana na Yobu, yakoresheje ingero zitari nke zivuye mu kamere Yobu atashobora gusigura. Imana yashimikiye ko nimba Yobu adashobora gutahura ivyo yabona mw'isi y'ibinyabuzima, ata gukeka ko atashobora gutahura ivyo atashobora kubona mw'isi y'impwemu.

Igihe Yobu yahanganye n'Imana, ntivyari bigifise akamaro ko ataronka inyishu y'ibibazo vyiwe ku bijanye n'imibabaro. Ntiyari agenzurwa kandi akababazwa n'ivyiyumviro vy'abantu. Ibibazo ntiyabisubirije inyishu, ahubwo yabisubirije ukwizera.

Iyo umenye Imana neza biciye mu mibabaro, ubona uko uri vy'ukuri. Ntugimenya Imana mu buryo bwa kabiri. Ukwo guhura n'Imana amaso mu yandi gukora ivyo impaka n'ibiganiro bidashobora gukora.

Igihe Yobu yahagarara imbere y'Imana, nta n'inyishu nshasha yari afise. Nta kintu gishasha yahawe ku bijanye n'imibabaro yiwe. Ariko yasubirije ibibazo ukwizera. Yobu yari yarabaye imbere y'Imana ata guca ku ruhande, kandi ivyo bintu vyamushikiye ntivyamusize ikibanza c'ibibazo canke amakenga.

IBIHUHUSI VY'UBUZIMA

Rimwe na rimwe imibabaro igereranywa n'igihuhusi c'akameremere. Iyo ubabara, ugira igihuhusi mu vy'impwemu. Ico gihuhusi coshobora kukugirira nabi mu vy'impwemu, mu bwenge, ku mubiri, mu vy'umubiri canke mu mutima.

Bibiliya ivuga ivy'igihuhusi abigishwa ba Yezu bacyemwo. Soma iyo nkuru muri Bibiliya yawe muri Mariko 4:35-41. Ico gihuhusi cari igitero ca Shetani. Yezu yari yabwiye abigishwa ngo baje ku rundi ruhande. Yesu yari kumwe na bo mu bwato. Shetani yariko agerageza kubabaza gushika ku nkombe kubera ibikorwa vy'igitangaza vyari bigiye gukorwa mu gihugu c'Abanyagaraseni (Mariko 5). Yesu yatwaye ububasha ku gihuhusi. Yarakanye ububasha bw'umwansi. Gutekana gusubira mu kiyaga babandanya urugendo rwabo ataco bababaza.

Igihuhusi ca Satani ni ikintu cose kigerageza kukubaza gushitsa ubugombe bw'Imana ku buzima bwawe. Si imibabaro iva ku kutumvira kwawe. Na vyo nyene, ubwo bwoko bw'imibabaro ntibujanye n'ubugombe bw'Imana. Imana ntishaka ko hagira ikintu na kimwe kibaza umugambi wayo kuri wewe. Iyo uhanganye n'ubwo bwoko bw'igihuhusi, nukoreshe ububasha ku mwansi. Yesu yaguhaye ububasha bwo gutsinda ububasha bwose bwa satani.

Hariho n'izindi nkuru zibiri z'ibihuhusi vy'ibidukikije zanditswe muri Bibiliya zigaragaza imibabaro biciye mu guhanwa kubera icaha n'imibabaro nk'uko Imana igomba. Soma inkuru ya Yona n'igihuhusi iri muri Yona igice ca I n'inkuru ya Paulo n'igihuhusi iri mu Vyakozwe n'intumwa 27. Hanyuma wige uru rutonde rukurikira:

Yona

Paulo

Yona yishize mu gihuhusi .

Paulo yari muri vyo ata kosa ryiwe bwite .

Yarishe amafaranga yo kugenda mu bwato

Yagerageje kubabuza kugenda mu bwato .

Ni we yatumye haba igihuhusi

Yari umuti, si we yatumye

Yona yasinziye mu gihe c'igihuhusi

Paulo yarisonzesheje yongera arasenga

Umuhezagiro w'Imana ntiwari kuri Yona

umuhezagiro w'Imana wari kuri Paulo

Abakozi bari bafise ubwoba

Abakozi bari bafise umunezero mwinshi

Hariho itandukaniro hagati yo guca mu gihuhusi c'ubuzima kiri mu bugombe bw'Imana no gushikirwa n'igihuhusi kivuye mu bugombe bw'Imana. Iyo unyuze mu gihuhusi bivuye ku bugombe bw'Imana, ni ikintu urema. Nk'akarorero, umwizera yubatse n'umuntu atakijijwe azoshikirwa n'ingorane kubera ko baciye ku ngingo ngenderwako y'Ivyanditswe.

Iyo uteje igihuhusi, ni uko urenga ku bugombe bw'Imana kandi ukaba utumvira amabwirizwa yayo. Akenshi mbere ntumenya uburemere bw'ivyo urimwo. Urasinzira mu vy'impwemu mu gihe igihuhusi kiguma kirushirizaho uburake bwaco kigukikuje. Umuhezagiro w'Imana nturi kuri wewe, kandi abagukikije baragira ubwoba. Ico gihuhusi si igitero ca Shetani. Ni igihano kiva ku Mana igukunda kandi yipfuza kugusubiza mu buryo buhuye n'ubugombe bwayo. Ushobora kwatura amasezerano y'ububasha ku mwansi" ariko ntibizohindura uko ibintu vyifashe.

Iyo wemeye igihuhusi c'imibabaro nk'ikiva ku kutumvira ijwi ry'Imana, hari umuti umwe gusa: Saba imbabazi Imana!

Ariko iyo ubabara nk'uko Imana igomba, ibintu biraba ukundi. Ubabazwa n'ikosa canke icaha cawe bwite. Ushobora kuba umuti w'ingorane zigukikije aho kuba imvo n'imvano. Nka Paulo, urashobora kwitwararika uburongozi bw'impwemu kuko umuhezagiro w'Imana uri kuri wewe. Ushobora kuremesha abandi kuko uri umuti w'igihuhusi aho kuba inkomoko. Ntukwiye guhunga ubwato canke guhunga ingorane. Utegerezwa kuguma mu "bwato" bw'ubwo bwoko bw'imibabaro kuko ni ubugombe bw'Imana.

UMUBABARO UBWIRIZWA .

Iyo ubabara nk'uko Imana igomba, ukwiye kubona ko utari wenyene:

. . .kuko muzi yuko bene wanyu bari mw'isi bashikira amagorwa nk'ayo nyene. (I Petero 5:9)

Ibihuhusi vy'ubuzima ntibishobora gukurwaho kandi ntibishobora gucungerwa, nk'uko vyerekanywe n'umugani w'inzu zibiri uri muri Matayo 7:24-27. Ibihuhusi bizoza ku bubatse ubuzima bwabo kw'Ijambo ry'Imana hamwe n'abatabikoze. Umushinge w'ubuzima bw'umuntu ni wo uzogena iherezo ry'igihuhusi.

Imibabaro ni iyo kwitega nk'igice c'ubugombe bw'Imana:

Kandi abagomba kubaho bubaha Imana bose muri Kristo Yesu bazohamwa.

(II Timoteyo 3:12) .

Kuko mwahawe ku bwa Kristo, atari ukumwizera gusa, ariko no kubabara kubwawe. (Ab'i Filipi 1:29).

. . .kugira ngo mubone ko mukwiye Ubwami bw'Imana, aribwo mubabarirwa. . . (II Ab'i Tesalonike 1:5)

Kuko tukiri kumwe namwe, twababwiye kera yuko tuzoshikirwa n'amagorwa; nk'uko vyabaye kandi mubizi. (I Ab'i Tesalonike 3:4)

Ni ho bazobatanga ngo mugirizwe nabi, bazobica, kandi muzokwankwa n'amahanga yose, abahora izina ryanje. (Matayo 24:9).

. . .they shall lay their hands on you, and persecute you, delivering you up to the synagogues, and into prisons, being brought before kings and rulers for my names sake. (Luke 21:12)

Mwibuke ijambo nababwiye nti: Umusuku ntaruta shebuja. Namba barampamye, namwe bazobahama. . .

(Yohani 15:20)

Igice c'umugambi wo gukurikirana mu gushinga amashengero ya mbere cari ico kwigisha abemera ko bazoshikirwa n'imibabaro. Ivyo birabuze mu mashengero menshi muri iki gihe:

. . .Baragaruka. . .baremesha imitima y'abigishwa, babahanura ngo bagume mu kwemera, bababwira bati: "Tuzoca mu marushwa menshi ngo twinjire mu Bwami bw'Imana." (Ivyakozwe n'intumwa 14:22)

Umuhamagaru wa Yezu ku bayoboke ni uwo kwihakana no kubabara:

Kandi uwutikorera umusaraba wiwe ngo ankurikire, ntaba ankwiye. (Matayo 10:38).

Hanyuma Yezu abwira abigishwa biwe ati: «Uwushaka kungendanira niyihebe, yikorere umusaraba wiwe, ankurikire. (Matayo 16:24).

. . .Ushaka kunkurikira niyihebe we nyene, yikorere umusalaba wiwe, ankurikire. (Mariko 8:34).

. . .ingo wikorere umusaraba, unkurikire. (Mariko 10:21)

Uwushaka kunkurikira niyihebe, yikorere umusaraba wiwe imisi yose, ankurikire. (Luka 9:23).

Kandi uwutikorera umusaraba wiwe ngo ankurikire, ntashobora kuba umwigishwa wanje. (Luka 14:27).

IGIHE UMUGEZI WUMYE

Hariho inkuru iryoshe cane yo mw'isezerano rya Kera y'umuntu yashikiwe n'imibabaro mu bugombe bw'Imana. Iyo ni yo nkuru ya Eliya. Eliya yarashikiwe n'ubwoko bwose bw'imibabaro igihe yariko arahura ubutumwa bw'Imana kuri Isirayeli. Ariko inkuru yihariye dushaka kwibandako iri muri I Abami 17. Soma iyi nkuru muri Bibiliya yawe imbere yo kubandanya n'icigwa.

Igihe Imana yayobora Eliya ubwa mbere ku Mugezi Keriti, yaramuronse ivyo yari akeneye ku gitangaro. Ibikona vyaje kumugaburira, kandi uwo mugezi waramuha amazi meza mu gihe ihanga ryari ririko rishikirwa n'amapfa n'inzara. Ariko amaherezo, uwo mugezi warawuma. Ni kuki Imana yorungitse Eliya ku ruzi yari izi ko ruzokama? . . .Ushaka kunkurikira niyihebe we nyene, yikorere umusalaba wiwe, ankurikire.

Ivyo Imana igomba rimwe na rimwe birimwo imigezi yumutse. Ariko iyo dushikiwe n'ingorane nk'izo ntibisigura ko twabuze ubugombe bw'Imana. Eliya ntiyari yabuze ubugombe bw'Imana. Uhoraho ajana Eliya i Keriti. Yararyoherwa n'amazi yayo. Ivyo yari akeneye vyararonkejwe. Yarahezagiwe n'Imana. Ariko igihe co gutera intambwe kigeze, Imana yararetse uwo mugezi ukaguma wuma. Ivyo vyatumye Eliya abitaho.

Kumbure Imana yarakuyoboye ku "Mugezi Keriti" mu buzima. Urazi ko wumvise ijwi ryiwe ry'ubuyobozi. Yaguhezagiye ku ruzi rwawe. Ivyo mwari mukeneye vyarashikirijwe kandi mwanezerewe n'imigisha y'Imana. Ariko rero, uwo mugezi waramaze kwuma. Kumbure ntiwaba ugibona uruja n'uruza rw'ububasha bw'Imana. Kumbure abantu baraguhindukiriye. Kumbure uburongozi buri hejuru yawe bwaciye buzibira uruzi, burahagarika uruzi. Uko imvo yoba iri kwose, umugezi wawe mwiza waramaze kwuma.

Iyo umugezi wumutse ushobora gukora kimwe muri bibiri:

1. Ushobora kwicara ku nkombe mu vy'impwemu ukidodomba ku bijanye n'iherezo ryawe. Ushobora kumara ubuzima bwawe bwose wibaza igituma vyabaye kandi ukarira hejuru y'igitanda c'umugezi wumye. Ushobora gukekeranya uburongozi bw'Imana. Mbega mbere ni We yakuzanye hano mu ntango? Iyo amenya ko umugezi uzokama, yari kuki yakuzanye hano? Mbega warabuze ubugombe bw'Imana? Canke. . .

2. Ushobora gutahura ko nk'uko Imana yakuzanye muri uwo mugezi ata gukeka, ubu yiteguriye kukujana mu rugero rushasha rw'ubugombe bwayo. Ariko araronka ivyiyumviro vyawe biciye ku mugezi wumye.

Iyo imigezi itazokwigera yuma. . .iyo Imana itazokwigera ireka ibihe bigoye bikaza. . .Ntiyari kwigera adutera umutima. Nka kumwe kwa Eliya, twokwibera aho turi nyene ntitwigere tuja mu bintu bishasha. Ntitwokwigera tuzimira tukarenga inkengera z'umutekano z'uruzi rwacu. Ukwuma imigezi bijana ku bintu bikomeye kuruta. Imbere y'ivyo vyabaye i Keriti Eliya yari yarakoreye abantu ku giti cabo gusa. Inyuma y'iryo koraniro ryubatse ukwizera, Eliya yarakoreye amasinzi y'abantu. Yahagaze ku musozi wa Karumeli, amenyesha imbere y'ihanga ry'abasenga ibigirwamana ko Imana ari Imana y'ukuri kandi nzima.

Iyo uhanganye n'imigezi yuma, ukwizera kwawe ntigukwiye kunanirwa. Uri ku nkombe yo kwakira ihishurirwa rishasha rivuye ku Mana. Ntubaze ibitanda vy'imigezi vyumye. Nimugende ku rugero rukurikira rw'umugambi w'Imana.

UMWIMENYEREZO

1. Wandike Umurongo w'Ingenzi ukoresheje mu mutwe.

---

2. Ni ubuhe buryo butanu umubabaro ushobora kwinjira mu buzima bw'umwizera?

---

3. Tanga urutonde rw'ivyiza bitatu biva mu mibabaro nk'uko Imana igomba.

---

4. Tanga urutonde rw'inyifato nziza zitanu umwizera ategerezwa kugira icyo ashikiwe n'imibabaro:

---

5. Soma aya majambo akurikira. Nimba iyo mvugo ari Ukuri, wandike urudome T ku ruhande ruri imbere yayo. Nimba iyo mvugo ari Ikinyoma, wandike urudome F ku gicapo kiri imbere yayo.

- a. ____ Nta na rimwe Imana igomba ko ubabara.
- b. ____ Niwashikirwa n'ingorane bisigura ko uvuye mu bugombe bw'Imana.
- c. ____ Pawulo yari hanze y'ubugombe bw'Imana mu gihuhusi co mu kiyaga yashikiwe.
- d. ____ Iyo ubabara kubera ubugombe bw'Imana kenshi ni wewe utera .
ingorane ziwe bwite kubera ukutumvira.
- e. ____ Imana iraguhana kuko igukunda kandi yipfuzza kugusubiza mu guhuza n'ubugombe bwiwe.
- f. ____ Iyo Eliya aba ari mu bugombe bw'Imana mu kuja ku mugezi Keriti, umugezi .
ntiyari kwigera yuma.
- g. ____ Imana rimwe na rimwe ikoresha ingorane kugira ngo uyiteho kuko ishaka kurongora .
wewe mu nzira nshasha.
- h. ____ Bibiliya yigisha ko abanyavyaha bonyene bashikirwa n'imibabaro.

(Inyishu z'ibibazo ziboneka ku nsozero y'igice ca nyuma c'iki gitabu.)

KU BINDI KWIGA

1. Iga igitabu ca I Petero kivuga cane ku bijanye n'imibabaro. Andika ivyo wize ku bijanye n'imibabaro muri iri kete:

---

2. Iga ibi bikurikira ku bijanye n'imibabaro:

UBUKOMEZI:

II Timoteyo 2:3.

UMUGORORO:

Ivyakozwe n'intumwa 14:20; Abaroma 5:3; 12:12; I Ab'i Tesalonike 3:4, II Ab'i Tesalonike 1:4.

UGUTOTEZA:

Matayo 5:10-12, 44; 13:21; Mariko 4:17; Luka 11:49; 21:12; Yohana 15:20; I Ab'i Korinto 4:12; II Ab'i Korinto 4:9; Ivyakozwe n'intumwa 8:1; 11:19; 13:50; II Timoteyo 3:12; Abaroma 8:35; Ab'i Galatiya 6:12

IMIBABARO:

I Petero 5:10; Abafilipi 1:29; 3:8; 4:12; II Ab'i Korinto 1:6; II Timoteyo 2:12; 3:12; Ab'i Galatiya 5:11; 6:12; Ivyakozwe n'intumwa 9:16; I Ab'i Tesalonike 3:4; II Ab'i Tesalonike 1:5.

UMUBARO:

Zaburi 34:19; 119:67,71,75; Matayo 24:9; Ivyakozwe n'intumwa 20:23; II Ab'i Korinto 2:4; 4:17; 6:4; I Ab'i Tesalonike 3:3; II Timoteyo 1:8; 3:11; 4:5; II Ab'i Korinto 1:6; Yakobo 5:10; Abaheburayo 10:32-33 no mu kigabane ca 11 .

IGICE CA CUMI NA GATATU

INTAMBWE ZITANDATU Z'IHISHURWA

INTUMBERO:

Uhejeje iki gice uzoshobora:

- Kwandika Umurongo w'Ingenzi mu mutwe.
- Gutanga urutonde rw'intambwe zitandatu z'uguhishurirwa kw'umugambi w'Imana.
- Kumenya neza iyo nzira mu ngero zo muri Bibiliya.

UMURONGO W'INGENZI:

Kandi ni mwakebera iburyo canke ibubamfu, amatwi yanyu azokwumva ijambo rivuye inyuma yawe riti: «Iyi ni yo nzira, muyigenderemwo.»

(Yesaya 30:21).

INTANGAMARARA

Muri iyi nyigisho wamenye vyinshi ku bijanye no kumenya ijwi ry'Imana. Wamenye ibisabwa kugira ngo umenye ijwi ry'Imana. Wamenye insobanuro n'akarorero k'ubugombe bw'Imana n'uburyo Imana ivugana n'umuntu.

Waragabishijwe ku bijanye n'uburyo butashingiye kuri Bibiliya bwo kurondera ubuyobozi kandi wararonse ubuyobozi bwo gufata ingingo ku bijanye n'imigenzo iteye amakenga. Warize akarorero ka Bibiliya ko gufata ingingo maze uramenya ico wokora iyo unaniwe. Mwarize kandi ivyerekeye imibabaro nk'uko ifitaniye isano n'ivyo Imana igomba.

Iki gice ca nyuma kiratanga intambwe zitandatu uzocamwo mu guhishurirwa umugambi w'Imana. Uzobona izo ntambwe uko wiga kugendera mu bugombe bw'Imana.

UBUMENYI BW'IHISHURIRWA

Mu isi iteye urujijo kandi irongowe nabi, Imana isezeranira abayoboze bayo ubumenyi bw'ihishurirwa. Ivyo bisigura ko azohishura imigambi y'Imana, ubwenge n'ubumenyi mu bihe vy'ubuzima:

Kandi ni mwakebera iburyo canke ibubamfu, amatwi yanyu azokwumva ijambo rivuye inyuma yawe riti: «Iyi ni yo nzira, muyigenderemwo.»

(Yesaya 30:21).

Iyo Imana ihishuriye umugambi, hari intambwe zitandatu ucamwo mu gutera imbere kw'iryo hishurwa. Izo ntambwe ziboneka muri Luka 1:26-47. Soma iki gice imbere yo

kubandanya n'igice gisigaye c'iki cigwa. Ivyo Vyanditswe bindika ihishurirwa ry'Imana ryahawe Mariya ko azoba nyina wa Mesiya, Yezu Kristu.

Muri iyi nkuru hariho intambwe zitandatu Mariya acamwo uko ahishurirwa umugambi w'Imana. Izo ntambwe zishobora kwibonekeza mu guhishurirwa umugambi uwo ari wo wose w'Imana ku muntu. Ni intambwe uzocamwo uko uzoronka ubumenyi bw'ihishurirwa bw'umugambi wiwe w'ubuzima bwawe.

INTAMBWE YA MBERE: UBWOBA

Nya mumarayika arinjira aho ari. . .amubonye ahagarika umutima kubera iryo jambo, yibaza iyo ndamukanyo iyo ari yo. (Luka 1:28-29)

. Igihe umumarayika yabonekera Mariya ubwa mbere, yari ahagaritse umutima canke ababaye mu mutima wiwe. Igihe cose Imana ishaka gutanga ubuyobozi bushasha, kenshi urashikirwa n'ugushavura. Aremera ko ubabazwa n'ibintu vyo mu buzima kugira ngo akureho umutima.

Kumbure uriko uribaza ibintu bigutera ubwoba bigukikije. Warababaye kandi ntutahura igituma hari ibintu bimwebimwe vyariko biraba kugira ngo bibabaze ubuzima bwawe. Imana iriko iragerageza gutuma uyitaho. Niwaba unezerewe kandi unezerewe mu bihe vy'ubu ntuzomurondera ubuyobozi bushasha. Ni co gituma areka ngo uhagarike umutima muri iyi ntambwe ya mbere y'uguhishurirwa.

INTAMBWE YA KABIRI: IHISHURWA

Nya mumarayika aramubwira ati: «Humura, Mariya! kuko wagize ubutoni ku Mana.

Kandi raba, uzosama inda, uvyare umuhungu, uze umwite Yezu. (Luka 1:30-31).

Imana niyaronka ivyiyumviro vyawe biciye mu kubabazwa, izoguhishurira umugambi wayo. Iyi ni yo ntambwe ya kabiri y'uguhishurirwa:

Unhamagara nzokwishura, nkwereke ibintu bikomeye kandi bikomeye utazi. (Yeremiya 33:3).

Impwemu ibabaye yatumye Mariya yibanda ku Mana hanyuma irahishura umugambi wayo. Yabwirizwa kuba nyina wa Mesiya Yezu Kirisitu.

INTAMBWE YA GATATU: GUKEKERA

Nuko Mariya abaza nya mumarayika ati: «Ivyo bizobaho bite ko ntaramenya umugabo?» (Luka 1:34).

Mariya arakekeranya kwemera iryo hishurwa rikomeye. Arabaza ati: «Ivyo bishobora kuba gute?»

Iyo Imana ihishuriye ubuyobozi bushasha bw'ubuzima bwawe kenshi urarengerwa. Woshobora kwumva ko udakwije ibisabwa. Ushobora kwumva ko ari intambwe nini cane y'ukwizera udashobora gutera. Uzokwiyumvira imvo zijanye n'ubwenge zituma uwo mugambi udashobora gukora. Uzokekeranya kandi ubaze Imana.

Ibintu bibiri birashika mu rwego rwo gukekeranya:

-Uratanga ibibazo vyawe, impamvu zawe, n'ivyitwazo vyawe.

-Imana ibishura ivyo n'ido n'ido ry'umugambi wayo.

Abantu bamwebamwe barakekeranya igihe kirekire kuruta abandi. Hari abantu bamara imyaka mu rwego rwo gukekeranya biyumvira ivyitwazo n'impamvu zituma badashobora kwemera ihishurirwa Imana yatanze. Ariko iyo utazoheza ukava mu gukekeranya ntuzokwigera ubona iranguka ry'ivyo Imana yahishuriwe.

INTAMBWE YA KANE: KWIHEBA

Mariya ati: «Jewe ndi umusavyi w'Umukama; bibe nk'uko ijambo ryawe rivuze. . . (Luka 1:38).

Mariya aca yihuta kuva mu gukekeranya aja mu kwiheba ku mugambi w'Imana. Ivyo bisigura ko aheba ubugombe bwiwe ku mugambi w'Imana. Araheba imigambi yiwe n'ivyipfuzo vyawe bwite, akemera ubuyobozi bushasha Imana imuhaye mu buzima bwiwe.

INTAMBWE YA GATANU: GUSUZUMA

Kandi urahiriwe wewe wemeye; kuko ivyo yabwiwe n'Umukama bazoranguka.» (Luka 1:45).

Mu rwego rwo kugenzura, Imana iragenzura canke yemeza umugambi wayo. Mariya arasama inda, ihishurirwa rigenzurwa mu mubiri wiwe bwite. Niwaheba ubushake bwawe ku guhishurirwa kw'umugambi w'Imana, ntibizotwara igihe kirekire gushika uronse ukugenzura kw'uwo mugambi.

INTAMBWE YA GATANDATU: GUSHIRA HEJURU

Mariya ati: «Umutima wanje urahayagiza Umwami. (Luka 1:46).

Mariya aranezerwa n'umugambi w'Imana! Soma ukuntu yashize hejuru Imana muri Luka 1:46-55. Igihe

wemera umugambi w'Imana ku buzima bwawe uzokwama uzana umunezero kandi uzovamwo ugushirwa hejuru kw'Imana.

Nk'uko mwavyize muri iki cigwa, gukurikira umugambi w'Imana ntibisigura ko mutagira ingorane. Mu kamere, Mariya yari afise ingorane nyakuri. Yari afise inda atarongoye. Ariko umugambi w'Imana uruta imibabaro yose y'igihe gito urimwo. Mu mpera, vyama bizana umunezero n'ugushira hejuru Umukama Yezu Kristu.

IJAMBO RYO KURANGIZA--WUMVIRE IJWI RYIWE

Muri iki cigwa mwaronse amabwirizwa yo kumenya ijwi ry'Imana. Uko wumviriza iri jwi, wibuke umuhango wiwe:

. . .Ndazi ivyiyumviro n'imigambi mfise kuri mwebwe, ni ko Uhoraho avuga, ivyiyumviro n'imigambi y'ukumererwa neza n'amahoro, atari ivy'ikibi, kugira ngo mbahe icizigiro ku bijanye n'iherezo ryanyu ry'iherezo. (Yeremiya 29:11 , Ubwuzure bw'Imana).

Imana izobandanya ikuyobora gushika mu rupfu:

Kuko iyo Mana ari yo Mana yacu imyaka n'imyaka, ni Yo izotuyobora gushika dupfuye. (Zaburi 48:14).

Uburongozi bwiwe buzobandanya mw'ijuru rishasha n'isi nshasha:

Kuko Umwagazi w'Intama uri hagati ya ya ntebe ni we uzobaragira, kandi uzobashora ku masoko y'amazi y'ubugingo; Imana izohanagura amosozi yose ku maso yabo. (Ivyahishuwe 7:17)

Imana nticereje. Niwumviriza, ijwi ryiwe rirashobora kwumvikana hejuru y'urusaku n'uruja n'uruza rw'amajwi yose yo kw'isi. Imana iravuga kandi urashobora kumenya ijwi ryayo:

Ese Imana y'amahoro, yo yazuye mu bapfuye Umwami wacu Yezu, wa Mwangere mukuru w'intama, kubw'amaraso y'isezerano ry'intahava.

Abatunganye mu bikorwa vyiza vyose NGO MUKORE IVYO AGOMBA, akore muri mwebwe ibimuhimbara neza, muri Yezu Kristu; uwo n'ubuninahazwa bube ubw'ibihe bitazoshira. Amen. (Abaheburayo 13:20-21).

UMWIMENYEREZO

1. Wandike Umurongo w'Ingenzi ukoresheje mu mutwe.

---

2. Tanga urutonde rw'intambwe zitandatu zo guhishurirwa umugambi w'Imana.

(Inyishu z'ibibazo ziboneka ku nsozero y'igice ca nyuma c'iki gitabu.)

KU BINDI KWIGA

Iga akarorero k'inzira zitandatu z'uguhishurirwa mu buzima bwa Musa na Gideyoni:

Musa: Kuvayo 1-15.

Vexation: Yaciye mu Misiri (yishe Umunyegiputa)

Ivyahishuwe: Igisaka kigurumana

Gukekeranya: Umuntu avuga buhoro

Gusezera: Afata ingingo yo kugenda

Igenzura: Ibitangaro imbere ya Farawoni

Gushirwa hejuru: Umunezero wo kujabuka Ikiyaga Gitukura

Gideyoni: Abacamanza 6

Ivy'ugutera umubabaro: Gukubita ingano; asuka umubabaro ku murongo wa 13 .

Ivyahishuwe: Umumarayika yabonetse ku murongo wa 12 na 14

Gukekeranya: «Umukene wo mu muryango, ni jewe mutoyi» umurongo wa 15

Gusezera: Umurongo wa 17

Igenzura: «Nyereka ikimenyetso» umurongo wa 17 gushika ku wa 23

Gushirwa hejuru: Umurongo wa 24. Yubaka igicaniro, ashimagiza Imana.

Woba ushobora gusanga ubundi burorero bw'ico citegererezo mw'Ijambo ry'Imana?

INYISHU ZIMYIMENYEREZO

IGICE CA MBERE:

1. Intama zanje zirumva ijwi ryanje, nanje ndazizi, kandi zirankurikira. (Yohani 10:27)
2. Ijambo ry'Imana "rhema" ni ijambo ritanga ubuzima rimenyeshwa kugira ngo umuntu ashobore gushitsa ikintu kinaka gikenewe. Bishobora kuza mw'ijambo ry'Imana ryanditse, mu nsiguro, mu ngabire z'impwemu, canke mw'ijwi ry'imbere mu mpwemu yawe.
3. Ijambo ry'Imana "logos" ni Ijambo ry'Imana ryanditse riri muri Bibiliya Yera. Nta co vyokwongerwako canke ngo bikurweko.
4. Niwamenya ijwi ryiwe, uzomenya ubugombe bwiwe uko abukubwira.
5. Abaheburayo 3:7 canke 15.
6. Umugambi rusangi w'Imana ku buzima bwawe, ubuyobozi mu guhitamwo neza, n'ubuyobozi ku bijanye n'ivyo mu buzima.
7. Ryama rihuye n'"logos" canke Ijambo ry'Imana ryanditse nk'uko ryanditswe muri Bibiliya Yera.
8. Icaha.
9. Uwukora . . . uwumva.

IGICE CA KABIRI:

1. Nuko bene Data, ndabingira kubw'imbabazi z'Imana, ngo mutange imibiri yanyu ibe ikimazi kizima cera gihimbara Imana, ni co gikorwa canyu gikwiye.

Kandi ntimushushanywe n'ivy'iyi si; ariko muhinduke muhindurwe busha mu mitima yanyu, kugira ngo mumenye ivyo Imana igomba ari vyiza, bishimwa kandi bitunganye. (Abaroma 12:1-2).

2. Prerequisite bisigura ikintu usabwa gukora imbere y'uko ukora ikindi kintu.
3. Ibisabwa kugira umuntu amenye ijwi ry'Imana ni ibi: Ubumenyi bwo kuvuka ubwa kabiri, .

Kuba muri Mpwemu Yera, gukura mu Mpwemu, no Guhinduka.

4. Ubuyobozi. Mpwemu Yera ahishura ubugombe bw'Imana mu kubuvugira mu mpwemu yawe y'imbere.
5. Kwemera ko uri umunyavyaha, kwatura ivyaha vyawe, wihane, wemere Yezu Kristu nk'Umukiza wawe.
6. Utegerezwa kugira ubucuti bwite n'Imana kugira ngo umenye ijwi ryayo.
7. Bisigura kuronka ubukure mu bintu bijanye n'isi y'impwemu, gukura mu vy'impwemu.
8. Guhindurwa n'iyindi shusho, igereranijwe n'Umukama Yezu Kristu.
9. Iryo jambo ni ukuri. Raba Abaroma 12:1-2.

IGICE CA GATATU:

1. Kuko namanutse mvuye mw'ijuru kugira ngo nkore ivyo nshaka, ahubwo ngo nkore ivyo uwantumye agomba. (Yohani 6:38)
2. Urukundo.
3. Subiramwo imvo ziri mu kigabane ca gatatu.
4. Ihitamwo canke ukwiyemeza kw'umuntu afise ububasha.
5. Umukuru w'igihugu (boulema), umuntu ku giti ciwe (thelema), n'ivy'inyifato runtu.
6. Ukwipfuzwa, ubugombe bwa Shetani, ubugombe bw'Imana.
7. a. Ibitari vyo; b. VUGA; c. Ibitari vyo; d. VUGA; e. Ibitari vyo

IGICE CA KANE:

1. Mwami, ndazi yuko inzira y'umuntu atari muri we, Umuntu agenda atari mu mutima wiwe wo kuyobora intambuko ze. (Yeremiya 10:23).
2. Ijambo "emulations" risobanura kwigana abandi kugira ngo ubanganye canke ubarushe. Bikomoka ku mpwemu y'ugukeba kandi ni uburyo bwo kugira ishari.
3. a. Ibitari vyo; b. Ibitari vyo; c. Ibitari vyo; d. VUGA; e. Ibitari vyo; f. Ibitari vyo; g. VUGA; h. VUGA; Jewe. VUGA

IGICE CA GATANU:

1. Yatumenyesheje ibanga ry'ubugombe bwayo, nk'uko umunezero mwiza yabigabiye muri we.

Kugira ngo mu gihe c'ukuzuka kw'ibihe, akoranirize hamwe vyose muri Kristo, ivyo mw'ijuru n'ivyo kw'isi; mbere no muri We;

Muri we nyene ni ho twaronkeye umwandu, kuko twagenewe kera, nk'uko yabigabiye, Uwukora vyose nk'uko yavyiteze. (Abanyefeso 1:9-11).

2. Imice ibiri y'ubugombe bw'Imana ivuga muri iki gice ni iyo yerekanwa mw'ijambo ryayo ryanditse n'iyi itahishuwe mw'ijambo ryayo ryanditse.

3. Ingingo ngenderwako yokoresha kuri iyo ngingo iri mu 2 Abakorinto 6:14-15. Abemera ntibakwiye kubohwa ku ngögo hamwe n'abatemera.

4. Imana ishaka ko umenya ubugombe bwayo.

Ubugombe bw'Imana burategekanijwe.

Umugambi w'Imana ni uw'umuntu ku giti ciwe kandi ni uw'umuntu ku giti ciwe.

Umugambi w'Imana uratera imbere.

Ivyo Imana igomba si inzira y'umuntu.

Ivyo Imana igomba ni vyiza.

5. Ikinyoma.

6. Ikigereranyo A.

7. Ubushake butunganye, Ubushake bwiza, Ubushake bwemewe, Buvuye mu bugombe bw'Imana.

IGICE CA GATANDATU:

1. Ntimube abapfu, ariko mumenye ivyo Umwami wacu agomba. (Abanyefeso 5:17).

2. Ico ari co cose muri ibi bikurikira coshobora gukoreshwa: Musa n'urutare; Eliya ku musozi; Filipo n'urugendo rwiwe rwo kuja i Samariya; Dawidi n'ivyo yahuye navyo bibiri n'ibigatanya.

3. Ijambo ry'Imana ryanditse Ibitangaza

Indoto z'amasengesho

Abajanama Iyerekwa

Ivyabaye Ijwi ryumvikana

Inzugi zifunze kandi zikinguye Ijwi ryo mu mutima rya Mpwemu Yera

Abamarayika Ingabire za Mpwemu Yera

4. a. Ibitari vyo; b. Ibitari vyo; c. Ibitari vyo; d. Ibitari vyo; e. VUGA; f. VUGA

IGICE C'INDWI:

1. Wiringire Uwiteka n'umutima wawe wose; kandi ntiwishingikirize ubwenge bwawe bwite. Mu nzira zawe zose umumenye, azokuyobora inzira zawe. (Imigani 3:5-6).

2. Amahoro.

3. Raba Imigani 3:5-6.

4. Kugaragaza Imana mu vyiyumviro, mu majambo no mu bikorwa. Kugira ngo umuhe ikibanza ca mbere mu buzima bwawe.

5. Gusenga.

Nurondere mu Vyanditswe.

Umviriza ijwi ry'imbere rya Mpwemu Yera.

Nurondere impanuro za gikirisu.

Niwihweze uko ibintu vyifashe.

Koresha imfunguruzo za Bibiliya kugira ngo ubone ubuyobozi.

Hitamwo inzira y'ubwenge.

6. a. Ibitari vyo; b. Ibitari vyo; c. Ibitari vyo

IGICE C'UMUNANI:

1. Nuko iyo murya, canke munywa, canke mukora ikindi kintu cose, mube mukorera vyose gushimisha Imana. (I Ab'i Korinto 10:31)

2. Ibikorwa biteye amakenga ni ibikorwa canke inyifato zitavugwa mu buryo budasanzwe mw'Ijambo ry'Imana ko ari nziza canke mbi.

3. Mbega vyoba bihimbaza Imana?

Ni igiki kigusunika?

Mbega ni ngombwa?

None vyoba bizotuma umuntu akura mu vy'impwemu?

Mbega ni akamenyero ko gutuma umuntu agira ubuja?

Mbega ni ugusenyerera ku mugenzi umwe?

None vyoba bizotuma umuntu ageragezwa?

Mbega vyoba bitanga ishusho y'ikibi?

Vyoba bihungabanya ijwi ryawe ryo mu mutima?

None bizogira ico bikoze gute ku bandi?

4. "Umuvukanyi agoyagoya" ni umwizera, kubera ubugoyagoye bw'ukwizera, ubumenyi canke ijwi ryo mu mutima, ashobora gushikirwa n'akarorero k'umuvukanyi akomeye. Arashobora kwoshwa agacumura ku mutima wiwe canke iterambere ryiwe ryo mu vy'impwemu rikabuzwa.

5. Umwizera "akomeye" ni uwo, kubera ugutahura kwiwe kw'umwidegemvyo mu bintu bimwebimwe n'inkomezi z'ukwemera kwiwe, akoresha umwidegemvyo afise ijwi ryo mu mutima ryiza. Ntayoshwa n'ivyiyumviro bitandukanye vy'abandi.

6. Gutandukanya ivy'itegeko n'ivy'umwidegemvyo.

Nutsimbataze ivyo we ubwawe wemera.

Reka abandi bagire umwidegemvyo wo kwihitiramwo ivyo bemera.

Guhagarika umwidegemvyo n'urukundo.

Gutorera umuti ibicumuro vyose.

7. Genda kuri we wenyene. Niba bitatowe umuti . . .

Subira genda utware icabona kimwe canke bibiri. Niba bitatowe umuti . . .

Ico kibazo mugishire imbere y'ishengero.

IGICE W'ICENDA:

1. Umutima w'umuntu urategura inzira yiwe; ariko Umukama ni we ayobora intambuko ziwe. (Imigani 16:9).

2. Icitegererezo kiraguha akarorero ko gukurikira.

3. Akarorero ko gufata ingingo ni akarorero ko gukurikiza igihe umuntu ahitamwo.

UMUGAMBI W'ICUMI:

1. Icompa abantu banje banyumvira, Abisirayeli bakagenda mu nzira zanje. (Zaburi 81:13).

2. Ivyo muzosubire muvyige mu kigabane ca cumi.

3. Ivyo muzosubire muvyige mu kigabane ca cumi.

4. Yemera ko unaniwe.

Nimwihane.

Menya aho uva.

Subira kugira ngo ukosore ikosa.

Ivyahishuriwe Yohana: Rondera Imana ubuyobozi bushasha kandi ushire mu ngiro.

IGICE CA CUMI NA KIMWE:

1. Nuko rero abababazwa nk'uko Imana igomba, bayishire ubugingo bwabo mu gukora neza, nk'uko babishize umuremyi w'umwizigirwa. (I Petero 4:19)

2. Abandi bagukikije.

Ivyabaye mu buzima.

Ubusuku bwawe.

Kuyobora igikorwa ca Shetani.

Icaha cawe bwite.

3. Raba ivyiza biva ku mibabaro vyavuzwe mu kigabane ca cumi n'umwe.

4. Raba inyifato ku bijanye n'imibabaro twavuze mu kigabane ca cumi n'umwe.

5. a. Ibitari vyo; b. Ibitari vyo; c. Ibitari vyo; d. VUGA; e. VUGA; f. Ibitari vyo; g. VUGA; h. Ibitari vyo;

IGICE CA CUMI NA KABIRI:

1. Ni mwakebera iburyo canke ibubamfu, amatwi yawe azokwumva ijambo riri inyuma yawe riti "Iyi ni yo nzira, muyigenderemwo." (Yesaya 30:21).

2. Gushavura, Guhishurirwa, Gukekeranya, Guheba, Gusuzuma, Gushirwa hejuru